

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN JULKAISU

N:o 2 1955
VIIDESTOISTA VUOSIKERTA

SISÄLTÖ:

Selluloosateollisuutemme	1
Kymin selluloosatehdas maamme suurin sulfiittiselluloosatehdas	2
Kuusankosken kunnan vaakuna luovutettu Kymin Osakeyhtiölle	12
40 vuotta palvelleita	13
Kaapelisillan nosto	14
Klooritehtaan lisärakennus	16
Merkkipäiviä	18
Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruus- kilpailut	21
Harrastushiihto	21
Kymenlaakson Viesti	21

HÖGFORSIN TEHDAS:

Messinkiventtiilien valmistus	22
Kymi-yhtymän hiihtomestaruuskilpailut ..	24
Merkkipäiviä	28
Salon Tehtaitten urheilukuulumisia	29

KISSAKOSKI:

60-vuotias	29
------------------	----

HALLAN TEHTAAT:

"Viilakamari" toimii	30
Ansimerkkejä jaettu	32
Merkkipäiviä	33

JUANTEHDAS:

Entistä ja nykyistä	34
Merkkipäiviä	34
Ennätysmäinen lumitalvi	35

METSÄOSASTO:

Sanomalehtimiesretkeily	36
Metsäneuvos Bj. Bützow: Metsätaloutemme näköaloja	39
Merkkipäiviä	43
Manan majoille	43
"Hirvi-Heikki"	44

Toimituksen tuoilta.

Kansikuva: Kymin selluloosatehtaan uusi
keittäämörakennus.

Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino.

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman
lupaa kielletty.

Selluloosateollisuutemme

Maamme uudenaikaisen puunjalostusteollisuuden synty ja kehitys muodostaa keskeisimmän ja merkittävimmän luvun teollisuushistoriassamme. Siinä kuvastuu syrjäisen ja köyhän Suomen ponnistautuminen tuottavaksi tekijäksi maailmanmarkkinoilla. Tämän teollisuudenhaaran avulla kansamme on voinut liittää metsiinsä sen arvoa korostavan runollisen sanonnan "vihreä kulta".

Epäilemättä puunjalostusteollisuutemme kehitystä on pidettävä luonnollisena asiana. Meillä on todellakin paljon metsiä, luonnon luomia kuljetusreittejä, koskia voimanlähteinä, ja rannikkomme ovat meriyhteydessä suuren maailman kanssa. Mutta yksistään näiden luonnonantimien avulla emme ole päässeet nykyisiin tuloksiin. Tämän teollisuuden alkuun panijoilta ja kehittäjiltä on vaadittu rohkeata yrittäjämieltä, uskallusta ja niiden lisäksi pääomaa, joka meidän köyhässä Suomessamme on niin vaikeasti koottavissa, työntekijöiltä puolestaan sitkeyttä, uurastusta ja ammattitaitoa.

Varsinkin silloin kun saadaan aikaan jotakin uutta, joka oleellisesti liittyy pitkäaikaiseen kehitykseen, on paikallaan luoda yleissilmäys tämän hetken saavutusten edeltäjiin. Lehtemme seuraavilla sivuilla kerrotaan tällaisesta nykyhetken saavutuksestamme, Kymin selluloosatehtaan perinpohjaisesta uudistamisesta ja tuotannon laajentamisesta kaksinkertaiseksi entisestään. Tämä aikaansaannos liittyy yhtenä merkkipaaluna siihen pitkäaikaiseen rakennustyöhön, jota Kuusankosken äärellä on harjoitettu yli kahdeksan vuosikymmentä.

Selluloosateollisuudellamme ei kylläkään ole aivan yhtä pitkää menneisyyttä takanaan. Se ei voisi olla mahdollistakaan, koska tehtaittemme perustamisen aikoihin ei Suomessa vielä harjoitettu selluloosateollisuutta. Se oli muuallakin maailmassa vielä aivan kokeiluasteella, eikä ollut sanottavasti sen pitemmällä, kun tätä kemiallista menetelmää jo ruvettiin käyttämään puunjalostusteollisuudessamme. Yleensäkin on todettava, ettei maassamme vitkasteltu ryhdyttäessä soveltamaan käytäntöön niin mekaanisen kuin ke-

miallisenkin massan valmistustapoja. Tässä suhteessa oltiin aivan välittömässä tuntumassa kehittyneisiin teollisuusmaihiin, mikä oli sitäkin merkittävämpää, kun noina lähes sadan vuoden takaisina aikoina yleensä ulkomaiset virtaukset ja uudet keksinnöt valtasivat hitaasti jalansijaa maassamme.

Ensimmäinen selluloosatehdas perustettiin Valkeakoskelle v. 1880. Tässä tehtaassa valmistettiin selluloosaa natron-menetelmän mukaan. Muutamien vaikeiden kokeiluvuosien jälkeen tehtaassa ruvettiin käyttämään lipeänkiertojärjestelmää ja lämmitys tapahtui ulkopuolella olevan putkijärjestelmän avulla. Tämä ensimmäinen tiennäyttävä oli siis sulfaattiselluloosatehdas. Seuraavat selluloosatehtaat rupesivat sen sijaan käyttämään sulfiittimenetelmää. Ensimmäisen sulfiittiselluloosatehtaan perusti maamme puunjalostusteollisuuden uranuurtaja Fredrik Idestam v. 1885 Nokialle. Samana vuonna rakennettiin sulfiittiselluloosatehdasta jo Kuusaan saareen, ja vaikka tuli tuhosi keskeneräisen tehtaan, päästiin tuotanto aloittamaan seuraavana vuotena. V. 1887, siis vain vuosi myöhemmin, aloitti vastapäisellä rannalla toimintansa Kymintehtaan selluloosatehdas. Päätehtaanamme kuuluvat siten selluloosateollisuutemme uranuurtajien joukkoon.

Silloiset tuotantoluvut olivat vaatimattomia nykyajan lukuihin verrattuina. Kymintehtaan makaavissa, lyijysisusteisissa kattiloissa, joita oli aluksi kolme, valmistettiin vain vajaat 2.000 tonnia selluloosaa vuodessa. Jonkin verran myöhemmin päästiin 3.000 tonniin. Samaa suuruusluokkaa oli Kuusaan saaren selluloosatehdas. Uusi aluevaltaus oli joka tapauksessa suoritettu, ja monien kehitysvaiheiden kautta on nyt päästy siihen, että tuo 2.000 tonnia on muutunut 100.000 tonniksi. Yhä seisoo tehdas samoilla sijoillaan, onpa se saanut tehtäväkseen hoitaa Kuusaan selluloosatehtaan perinnön vaalimisen. Lähes 70 vuotta sitten suoritettu teollisuuskylvö on siten kantanut kauniin hedelmän, josta meidän kannattaa olla sekä iloisia että ylpeitä.

Kymin selluloosatehdas

maamme suurin sulfiittiselluloosatehdas

Oikealla: Kuusankosken alajuoksun puolelta nähtynä selluloosatehtaan suuruus pääsee parhaiten oikeuksiinsa.

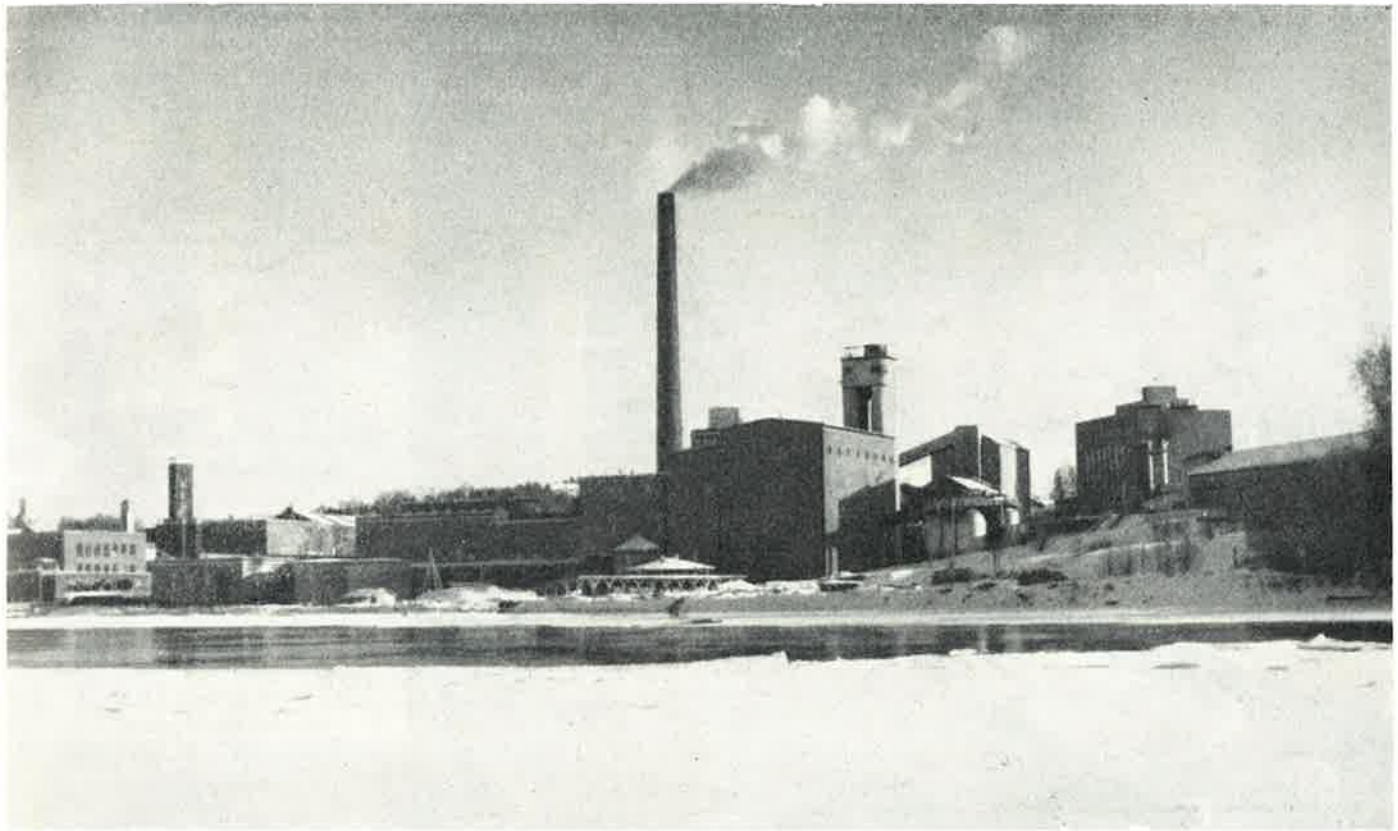
Alla: "Tehdaspihan" juhlavia ja rytmikkäitä muotoja.

Teknillisen osaston toimintaa lehtemme viime numerossa selostaessamme kerroimme niistä korjaus-, uudistus- ja laajennustehtävistä, joiden eteen yhtiömme väistämättömästi joutui kovien sotavuosien päätyttyä. Tämä vuosikausia kestänyt jälleenrakennus- ja modernisoimistyö jatkuu yhä täydellä vauhdilla, mutta samalla voidaan tyytyväisin mielin todeta, että tähänastiset ponnistukset ovat jo johtaneet huomattaviin tuloksiin. Rakennusvaiheesta päästään yhä enemmän siirtymään tuotannolliseen toimintaan.

Sodanjälkeisen jälleenrakennusohjelman suurisuuntaisin ja eniten varoja kysyvä kohde on ollut Kymin selluloosatehtaan perinpohjainen uudistaminen ja laajentaminen. Nyttemmin tämä työ on edistynyt niin pitkälle, että keittämö voi toimia lähes täydellä tehollaan. Parhaillaan on menossa toisen liuotusaltaan rakentaminen ja valkaisuosaston uusiminen. Niiden valmistuessa tämän vuoden aikana on Kymin selluloosatehdas läpikäynyt kutakuinkin täydellisen muodonmuutoksen, paljon perinpohjaisemman kuin mitä päältä päin katsoen luulisi. Kaikki ei kylläkään ole sijoitettu vanhaan kuoreen. Uudistus on ollut myös siinä määrin ulospäin näkyvä, että tehdas on saanut osittain "uudet kasvot", modernityylisen keittämö-rakennuksen, ja tehdasryhmästä erottuu niin ikään uutena tulokkaana korkea lastusäiliörakennus. Mutta muu osa vanhaa tehdasta on saanut ja saa parhaillaan sisuksiinsa uusia koneita ja laitteita, joten lienee makuasia, puhummeko uudesta vai uusitusta selluloosatehtaasta.

Yksi seikka on kuitenkin ehdottomasti vanhaa perua, nimittäin tehtaan sijainti. Uusi tehdas seisoo samoilla sijoilla, mihin Kymin ensimmäinen selluloosatehdas lähes seitsemän vuosikymmentä sitten

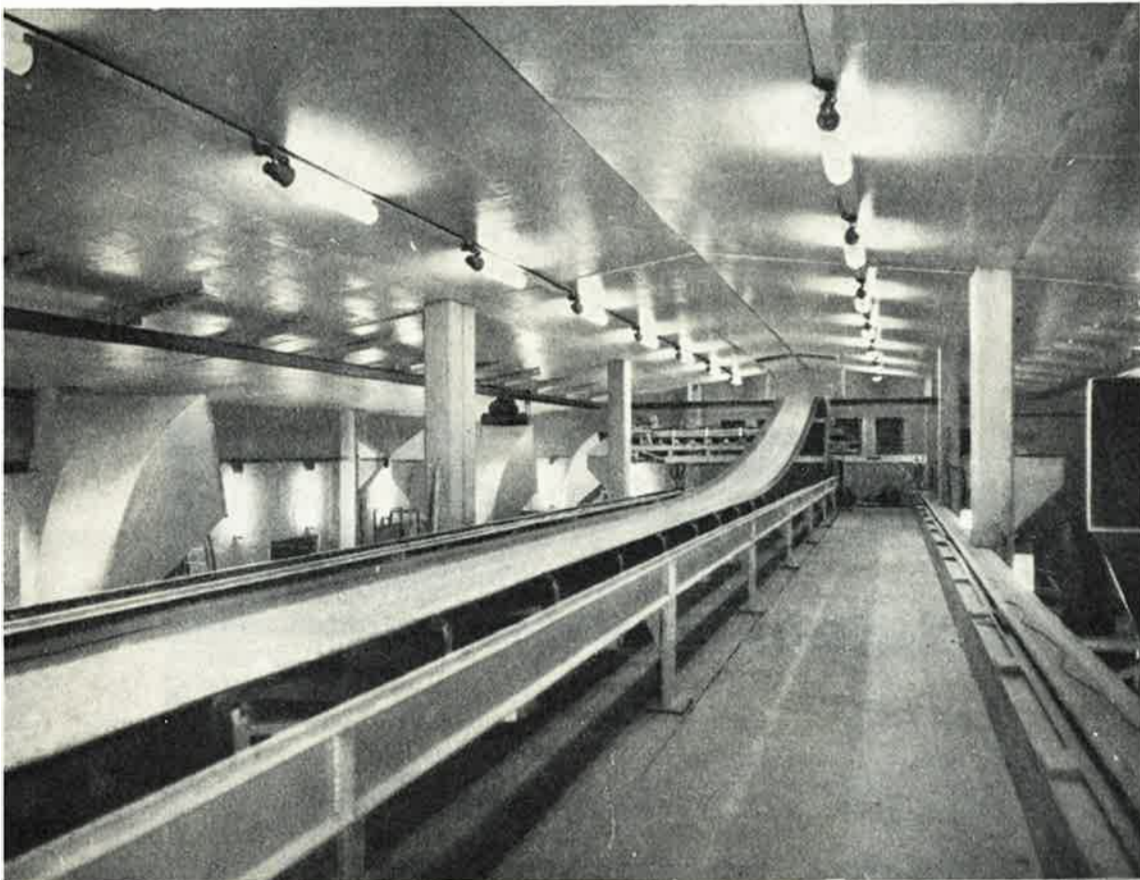
rakennettiin. Tämä uskollisuus Kymijoen rantapengertä kohtaan johtuu lähinnä siitä, että tälle paikalle sijoitettuna tehdas liittyy sopivasti koko tehdas-kompleksiin. Tällä paikalla oli myös riittävästi tilaa suunnitellulle tuotannonlaajennukselle.

Kymin selluloosatehtaan uudistaminen ja tuotannon laajentaminen oli välttämätön monestakin syystä. Sotavuosina tuotannon ollessa normaalia huomattavasti pienempi pantiin Voikan selluloosatehdas seisoimaan, kun sen sijaan Kymin selluloosatehdas sai yksinään kantaa kuorman ja helteen ilman riittäviä peruskorjauksia. Sen keittokattilat, koneet ja laitteet olivat siten rauhan aikoihin päästyä perin huonossa kunnossa ja täydellisen uudistuksen tarpeessa. Toisaalta Kymin paperitehtaan tuotannon kasvaessa ja selluloosapitoisten paperilaatujen lisääntyessä tarvitaan omaan paperinvalmistukseen entistä enemmän selluloosaa. Valkaisemattoman selluloosan tarpeensa Kymin paperitehdas onkin tyydyttänyt Voikan tehtaan selluloosalla. Viime vuoden jälkipuoliskolla voitiin kuitenkin jo nostaa Kymin selluloosatehtaan tuotantoa, ja nyttemmin valkaisematon massa pumpataan suoraan Kymin selluloosatehtaalta paperitehtaalte. Vastaavasti on Voikan selluloosatehtaan tuotantoa supistettu, ja tehdas valmistaa nykyisin selluloosaa ainoastaan Voikan paperitehtaalte.

Kun tehtaan suuruutta kuvataan, turvaudutaan tavallisesti tuotantolukuihin. Ne puhuvat tässäkin tapauksessa vakuuttavimmin. Kun Kymin selluloosatehtaan vuosituotanto oli aikaisemmin 60.000 tonnia, päästään uusitussa tehtaassa varovaisesti arvioiden 100.000 tonniin, mutta vastaisuudessa voidaan tuotanto nostaa ehkä 120.000 tonniin. Tuotantokyky kasvaa siis noin kaksinkertaiseksi. Sulfiittiselluloosatehtaista puheen ollen tällainen tuotantoluku on poikkeuksellisen suuri. Kymin selluloosatehdas onkin nyttemmin maamme suurin ja suurimpien joukossa koko Euroopassa.

Tutustumme lehtemme lukijoita lähemmin tähän yhtiöömme sodanjälkeisen kauden suursaavutukseen. Tyydymme tällä kertaa kuitenkin ainoastaan tehtaan niihin osastoihin, joissa työt on jo saatu lopulliseen päätökseen, ja jatkamme tehtaan esittelyä sitten, kun toinen liuotusallas ja valkaisuosasto ovat valmistuneet. Tämänkertaisen kiertokäynnin kohteeksi jää näin ollen kiisutehdas, selluloosakeittämö ja pesuosasto.

Oppaanamme on tehtaan teknillinen johtaja, insinööri P. Lindqvist, joka alaistensa kanssa on viime vuodet joutunut työskentelemään jatkuvan korkeapaineen alaisena. Tämä on aiheuttanut ennen kaikkea siitä, että rakennustöiden ja uudistusten ohella

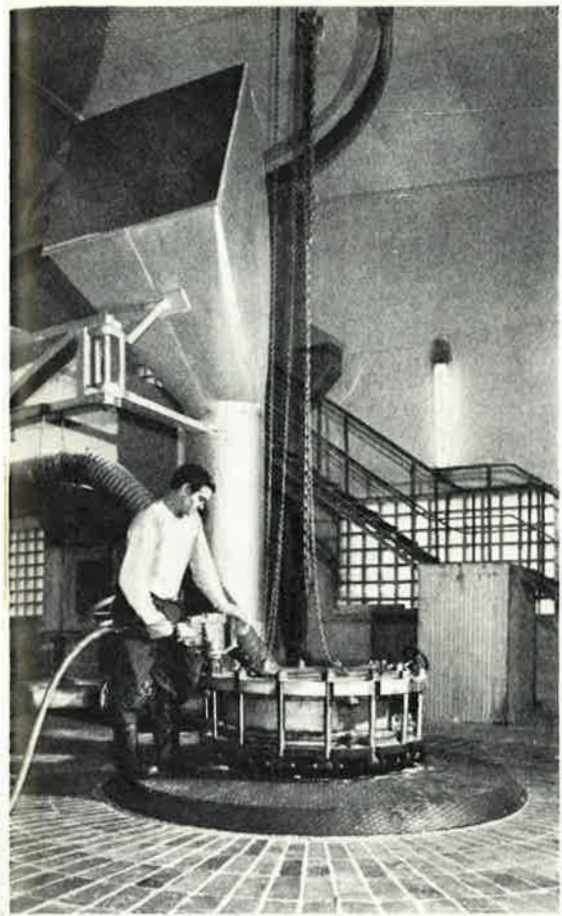
Vasemmalla: Hihnakuljetin kiidättää hakkeen lastusäiliöstä keittämön yläkertaan.

Alla: Keittämön ylimmän kerroksen valoisa ja kaunis sali.

Oikealla: Selluloosankeittäjän apulainen Henrik Huttunen avaamassa kattilan kantta ilmanpaineella toimivan ruuviavaimen avulla.

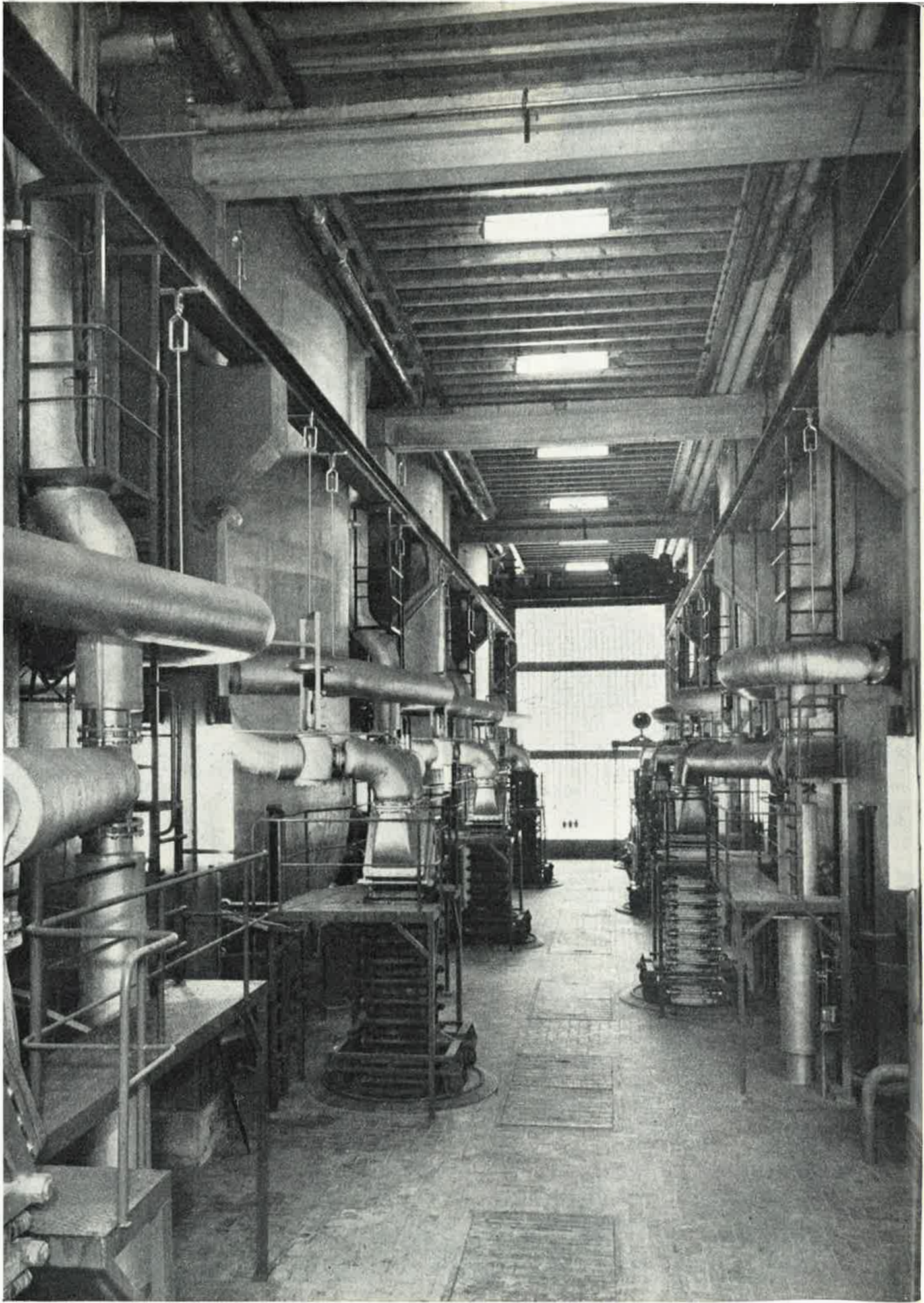
Äärimmäisenä oikealla: Norjalainen kattilamuurarimestari Skjelsbeck muuramassa kattilan sisäpintaan haponkestäviä hiilitiiliä.

Alla: I selluloosankeittäjä Leevi Ollila keittämön ohjaamossa mittareiden ja kojetaulujen keskellä.

selluloosatehdas on koko ajan pidetty käynnissä, osittain täydellä teholla, osittain jonkin verran supistettuna. Tämä vaikea ylimenokausi on asettanut tehtaan johdon ja työntekijät kovalle koetukselle, mutta siitä on kuitenkin selvitetty kaikella kunnialla, ja viimeisetkin "pihtien pitämät" saadaan poistetuksi lähiaikoina.

Aloitamme kiertokäyntimme kiisutehtaalta. Päältä päin se on pysynyt entisellään. Vanha rakennus osoitautui kyllin tilavaksi, vaikka tuotanto onkin kasvanut yli kaksinkertaiseksi. Tämä on mahdollista siten, että kiisunpoltto voitiin järjestää kokonaan uuden menetelmän mukaan. Niin tässä kuin kaikessa muussakin turvaututtiin tekniikan viimeisimpiin saavutuksiin. Vanhat 9-arinaiset kiisu-uunit poistettiin kokonaan käytännöstä ja korvattiin yhdellä uudella, joka kaiken lisäksi on kooltaan edeltäjiään pienempi. Uuden uunin läpimitta on alaosastaan 2,4 m ja yläosastaan 3,8 m, kun sen sijaan vanhan uunin läpimitta oli 6 m. Korkeus sitä vastoin on pysynyt samana eli 8:nä metrinä. Kun entisissä uuneissa oli palamispintaa paljon, tullaan tässä toimeen yhdellä arinalla, joka sijaitsee uunin pystyasentoisen silinteriosan ja sen alapuolella olevan kartiomaisen osan välissä. Arinan päällä on karkeasta kiisutuhkasta ja kvartsihiekkasta kokoonpantu peitekerros. Kartiomaiseen osaan puhalletaan tunnissa n. 5.000 m³ ilmaa, joka tunkeutuu arinan läpi aiheuttaen peitekerroksessa pyörreliikkeen. Uunia käynnistettäessä nostetaan arinanpeitteen lämpö 650 asteeseen, jonka jälkeen kiisua aletaan syöttää erityisen syöttölaitteen avulla arinanpeitteen päälle. Lyhyessä ajassa lämpö nostetaan 900 asteeseen ja kiisu palaa kohoten uunin yläosaan. Kun vanhoissa uuneissa suurin osa tuhkasta poistui jo uunissa, seuraa tuhka tässä uudessa menetelmässä melkein 100-prosenttisesti kaasun mukana. Se poistetaan monin eri tavoin kaasun kulkiessa pyörrepuhdistimien, kuivasähkösuodattimien, pesutornien ja kaasun jäädyttäjien sekä märkäsuodattimien kautta. Suurin osa näistäkin laitteista on uusia. Lisäksi on tähän uuteen systeemiin voitu sijoittaa höyrykattila. Kaasun poistuessa kiisu-uunista kulkee se höyrykattilan kautta. Tällöin saadaan talteen höyryä 1.25 kg yhtä kiisukiloa kohti. Kattilan teho on 5 tonnia höyryä tunnissa 40 kg/sm²:n paineella. Kattilassa kehitetty höyry johdetaan korkeapaineverkostoon.

Kiisutehtaan tuotanto ei ole kuitenkaan yksinomaan tämän yhden kiisu-uunin varassa. Mahdollis-

Viereisellä sivulla:

Uuden keittämön keskikerros hopeakylkisine kattiloineen ja laitteineen on vaikuttava näky.

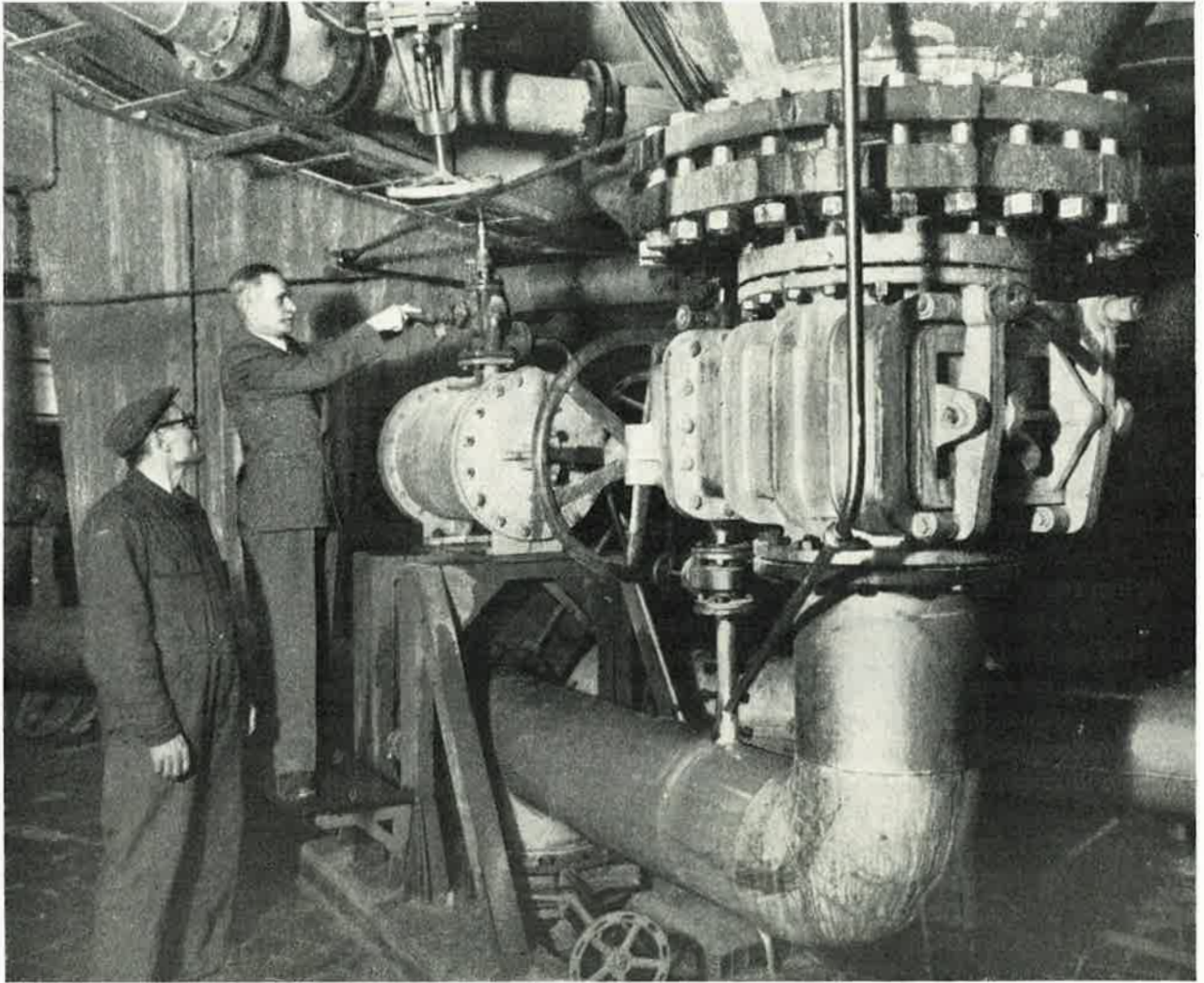
ten häiriöiden varalta tehtaaseen on asennettu kaksi rikkiuunia, joiden yhteinen teho on sama kuin kiisu-uunin. Nämä uunit toimivat siten, että rikki sulatetaan ensin ja ruiskutetaan sitten höyryn avulla uuniin, jossa se palaa. Toinen näistä uuneista on jo näytellyt tärkeätä osaa. Ennen kuin vanhoja uuneja voitiin ruveta purkamaan, työnnettiin rikkiuuni seinään tehdyn aukon kautta tehtaaseen sisään. Ahtaista tiloista ja muutenkin vaikeista olosuhteista huolimatta rikkiuuni voitiin asentaa ja ottaa käyttöön. Näin selviydettiin kaikella kunnialla ylimenoajasta.

Happotornit on aikanaan rakennettu niin suuriksi, että niiden tuotanto riittää tyydyttämään laajennetun tehtaan keittohapon tarpeen. Täten laajennusohjelmaan ei tarvinnutkaan ottaa uusien tornien rakentamista.

Koko selluloosatehtaan sydän on uuden uutukainen keittämö, jossa tämän uudistuksen mittasuhteet tulevat esiin koko valtavuudessaan tarjoten katsojalle vaikuttavan tehdasnäyn. Tämä 40.000 m³:n suuruinen rakennus kohosi vesikattoon jo vuoden 1951 aikana. Sen jälkeen jatkui kiireinen työntahti seinien sisäpuolella, ja itsenäisyyspäivänä 1953 voitiin aloittaa ensimmäinen keitto. Viikko sen jälkeen olivat kaikki eteläsvun neljä kattilaa käytössä, ja viime vuoden heinäkuussa voitiin keittämön tuotanto huomattavasti kohottaa lähelle normaalituotantoa.

Keittimiä on kaikkiaan seitsemän, ja ne on sijoitettu kahteen riviin. Etelänpuoleisella seinustalla on neljä ja vastakkaisella puolella kolme keitintä. Keittämön keskikerros hopeakylkisine, mahtavine kattiloineen tarjoaa juhlallisen näyn. Himmeät, tiililasiset päätyikkunat — toisessa päädyssä ikkunat ulottuvat lattiasta kattoon — luovat yhdessä kattoon ja pilareihin sijoitettujen loistelamppujen kanssa tehdassaliin tsaaisen ja miellyttävän valon. Kattorakennelma jykävine betoniorsineen ja hirsipalkkeineen lisää salin viihtyisyyttä ja juhlavuutta. Katossa kulkee nosturi, jonka avulla voidaan suorittaa raskaiden osien siirtoja, paitsi tässä kerroksessa, myös lattiassa sijaitsevien luukkujen kautta syvältä massasäiliöiden pohjalta saakka. Kalorisaattorit eli lämmönvaihtajat sijaitsevat sotilaallisessa rivissä keittimien vieressä. Yksi kalorisaattoreista on päällystetty hopeanhoitoisella aluminipellillä. Sen ja sisäpuolella olevan lasivillan tarkoituksena on toimia lämmöneristäjänä, mutta samalla pelti antaa yhä enemmän välkkyvää kiiltoa tähän hienoon ympäristöön. Tällä tavoin tullaan päällystämään muutkin kalorisaattorit.

Tässä kerroksessa ei kuitenkaan tapahdu mitään näkyvää, harvoin sinne eksyy selluloosankeittäjäkään, joten varsinaista työtä ja toimintaa on lähdeävä

Selluloosatehtaan teknillinen johtaja, insinööri P. Lindqvist laskemassa 9. 12. 1953 ensimmäistä selluloosakeittoa massasäiliöihin.

*Viereisellä sivulla: Eräs suurten massasäiliöiden "lamelleista". Potkuri panee massan nopeaan kierto-
liikkeeseen.*

etsimään muualta. Kiipeämme ylöspäin. Tulemme ensiksi eräänlaiselle putkilavalle, johon on koottu kaikki keittimien yläosaan tulevat ja sieltä lähtevät putket. Tällainen keskitys on jo nyt osoittautunut onnistuneeksi ja tarkoitustaan vastaavaksi.

Keittämön ylin kerros tarjoaa yhtä paljon nähtävää kuin keskikerros ja ihmettelyn aihetta siellä on vieläkin enemmän. Tässä salissa on avaruutta koko keittämörakennuksen laajuudelta. Salin pituussuuntaan kulkee eräänlainen parveke, jota myöten hihnakuljetin tuo lastut lastusäiliöstä keittämöön. Aikaisemmin lastusäiliöt sijaitsivat keittokattiloiden päällä, mutta uudessa keittämössä on periaate ratkaistu kokonaan toisin. Kun kattilaa ryhdytään täyttämään lastuilla, pannaan hihnakuljetin käyntiin. Se kiidättää nopeata vauhtia lastut keittämöön, ja siirtolaitteen sekä kun-

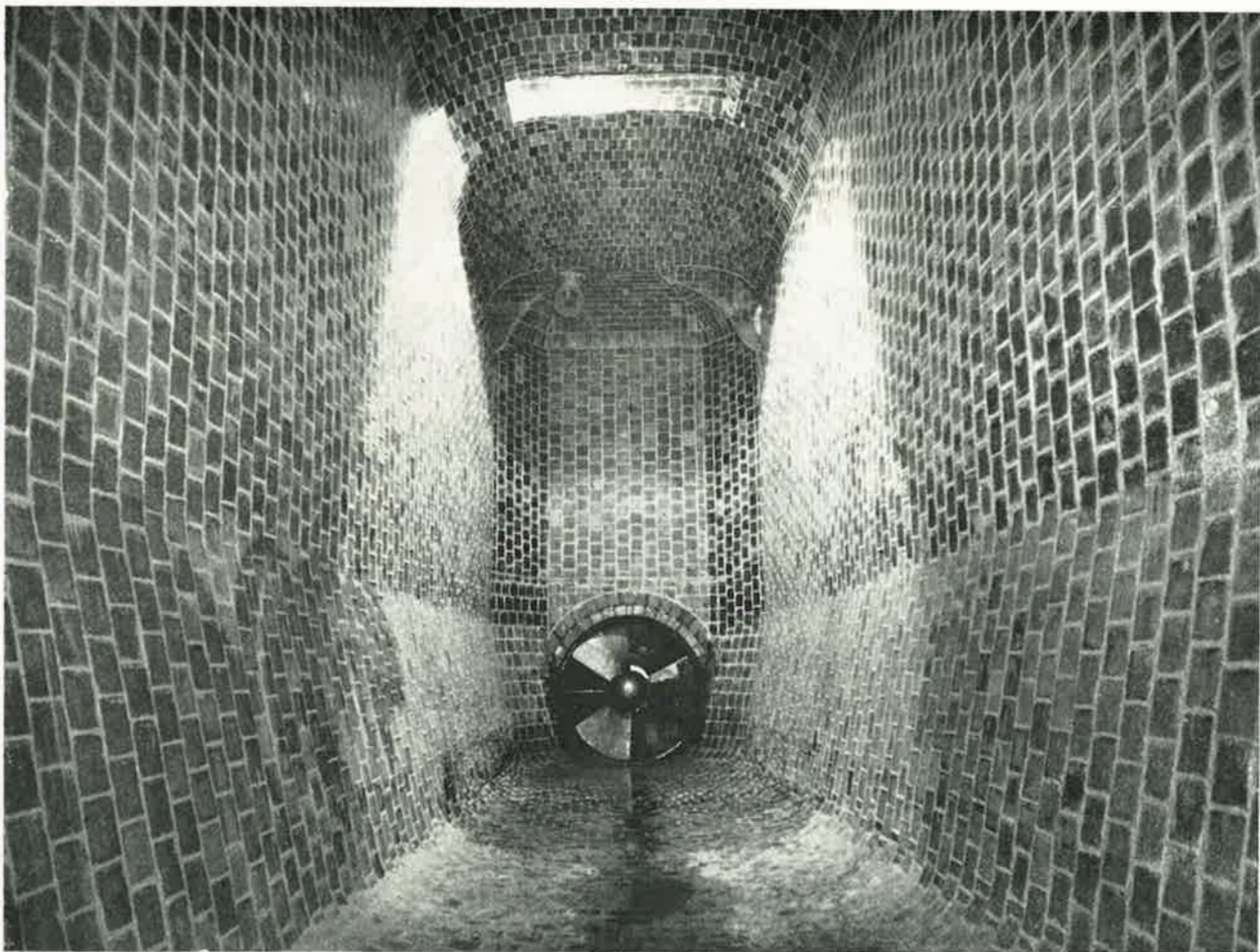
kin kattilan kohdalla olevan torven avulla lastut syöksyvät kattilaan. Kun aikaisemman menetelmän mukaan kattilan täyttämiseen lastuilla saattoi mennä toista tuntia, selviydytään nyt 20—30:ssa minuutissa.

Parhailtaan on kattilan n:o 5:n keitto valmistunut ja sitä ryhdytään tyhjentämään. Selluloosankeittäjän apulainen Henrik H u t t u n e n avaa kattilan kannen kiertämällä auki kantta puristavat 16 ruuvipulttia. Tämä tapahtuu kätevästi ilmanpaineella toimivan ruuviavaimen avulla. Keitto alkaa painua massasäiliöihin ja kattilan sisäpinta tulee näkyviin. Se on vuorattu mustilla, haponkestävillä hiilitiilillä. Niiden ja kattilan teräskuoren välissä on vielä kaksi keramiikkatiilistä muurattua kerrosta. Selluloosakeiton pinta vaipuu silminnähtävästi alaspäin. 300 m³:n suuruisen kattilan tyhjentäminen tapahtuukin nyky-

sin puolta lyhyemmässä ajassa kuin aikaisemmin. Täten saavutetaan sekä täyttämässä että tyhjentämässä melkoinen ajansäästö, joka vaikuttaa edistävasti tuotantoon. Muuten on kattila periaatteeltaan samanlainen kuin aikaisemminkin. Sihtilaitteissa ja keittohapon kiertojärjestelmässä on kuitenkin eräitä parannuksia.

Kattila on tyhjentynyt ja jälleen täytetty. Kannen kiinnipaneminen tapahtuu automaattivaimen kanssa melkein yhtä nopeasti kuin aukaiseminen, ja uusi keitto aloitetaan. Tämän kerroksen ja koko keittämön mielenkiintoisin paikka on meiltä kuitenkin vielä näkemättä. Keittämön yläkerroksen keskellä on huone, jonka seinät ovat melkein kokonaan lasista. Tässä lasisessa valtakunnassa hienojen kojetaulujen keskellä isännöi ensimmäinen selluloosankeittäjä. Tällä kertaa on vuorossa Leevi Ollila, joka on keittänyt selluloosaa jo 15 vuotta. Nykyisessä keskuksessaan hän ohjailee ja tarkkailee keittojaan kuitenkin eri tavoin kuin ennen. Hänen ohjaamostaan on muodostettu ikään kuin koko keittämön aivokoppa, johon kerääntyvät kaikki tiedot ja viestit ja josta annetaan

uusia määräyksiä. Juuri muuttui yhdessä taulussa vihreä valo punaiseksi. Se merkitsee sitä, että keitto alkaa valmistua, joten höyryn syöttö kattilaan loppui ja venttiili sulkeutui itsestään. Tämä on vain yksi detalji kaikesta siitä kiertokulusta, joka keittämössä jatkuvasti vallitsee. Kojetaulut kertovat kutakuinkin kaiken, mitä selluloosankeittäjän tulee tietää voidakseen olla varma siitä, että keitto onnistuu. Kullakin keittimellä on oma tauluryhmänsä, minkä lisäksi keskustaulusta nähdään sellaisia asioita, jotka ovat tarpeen koko prosessin seuraamiselle. Kojetauluista luetaan keittimiin pantujen lastujen paino, tiedetään keittohapon pinnan korkeudet, höyrynkulutukset, lämpötilat, massan korkeudet massakuopissa ja monia muita tärkeitä asioita. Säättely tapahtuu automaattisesti, mutta kokeneen keittäjän silmä tarkkailee, että todella kaikki tapahtuu oikein. Keskellä kojekeskusta on pulpettipöytä, jossa on kaksi puhelinta. Niiden avulla ensimmäinen keittäjä on yhteydessä keittämön alakerrassa olevaan toiseen keittäjään ja muihin tärkeisiin kohteisiin. Laitteiden automaattisuudesta huolimatta keittäjän tehtävän hoitaminen vaatii suurta

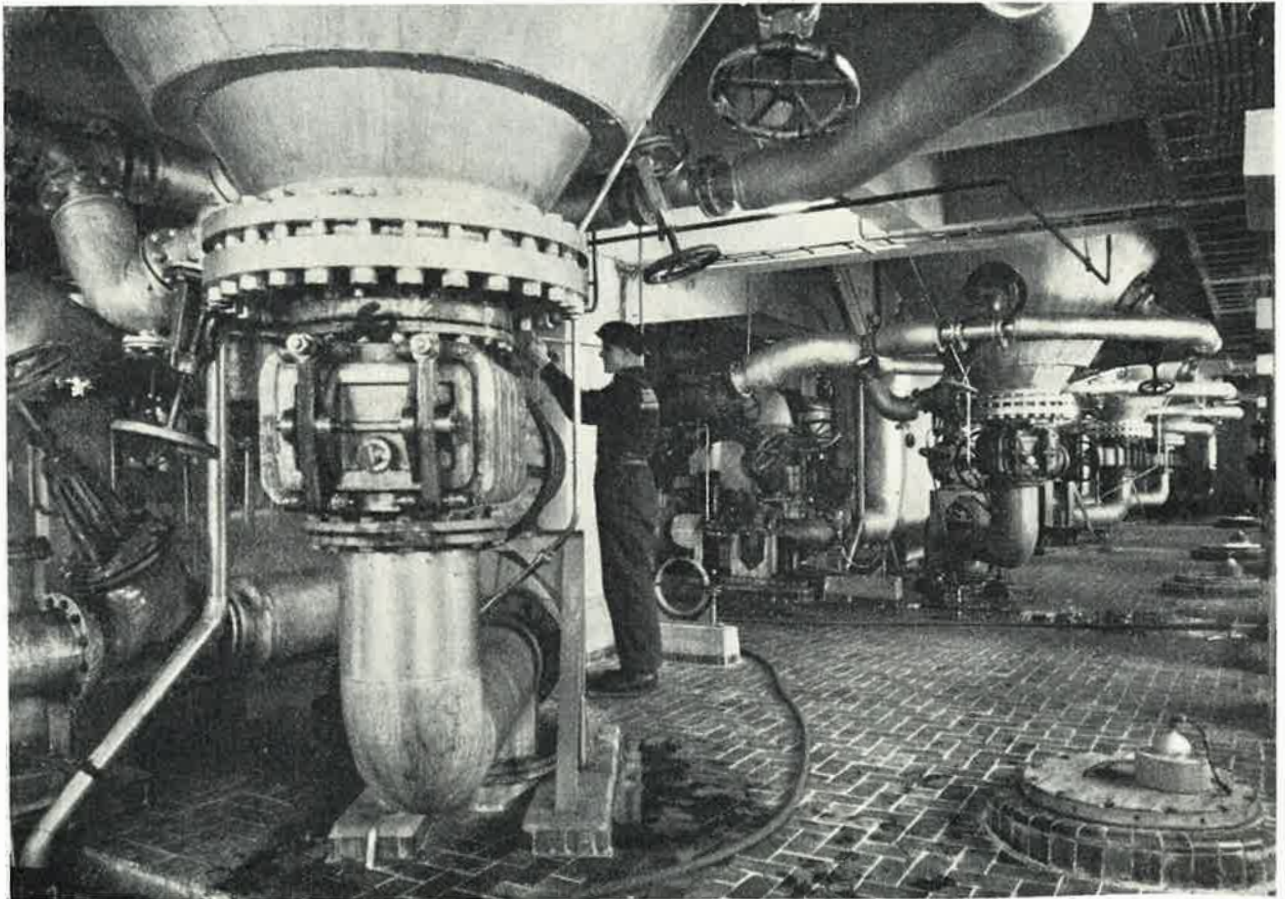

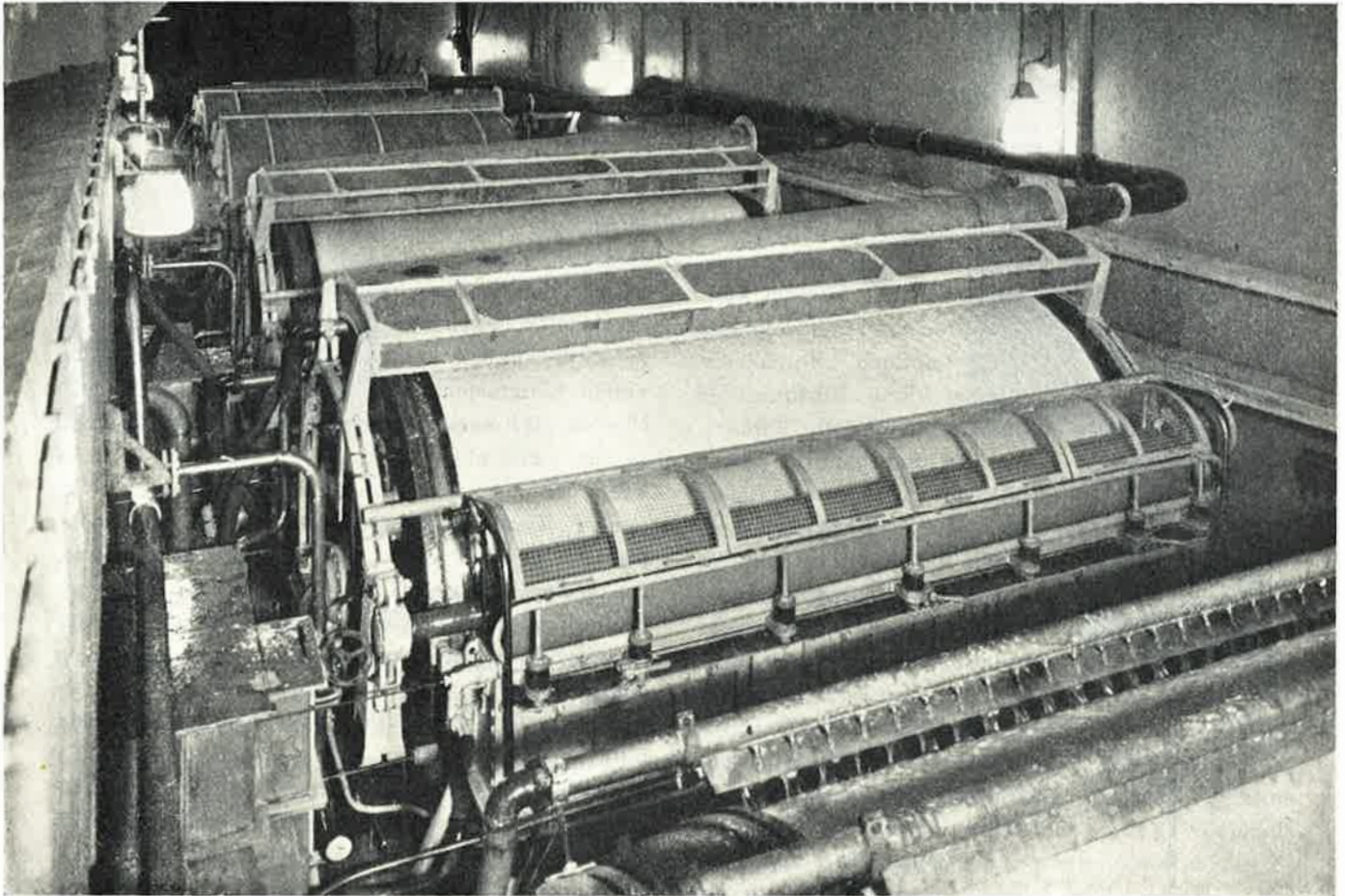
huolellisuutta ja valppautta, ja kaikki selluloosan-keittoon liittyvät tapahtumat viedään tarkasti kirjoihin. Jokaisesta keitosta kirjoitetaan siten ikään kuin elämäkerta, josta käy ilmi keiton eri vaiheet ja sen aikana vallinneet olosuhteet.

Jatkamme matkaamme keittämön alakerrokseen, johon on koottu pumput ja keittimien alaosan putkistot. Tämän kerroksen alapuolella sijaitsevat suuret massasäiliöt. Tässäkin kohdassa on jälleen hyljätty aikaisempi käytäntö. "Kyyppien" sijasta, joissa ennen tapahtui myös massan pesu, on nyt kaksi massasäiliötä. Ne on jaettu eräänlaisiin karsinoin, ja kummassakin säiliössä on neljä voimakasta potkuria, jotka panevat massan nopeasti liikkeeseen. Tämän kiertoliikkeen avulla estetään massan paakkuuntuminen ja samalla kuitukimput hajoitetaan. Tähänastiset kokemukset tästä uudesta menetelmästä ovat antaneet pelkästään myönteisiä tuloksia.

Uutta menetelmää noudatetaan pesuosastollakin. Mainitsimme jo, että aikaisemman käytännön mukaan massan pesu tapahtui kyypeissä. Nyt sen sijaan massasta on ennen massasäiliöihin tuloa poistettu ainoastaan väkevin keittoliipeä, joka on johdettu spriitehtalle, ja varsinainen pesu tapahtuu vasta pesuosas-

tolla. Pesuosastolle tultuaan massa joutuu ensin oksanerottajiin, joita on kuusi kappaletta. Tämän jälkeen jatkuu matka pesureihin. Näitä on vastavasti massasäiliöiden kanssa kaksi ryhmää, joissa kummassakin on kolme pesuria. Ne ovat pyöreitä rumpuja, joiden pintaan massa tarttuu lieriön sisällä olevan imun vaikutuksesta, samalla kun neste poistuu rummun sisälle kankaan läpi. Pyörivässä liikkeessä olevan lieriön yläpuolella on lisäksi vesisuihku, joka pesee keittohapon pois massasta. Tällaisessa pesuryhmässä vallitsee vastakkaiskiertojärjestelmä. Kolmanteen pesuriin tulee puhdas vesi, joka sitten käytetään hyväksi ensin toisessa ja sitten ensimmäisessä pesurissa. Massan liike on taasen päinvastainen, ja siten selluloosa joutuu alkupesun läpikäytyään viimeisessä vaiheessa tekemisiin puhtaan veden kanssa. Kiertokäyntimme aikana on työvuorossa pesuosaston hoitaja Yrjö Sorsa, joka väittää selluloosan puhdistuvan niin perin pohjin, että se kelpaisi vaikka syötäväksi. Pesurit toimivat niin ikään automaattisesti, ja Sorsa kykenee yksin hoitamaan tämän työvaiheen. Mutta tarkkaavaisuutta vaatii tämäkin työ. Päämääränä on, että massa lähtee täältä jatkamaan matkaansa puhtaana laatuvarana.

Kiertokäyntimme on tällä erää päättynyt. Kaikki näkemämme on ollut hämmästyttävän modernia. Samaa ovat kuulemma sanoneet asiantuntijatkin. Tämä Kymin selluloosatehdas on myös näyte siitä, miten tehdas saadaan viihtyisäksi ja kauniiksi. Seinät on maalattu vaalean vihreiksi, pilarit sinisiksi, katot vaalean keltaisiksi, eräät rautaosat punaisiksi, ja tähän värisinfoniaan sointuvat erinomaisesti kelta-tiiliset lattiat. Varmaan monet tehtaassa vierailevat tulevatkin yllättyneinä ihmettelemään: Voiko tehdas olla näin valoisa ja kaunis!

Yllä: Pesuosastolla on kuusi pyörivää pesuria.

Vasemmalla: Näkymä keittämön alakerroksesta. Isot putket johtavat kattiloista massasäiliöihin. II selluloosankeittäjä Aarne Spännäri suorittamassa keiton laskua.

Oikealla: Pesuosaston hoitaja Yrjö Sorsa tarkkailemassa massan pesua.

KUUSANKOSKEN KUNNAN VAAKUNA LUOVUTETTU KYMIN OSAKEYHTIÖLLE

Kuusankosken kunnan lähetystö, johon kuuluivat kunnanjohtaja J. Mikkonen, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Lauri Lahtinen, varapuheenjohtaja Väinö Nurminen ja kunnansihteeri Eero Salmenoja, kävi huhtikuun 5. päivänä yhtiön toimitusjohtajan, vuorineuvos K. E. Ekholm luona luovuttamassa yhtiölle Kuusankosken kunnan vaakunalipun, jonka hopeiseen tankoon on kaiverrettu omistuskirjoitus "Kymin Osakeyhtiölle Kuusankosken kunnalta". Luovutustilaisuudessa kunnanjohtaja Mikkonen piti puheen lausuen seuraavaa:

"Kuusankosken kunta, joka tänä vuonna täyttää 35 vuotta, on perustamisestaan lähtien saanut monessa muodossa nauttia Kymin Osakeyhtiön sekä sen johtajain, virkailijain ja työntekijäin myötämielistä tukea. Tämä myötämielisyyden on ilmennyt paitsi aineellisenä tukenä myös erittäin arvokkaana panoksena käytännöllisessä kunnalliselämässä. Ryhtymättä tässä yhteydessä mainitsemaan nimiä muistakaamme ne lukuisat yhtiön virkailijat ja työntekijät, jotka kuka pitemmän kuka lyhyemmän ajan ovat hoitaneet mitä erilaisimpia kunnan luottamustehtäviä. Useiden heistä Kuusankosken kunnan työsaralla kyntämä vako on niin pitkä ja syvä, että se jää pysyvästi kunnan historiaan. Mutta Kymin Osakeyhtiön myönteinen suhtautuminen on näyttäytynyt myöskin siinä, että kunnan alkaessa toimintansa varsin useat sellaiset elämänaulat, joiden hoitaminen yleensä katsotaan kunnan tehtäväpiiriin kuuluvaksi, ovat olleet pitkät ajat yhtiön hoidossa. Se on ollutkin välttämätöntä ainakin niin kauan, kun kunnan toiminta on ollut aloittelevaa ja pientä sekä ikään kuin etsinyt muotoaan. Mutta se on ollut monilla aloilla

tarpeellista myöhemminkin ja on sitä määrätyillä aloilla edelleenkin. Siinä rakennustyössä, jota vain näin lyhyesti koskettelen, mutta jolla on ollut arvaamaton, ellen sanoisi perustavaa laatua oleva merkitys kunnan kehitykselle, ovat Kymin Osakeyhtiön toimitusjohtajat olleet sydämestään mukana. Niin on ollut edeltäjänne vuorineuvos Einar Ahlman ja niin olette ollut Te, Herra Vuorineuvos. Samalla kun esitämme kunnan puolesta mitä parhaat kiitoksemme Kymin Osakeyhtiölle ja Teille vuosikymmenten varrella vallinneesta hyvästä yhteistyöstä, rohkenemme hartaasti toivoa, että hyvä yhteistyö edelleen jatkuisi. Vakaumuksemme on, että hyvästä yhteistyöstä on etua kummallekin osapuolelle. Kun Kuusankosken kunta on nyttemmin saanut virallisen tunnuksen, kunnanvaakunan, pyytäisimme sen saada jättää Teidän kauttanne Kymin Osakeyhtiölle."

Henkilökohtaisena kunnianosoituksena vuorineuvos Ekholmille kunnanjohtaja Mikkonen kiinnitti hänen rintapieleensä Kuusankosken kunnan kultaisen pienoiskaakunan ja pyysi, että vuorineuvos Ekholm antaisi suostumuksensa yhtiön uuden Kuusankoskelta Voikkaalle päin menevän viertotien nimeämiseksi Ekholmintieksi.

Vuorineuvos Ekholm kiitti lämpimin sanoin yhtiötä ja häntä kohtaan osoitetusta huomaavaisuudesta, toivoi hyvien ja luottamuksellisten suhteiden kunnan ja yhtiön välillä säilyvän edelleen ja antoi suostumuksensa kunnan taholta ehdotettuun viertotien nimeämiseen.

Kuten tunnettua hyväksyi Kuusankosken kunnanvaltuusto v. 1951 kunnalle vaakunan. Sen on sommitellut taiteilija Olof Eriksson, joka sijoittui ensimmäiseksi Kuusankosken kunnan julistamassa vaakunakilpailussa. Tämän heraldisesti erittäin kauniin vaakunan selitys on seuraava: Punaisessa kentässä hopeinen kuusi, jossa kolme kultakäpyä asetettuina 1+2. Lisäselityksenä mainitaan, että kuusi kuvaa paperiteollisuuden pääasiallisinta raaka-ainetta. Kultakävyt kuvaavat pitäjän kolmea huomattavinta asutusaluetta Kuusankoskea, Kymintehdasta ja Voikkaata. Kuusen voidaan katsoa kuvaavan myös seudun erämaaluonnetta ennen teollisuuslaitosten perustamista. Vaakuna symbolisoi siten sattuvasti seudun sekä menneisyyttä että nykyisyyttä.

40 vuotta palvelleita

HIENOMEKANIKKO EINAR WECKMAN

pääkonttorista tuli 19. 3. 55 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 1. 10. 1900 Kymintehtaalla, joka silloin kuului Valkealan pitäjään. Käytyään kansakoulun ja vuoden ammattikoulua hän tuli harjoittelijaksi Kymin selluloosatehtaan laboratorioon, missä joutui suorittamaan pääasiassa diagrammien piirtämistä. 2½ vuoden kuluttua hän siirtyi sähköosastolle ja sieltä jo 3 kuukauden perästä piirustuskonttoriin, missä hän tuli tekemisiin etupäässä sähköalan kanssa joutuen mm. mittaamaan ja korjoittamaan Kelttiin rakennettavat sähkölinjat. Vuosina 1919—21 hän työskenteli sähköverstaalla, minkä jälkeen hän tammikuussa 1922 meni Helsinkiin Systeman kursseille. Sieltä palattuaan hän ryhtyi nykyiseen toimeensa, johon kuuluu kaikenlaisten konttorikoneiden hoitaminen, korjaus ja kunnossapito. Tässä toimessa hän on edelleenkin ja tehtävänsä hän on aina suorittanut suurella taidolla ja kaikkien tyydytykseksi. Hänen asiantuntemuksensa ei ole kuitenkaan rajoittunut pelkästään tälle alalle, vaan on ulottunut paljon laajemmalle. Elokuvakonetta hän käytti jo 14-vuotiaana Kuusankosken ensimmäisessä elokuvateatterissa Kymintehtaalla ja suoritti elokuvakoneenkäyttäjän tutkinnon v. 1928. Hänen radioalan tuntemustaan osoittaa mm. se, että hän v. 1923—24 rakensi 3-putkisen radion, joka oli ensimmäinen laatuaan Kymintehtaalla. Valokuvaajanakin hän on tunnettu, ja yhtiön valokuvaajana hän on toiminut vuodesta 1922 lähtien. Hän on rakennellut monenlaisia koneita ja kojeita ja konttorikoneiden ohella korjailut mitä erilaisimpia kapineita, kuten urkuharmooneja ja gramofoneja, seinä- ja taskukelloja, silmälasia ja täyttekyniä, tennismailoja ja ampuma-aseita, vain muutamia mainitaksemme.

SIIVOOJA ALMA MARIA VIRTA

Kymin talousosastolta tuli 1. 1. 55 olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt 25. 9. 1889 Elimäellä. Kuusankoskelle hän muutti v. 1906 ja työskenteli talousapulaisena yksityisperheissä sekä yhtiön virkailijoille järjestetyssä ruokalassa. Huolto-konttorin aloittaessa toimintansa 1. 1. 1915 hän ryhtyi huolehtimaan siellä siivoustehtävistä, jotka myöhemmin käsittivät myöskin palkkakeskuksen ja työnhaku-toimiston. Uuden pääkonttorirakennuksen valmistuttua hän siirtyi sinne siivoojaksi, mitä tehtävää hoitaa edelleenkin.

Kirjallisuus ja teatteri ovat aina olleet Alma Virran läheisimmät harrastuskohteet. Pitkä koulutaival kehitti taas aikoinaan innostuksen ulkoiluun, varsinkin hiihtoon, joka harrastus on säilynyt näihin vuosiin saakka. Yhtiön hiihtokilpailuissa hän oli aikoinaan useasti mukana ja aina viime aikoihin saakka hänet on nähty osanottajana myös hiihto- ja kävelyharrastuskilpailuissa.

Vanhan ajan ihmisille ominaisella kiinnostuksella, uskollisuudella ja ahkeruudella on Alma Virta huolehtinut tehtävistään pitkänä palvelusaikanaan.

IITTLÄISIÄ SANANPARSIA

Höntti ittes ku tulit kun mie pilallai kuttuin.

Se on niin olevinah kun sika tulevinah myllymäkee alas koppakenkät jalas.

Hevosella eikä milläh hakavasikalla.

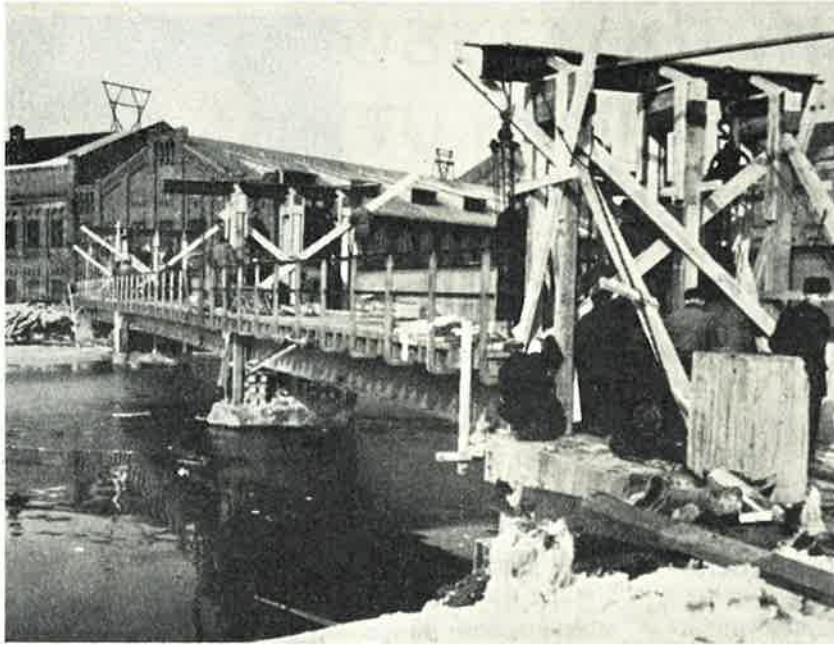
Laskee kun rokkoherrat.

Hevosen pitää vetämän ja miähen pitää tiätämän.

Pitää olla kokoo ja näköö, jos täs maailmas tahtoo nählyks tulla.

Kun miähel on tukka takin kauluksen pääl, niin on rahaa taskus.

Sé meilän muija on leviä kun savisen maan lata.

Kaapelisillan nosto

”Valmiit — veto — seis — tarkistuslukema.” Mes-tari Alvar Harlinin matala bassoääni jylisee kova-äänisen vahvistamana Kymijoen rannassa korjaus-pajan kohdalla.

Erikoislaatuinen työ on menossa suuren miesjoukon nostaessa nostopukkien ja taljojen avulla Kuusaan saaren ja korjauspajan rannan välistä terässiltaa. Se on saatava 85 sm korkeammalle ja siinä puuhassa parhaillaan ahkeroidaan.

Ennen kuin selostamme tarkemmin sillan nostamista, kerromme jotakin itse sillasta. Se on leveä-laippainen I-palkkisilta, jonka pituus on 60 metriä ja paino n. 70 tonnia. Maatukien lisäksi se lepää kahden joessa olevan 8—9 metriä korkean pilarin varassa. Sillan kokonaisleveys on neljä metriä, ja sitä pitkin liikennöivät sekä kapearaiteinen rautatie että autot.

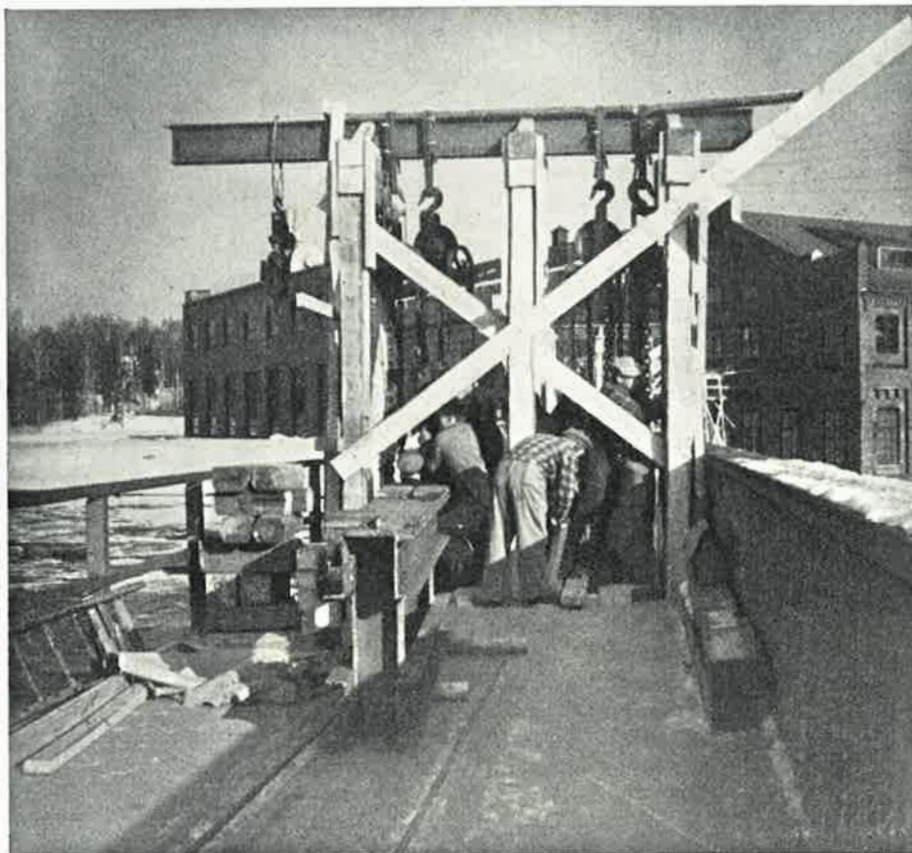
Silta ei ole kuitenkaan ensi sijassa liikennettä varten, vaan sen tehtävä on monin verroin tärkeämpi. Se kätkee nimittäin kantensa alle ja toisella sivulla olevaan laatikkoonsa useita kaapeleita ja putkia, ja ammattimiehet nimittävätkin sitä kaapelisillaksi. Tämän sillan rakentaminen tuli ajankohtaiseksi v. 1939 vedettäessä kaapeli Keltin voimalaitokselta Kymin-tehtaan sähkönjakokeskukseen ja siitä edelleen useampihaaraisena Kuusaan saareen. Oli olemassa kaksi vaihtoehtoa, joko ilmajohtojen tai maa- ja silta-kaapelin rakentaminen. Koska viimeksi mainittu tarjoaa paremman suojan ukkosen aiheuttamille häi-

riöille, päätettiin asia ratkaista kaapelisillan avulla. Sillan pääkannattajien välissä kulkeekin neljä sähkökaapelia ja yksi puhelinkaapeli, ja tämän lisäksi sillan sivulla olevaan putkilaatikkoon on sijoitettu kloori-, hypokloriitti-, kalkkimaito- ja lauhdevesijohdot, joten silta on monessa suhteessa tärkeä valtimo tehdas-kompleksissamme.

Mikä sitten aiheutti sillan nostamisen? Se johtui tänä keväänä odotettavissa olevasta epätavallisesta tulvasta. Kuten tiedämme, on Kymijoella tapana näyttää silloin tällöin mahtinsa liian rajulla tavalla. Yhä vielä puhutaan vuoden 1899 suurtulvasta, jolloin Kuusaan paperitehtaaseen mentiin soutuveneillä ikkunoiden kautta. Sen jälkeen vuosina 1924 ja 1944 on joki niin ikään tulvinut tavallista voimallisemmin aiheuttaen monin tavoin vahinkoja. Ja nyt on odotettavissa jälleen samanlainen tulvakesä. Veden pinta on ollut poikkeuksellisen korkealla koko talven, ja kun talven runsaat lumivarastot alkavat sulaa, on odotettavissa vedenpaisumus.

Kun tulvavaaran johdosta on ryhdytty toimenpiteisiin, on varauduttu pahimman varalle. Jos näet vesi esim. ukkosen aiheuttamien häiriöiden johdosta ei pääsisikään purkautumaan voimalaitoksen turpiinien kautta, vaan yksinomaan patoluukuista, olisi siitä seurauksena vesimassojen syöksyminen rajulla voimalla kaapelisiltaa vastaan. Jotta tällaisista ennakolta aavistamattomista, epämiellyttävistä yllätyksistä

*Viereisellä sivulla: Mes-
tari Alvar Hartin antaa
kovaäänisen avulla sel-
keäsanaanaisen käskyn ja
silta nousee.*

*Oikealla: Tällaisten lait-
teiden avulla siltaa nos-
tettiin. Parhailaan nos-
to käynnissä.*

vältyttäisiin, päätettiin kaapelisiltaa nostaa n. 90:llä sm:llä.

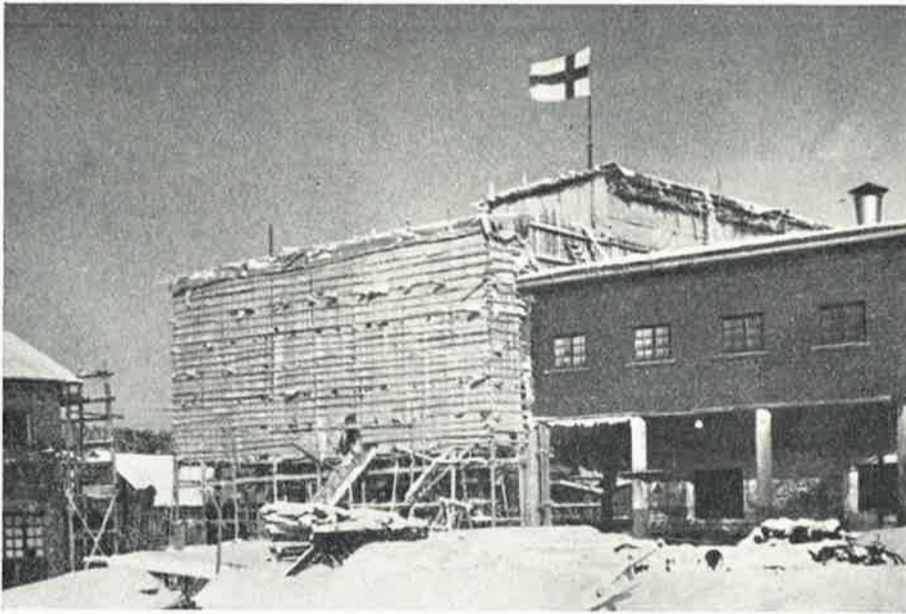
Sillan nosto tapahtui maaliskuun 21. päivänä. Jo pari viikkoa aikaisemmin oli ryhdytty valmisteluihin. Nostossa käytettiin apuna neljää nostopukkia, jotka seisoivat pilareitten ja sillan päissä maatumien varassa. Nostotaljoja oli kaikkiaan 16. Muutaman noston jälkeen, jolloin silta nousi 2—3 sm, suoritettiin aina tarkistuslukema nostopukkien sivuun asetetuista mitta-asteikoista. Sillan kohotessa alettiin sen alle rakentaa "ristikkopetiä". Näin meneteltiin varovaisuussyistä. Jos näet nostolaitteet olisivat pettäneet, olisi silta päässyt putoamaan vain tuuman verran. Kaikki sujui kuitenkin laskelmien mukaan. Tarkitusmittauksissa esiintyi aivan pieniä poikkeamia, jotka heti korjattiin. Ehdottoman tasainen nosto oli tarpeen varsinkin sen takia, että kaksi sillassa kulkevasta putkista ovat eterniitistä, joka on taivutettaessa erittäin herkkää murtumaan.

Kun silta oli nostettu metrin korkeuteen, asetettiin sen alle teräksiset laakeripukit, ja niiden päälle pantiin laakerit. Korkeuseroa sillan ja laakereiden välillä oli 10 sm, joten siltaa vuorostaan laskettiin tämän verran. Se suoritettiin yhtä varovaisesti kuin nostokin.

Tähän työhön oli varattu kaksi päivää, varsinaiseen nostoon toinen sekä nostopukkien purkamiseen ja korjauspajan toimesta suoritettavaan putkien uudelleen yhdistämiseen toinen. Työ saatiin valmiiksi määräajassa siihen osallistuneiden osastojen välillä vallinneen hyvän yhteistyön ansiosta.

Noston aikana oltiin pakotettuja katkaisemaan putkilaatikossa kulkevat johdot, ja noston jälkeen niihin liitettiin lisäjatkeet osittain laippojen, osittain hitsauksen avulla. Sen sijaan kaapeleissa oli sen verran varaa, ettei niille tarvinnut tehdä mitään. Myöhemmin tullaan laakeripukkien ympärille valamaan suojabetoni.

Kevättulvan takia on ryhdytty eräisiin muihinkin varotoimenpiteisiin. Kuusaan paperitehtaassa on jo nostettu muutamia moottoreita n. puoli metriä korkeammalle ja selluloosatehtaan Minton-saliin on asennettu pumppu, jonka avulla korkean veden aikana pumpataan vettä tehtaan kanavista. Lisäksi kaivetaan parhailaan uutta kanavaa selluloosatehtaan "ankkalammikosta" jokeen. Sen avulla selluloosatehtaan sisäisten kanavien pinta voidaan laskea nykyistä alemmaksi. Kanavasta tulee 3 metriä leveä ja 1½ metriä syvä ja sen pohja tehdään lankuista sekä reunat graniittilohkareista, jotka lepäävät ns. hirsiarinerustuksella.

Lisärakennus harjannostajaisasussaan 19. 2. 1955.

Viereisellä sivulla:

Harjannostajailaisuuden puhuja, ylhäällä kemiallisen teollisuuden päällikkö R. Örnhjelm ja Oy. Otia Ab:n työpäällikkö J. Puttonen, alempana luottamusmies Y. Mikkola.

Alinna rakennustyössä mukana olleita kestopöytien ääressä.

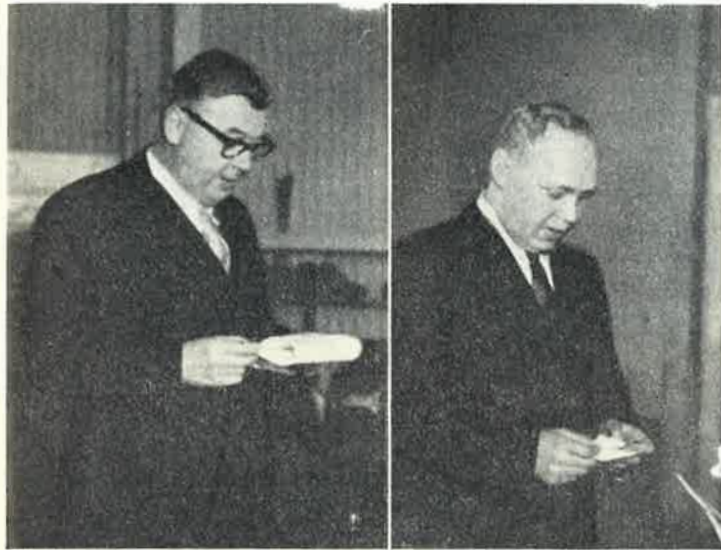
Klooritehtaan lisärakennus

Lauantaina helmikuun 19 p:nä liehui siniristilippu klooritehtaan lisärakennuksella merkinä siitä, että rakennus oli noussut harjaan. Tapausta juhlittiin samana päivänä tavamukaisin harjannostajaismenoin ent. Niinivaaran koulun juhlasalissa, jossa rakennustyömaan työnjohtajien ja työntekijäin lisäksi olivat saapuvilla mm. Kymin Oy:n varatoimitusjohtaja Knut von Troil, yhtiön kemiallisen teollisuuden päällikkö Runar Örnhjelm ja rakennusosaston päällikkö Unto Viherlaiho, sekä urakoitsijayhtiön, Oy. Otia Ab:n työpäällikkö, dipl.ins. Jorma Puttonen. Läsnaolijat lausui Kymi-yhtiön puolesta tervetulleiksi ins. Örnhjelm. Hän mainitsi puheessaan mm., että Kuusaan saaren ulkonäkö on jälleen muuttunut. Sieltä ovat hävinneet tuttu keittäjä ja korkeat hapotornit ja tilalle on kohonnut uusi tehdasrakennus, joka hänen mielestään hyvin sulautuu uuteen kuvaan, lähinnä Kuusaan voimalaitoksen upeaan rakennukseen. Tässä muutaman kuukauden kuluttua valmistuvassa tehdasrakennuksessa tullaan kahlitun kosken vesivoiman avulla hajoittamaan keittosuola sen alkuaineisiin lipeään ja klooriin, joiden avulla voidaan parantaa puunjalostusteollisuuden tuotteiden laatua. Mutta myös muilla teollisuuden aloilla uuden tehtaamme valmistumisella tulee olemaan merkitystä. Kemiallisen teollisuuden avullahan on avattu ja tullaan avaamaan uusia teitä koko teollisuudelle, jonka kehittyminen taas on omiaan nostamaan yleistä elintasoja. Erikoisen ilahduttavaa on, että nykyisin valmistuvissa uusissa tehdasrakennuksissa ei ainoastaan itse rakennusaineet, vaan myös suurin osa koneistoa on aitoa kotimaista valmistetta. Tämä on käynyt mahdolliseksi työntekijäin ja työn suunnittelijain hedelmällisen yhteistyön ansiosta. Kun molemmat osa-

puolet tekevät parhaansa, päästään myös parhaisiin tuloksiin. Puhuja kiitti yhtiön puolesta kaikkia työntekijöitä, työnjohtajia, insinöörejä ja urakoitsijayhtiön Oy. Otia Ab:n johtoa sekä rakennuksen suunnittelijaa, arkkitehti Arne Helanderia, jonka luomukset ovat meille jo ennestään tuttuja. En myöskään tahdo unohtaa, jatkoi puhuja, yhtiön omia osastoja, erikoisesti suunnittelu- ja rakennusosastoja, jotka ovat omalta osaltaan auttaneet työn valmistumista näin pitkälle. Toivon, että voimme jatkaa työtämme yhtä hyvissä merkeissä kuin tähän saakka ja että uudesta klooritehtaastamme tulee olemaan hyötyä ei ainoastaan omalle yhtiöllemme, vaan, jos niin uskallan toivoa, koko maan kemialliselle teollisuudelle, lopetti puhuja.

Oy. Otia Ab:n puolesta puhui yhtiön työpäällikkö, dipl.ins. Jorma Puttonen. Hän mainitsi mm., että siitä tarkoituksesta johtuen, jota uusi rakennus tulee palvelemaan, rakennustyö on ollut jossain määrin erikoinen. On tarvittu määrättyjä varmuustoimenpiteitä, mitkä ovat aiheuttaneet sen, että rakenteet vaikuttavat tavallista hieman raskaammilta. Puhuja kiitti Kymi-yhtiötä miellyttävästä yhteistyöstä ja lausui kiitoksen sanoja myös työnjohtajille ja työntekijöille.

Rakennustyömaan luottamusmies Yrjö Mikkola kiitti Kymi-yhtiötä harjannostajaiskestityksestä ja kohdisti kiitoksensa myös Oy. Otia Ab:n johdolle ja insinööreille hyvästä yhteistyöstä, jonka toivoi yhtä hedelmällisenä jatkuvan eteenkin päin. Puhuja lausui toivomuksen, että rakennustöitä tulisi olemaan seutukunnallamme jatkuvasti riittävästi, jolloin työllisyystilanne pysyisi hyvänä. Lopuksi puhuja kiitti työtovereitaan yhteisymmärryksestä, mikä on ollut omiaan helpottamaan raskasta työntekoa.

Insinööri Puttoselta saamiemme tietojen mukaan aloitettiin kaivaustyöt klooritehtaan lisärakennusta varten viime vuoden heinäkuun 9 p:nä. Ne osoittautuivat tavallista vaikeammiksi, koska paikalle oli aikoinaan haudattu kalliosta louhittuja kiviä. Kaivinkone sai helposti nostetuksi niiden päällä olevan täytemaan, mutta ei pystynyt nostamaan isoja kivenjätkäleitä. Ne täytyi käsivoimin poistaa, mikä oli omiaan hidastuttamaan työn edistymistä. Alkuvaikeuksien jälkeen sujui työ laskelmien mukaisesti. Runkotyöt olivat valmiit helmikuun 20 p:nä ja kattolyhty viikkoa myöhemmin. Muuraustöihin päästiin käsiksi vuoden vaihteessa ja ne päättyivät maaliskuun lopussa. Kuten mainittu, ovat rakenteet tavallista raskaampia niiden varmuustoimenpiteiden johdosta, jotka ovat aiheutuneet siitä, että kloori vaikuttaa ruostuttavasti teräkseen.

Rakennuksen, jonka tilavuus on 17.400 m³, laskeetaan valmistuvan kesäkuuhun mennessä. Sen arkkitehtipiirustukset on laatinut Arkkitehtitoimisto Arne Helander ja rakenteellisen puolen piirustukset Oy. Teollisuusrakenne Ab. Vastaavana mestarina on toiminut aikaisemmassa vaiheessa rakennusmestari A. Ahvenainen ja myöhemmässä vaiheessa rakennusmestari Eino Metsämäki. Työntekijöiden lukumäärä on suurimmillaan ollessaan kohonnut noin 100:aan. Kaivinkoneenkäyttäjiiä ja paria raudoittajaa lukuun ottamatta he ovat olleet Kuusankosken kuntalaisia.

Rakennukseen on käytetty tiiliä kaikkiaan 106.950 kpl, terästä noin 125.000 kg, teräsbetonia 1.400 m³ ja laudoitusta noin 10.200 m².

Uuden elektrolyysiosaston lisäksi sijoitetaan lisärakennukseen suolavarasto, klooritehtaan konttori ja laboratorio.

Johan Edvard Halme.

Otto Taihomaa.

Nestor Topo.

Arvo Alastalo.

M E R K K I P Ä I V I Ä

70-VUOTIAS

Paperimestari Johan Edvard Halme, Voikan paperitehtaalta, 12. 6. 55. Hän on syntynyt Valkeassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1. 5. 1900 Kymitehtaalle, missä työskenteli useilla eri osastoilla, mm. sahalla sekä ulkotyö-, sähkö- ja paperiosastoilla vuoteen 1913, jolloin tuli Voikan paperitehtaalle koneenhoitajaksi. Nuoremmaksi paperimestariksi hänet nimettiin v. 1919 ja vanhemmaksi mestariksi v. 1937. Nuorena Halme oli innokas urheilija harrastaen painia ja juoksua. Palkintojakin hän sai mm. mäenlaskussa.

60-VUOTIAITA

Rotatiokoneenkäyttäjää Otto Taihomaa, Kuusaan paperitehtaalta, 28. 4. 55. Hän on syntynyt Luumäellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 30. 3. 28 kirvesmieheksi Kymin rakennusosastolle, mistä samana vuonna siirtyi Kymin paperitehtaalle apumieheksi rotatiokoneelle. Nykyisessä toimeensa hän on ollut 10. 6. 40 lähtien.

Portinvartija Nestor Topo, Voikan talousosastolta, 3. 5. 55. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 22. 4. 22 Voikan koskityömaalle. Työskenneltään useilla eri osastoilla hän siirtyi 16. 2. 49 nykyiseen toimeensa.

Lämmittäjä Arvo Alastalo, Kuusaan sahalla, 5. 5. 55. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 31. 8. 21 Kymin ulkotyöosastolle, minkä jälkeen hän työskenteli eri osastoilla erilaisissa tehtävissä, kunnes 12. 4. 40 siirtyi nykyiseen toimeensa.

Moottorienhoitaja Kalle Ferdinand Koskinen, Kymin sähköosastolta, 16. 5. 55. Hän on syntynyt Valkealassa. Työskentelynsä yhtiössämme hän aloitti v. 1913 Kymin korjauspajassa, mistä noin puolen vuoden kuluttua siirtyi Kymin sähköosastolle. Oppi-ajan päätyttyä hän oli 22. 6. 16—25. 7. 18 välisenä aikana Oy. Strömbergin palveluksessa sähköasennustoissa Kajaanissa. Takaisin Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli sähköosastolle sähköasentajaksi. Nykyisessä toimeensa Kymin paperitehtaan moottorien hoitajana

hän on ollut 1. 3. 27 lähtien. Koskisen harrastuksista mainittakoon erityisesti palontorjuntatyö. Hän on kuulunut tehtaan palokuntaan vuodesta 1918 alkaen ja on edelleenkin mukana ruiskuesimiehenä.

Riisikonemies Valfrid Ruusunen, Voikan paperitehtaalta, 16. 5. 55. Hän on syntynyt Jämsässä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 6. 10. 23 apumieheksi rotatiokoneelle. Hän on koko ajan työskennellyt Voikan paperiosastolla eri ammateissa, mm. rotatiokoneen esimiehenä, leikkuukonemiehenä ja kollipakkarina. Nykyiseen toimeensa hän tuli huhtikuussa 1954. Ruusunen vapaa-ajan harrastuksiin kuuluu musiikki.

Sorvaaja Viktor Honni, Kymin korjauspajalta, 20. 5. 55. Hän on syntynyt Valkealassa. Palveluksensa yhtiössämme hän aloitti v. 1908 kuusenvuolijana Kymin ulkotyöosastolla ollen silloin 13 vuoden ikäinen. V. 1910 hän siirtyi Kymin korjauspajalle toimien ensin putsarina ja myöhemmin sorvaajana. Oltuaan välillä vuosina 1925—26 Kymin selluloosatehtaan korjaamolla hän siirtyi takaisin korjauspajalle.

Siivooja, leskirouva Edit Maria Ylinen (os. Haverinen), Kymin paperitehtaalta, 30. 5. 55. Hän on syntynyt Parikkalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 28. 10. 18 Kuusaan selluloosatehtaalle. Mentyyään naimisiin hän erosi palveluksesta, mutta palasi uudelleen työhön 12. 6. 28 Kymin rakennusosastolle, mistä siirtyi paperitehtaalle työskennellen siellä nykyisin siivoojana.

Hiilikuljettimen hoitaja Elias Ellonen, Voikan höyryosastolta, 1. 6. 55. Hän on syntynyt Luumäellä. Nuorempana hän hoiteli kotitaloaan yhdessä veljensä kanssa. Tehdastyö veti häntä kuitenkin puoleensa, ja niinpä hän tuli 16. 11. 20 yhtiömme palvelukseen koskityömaalle. Oltuaan sen jälkeen työssä eri osastoilla hän siirtyi 13. 3. 35 Voikan höyryosastolle. Hiilikuljettimen hoitajaksi hänet nimettiin 19. 12. 48.

Kirjuri Aarne Alfred Aarnio, Voikan paperitehtaalta, 3. 6. 55. Hän on syntynyt Kymintehtaalla, missä myös vietti elämänsä alkutaipaleen. 13-vuotiaana hän lähti ensimmäiseen työpaikkaansa, Hämeenlinnan Rohdoskauppaan, työskennellen siellä noin 5 vuotta. Nykyiseen toimeensa hän tuli 1. 4. 14, siis yli 41 vuotta

Kalle Koskinen.

Valfrid Ruusunen.

Edit Ylinen.

Elias Ellonen.

sitten. Varsinaisen "leipätyönsä" ohella on Aarniolta riittänyt aikaa moniin vapaisiin harrastuksiin. Innokkaana laulumiehenä hän on kuulunut useihin kuoroihin, joista erityisesti mainittakoon Voikan Sekakuoro, jonka jäsenenä hän on ollut kuoron perustamisesta eli v:sta 1930 alkaen toimien koko ajan kuoron sihteerinä. Palokuntaan hän on kuulunut 39 vuotta, josta ajasta 30 vuotta hoitanut myös sihteerin tehtäviä. Paikkakunnan urheiluseuroissakin hän on aktiivisesti ollut mukana ja hänelle on uskottu useita luottamustoimia. Suojeluskuntaan hän kuului koko sen olemassaoloajan.

50-VUOTIAITA

Rullapakkari Kaarlo Tuomi, Voikan paperitehtaalta, 23. 4. 55. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 27. 8. 34 paperin lastaajaksi Voikan paperitehtaalle ja siirtyi v. 1938 rullapakkariksi. Oltuaan välillä noin vuoden Voikan puuhiomolla hän tuli takaisin paperitehtaalle entiseen toimeensa, jossa on edelleenkin. Tuomi kuuluu jäsenenä seurakunnan diakoniatyön kylätoimikuntaan.

Viilaaja Arvi Nokkanen, Kymin korjauspajalta, 27. 4. 55. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1920 Kuusaan paperitehtaalle, missä työskenteli vuoteen 1923. Oltuaan sitten jonkin aikaa Kymin rakennusosastolla hän erosi v. 1924 ja siirtyi Rakennusliike Palmbergin palvelukseen liikkuen rakennustöissä eri puolilla Suomea 6 vuotta. V. 1930 hän tuli takaisin yhtiömme palvelukseen apu-

mieheksi Kymin korjauspajalle siirtyen myöhemmin viilaajaksi. Innokkaana kalamiehenä Nokkanen oli mukana perustamassa kalastusseuraa paikkakunnalle ja kuuluu sen johtokuntaan.

Moottorienhoitaja Tauno Tolvanen, Kymin sähköosastolta, 27. 4. 55. Hän on syntynyt Kurkijoella. Sähkömiehen uransa hän aloitti Viipurin Kaasu ja Sähkö Oy:n palveluksessa. Oltuaan sitten Myllykoskella Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n sähköosastolla hän tuli 3. 10. 33 Kymin Oy:n palvelukseen sähköasentajaksi Ky—Kuu sähköosastolle. Toimittuaan välillä noin vuoden Oy. Strömberg Ab:n asentajana Voikan tehtailla hän siirtyi 6. 8. 35 takaisin Ky—Kuu sähköosastolle. Moottorienhoitajana Tolvanen on ollut vuodesta 1936 lähtien.

Siivooja Martta Dahl, Voikan paperiosastolta, 28. 4. 55. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran 20. 11. 23 Voikan puuhiomo-osastolle, mistä vuoden kuluttua siirtyi paperitehtaalle. Elokuussa 1934 hän erosi yhtiön palveluksesta, mutta tuli 20. 5. 42 takaisin, sillä kertaa Voikan selluloosatehtaalle, mistä joulukuussa 1943 siirtyi paperiosastolle. Nykyisessä toimessaan hän on ollut vuodesta 1951 lähtien.

Lämmittäjä Uno Nyberg, Voikan höyryosastolta, 30. 4. 55. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 12. 8. 18 Voikan höyrysahtalle. Oltuaan sitten työssä eri osastoilla, mm. raitiotieosastolla veturinämmittäjänä noin 3 vuotta, hän siirtyi 5. 8. 31 höyryosastolle. II:ksi lämmittäjäksi hänet nimitettiin 1. 1. 38.

Aarne Aarnio.

Kaarlo Tuomi.

Arvi Nokkanen.

Tauno Tolvanen.

Aili Aartelo.

Toivo Ahonen.

Ingrid Halonen.

Nils Andersson.

Konttorin siivooja Aili Vilhelmiina Aartelo, Kymin talousosastolta, 24. 5. 55. Hän on syntynyt Pirkkalassa. Näille tienoille hän tuli jo 4-vuotiaana vanhempiansa muuttaessa Oravalan kartanoon. Yhtiömme palveluksessa pääkonttorin siivoojana rva Aartelo on ollut yhtäjaksoisesti 5. 1. 35 lähtien.

Varamies Toivo Kustaa Ahonen, Voikan paperitehtaalta, 6. 6. 55. Hän on syntynyt Kuhmoisissa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 3. 1. 35 sylinterimieheksi Voikan paperitehtaalte, missä on koko ajan työskennellyt lukuun ottamatta paria vuotta, jolloin hän oli Kuusankosken voimalaitosrakennuksella. Nykyisessä toimessaan hän on ollut 22. 4. 48 lähtien. Vapaa-aikoinaan Ahonen on harrastanut yleisurheilua, hiihtoa ja painia sekä shakinpeluuta.

Siivooja Jenny Ingrid Halonen, Kymin talousosastolta, 7. 6. 55. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiömme palveluksessa hän on ollut puutarha- ja talousosastoilla yhtäjaksoisesti toukokuun 14 p:stä 1923 alkaen. Hänet tunnetaan uskollisena, uutterana ja palveluksiin valmiina työntekijänä, jonka vapaa-aikojen harrastukset ovat liittyneet seurakunnan piiriin.

Ylimestari Nils Arvid Andersson, Kymin höyryosastolta, 15. 6. 55. Hän on syntynyt Liljendalissa. Työskenneltyään vv. 1921—1929 viilajana Porvoon Selluloosatehtaassa sekä Kone ja Sillassa Helsingissä ja suoritettuaan sivussa alihöyrykonemestarin tutkinon hän viimeksi mainittuna vuonna antautui monivuotiseen meripalvelukseen purjehtien useissa valtamerialivoissa ja miltei kaikilla maailman vesillä, ensin lämmittäjänä ja rasvarina ja sitten eri luokkien konemestarina. Täten hän, täydennettyään välillä teknillisiä tietojaan suorittamalla teknikon tutkinon Turun Teollisuuskoulussa, mm. v. 1939 sai ylihöyrykonemestarin pätevyyskirjan. Isänmaa kutsui kuitenkin välillä poikiaan ja ylikonemestari Anderssonistakin tuli jälleen "maakrapu". 15. 5. 42 hän nimittäin tuli yhtiömme palvelukseen Kymin korjauspajan putki- ja levypuolen mestariksi. Nykyiseen toimeensa Kymin höyryosastolle hän siirtyi v. 1946. Nuorempana Porvoossa ollessaan hän otti innokkaasti osaa palokuntatyöhön ja harrasti mm. jääpalloilua, eikä urheilu ole hänelle nytkään vieraaksi jäänyt, sillä keilailuharrastuksen seudullemme levitessä hän on siinäkin ollut ahkerasti mukana. Kuusankosken Mieslaulajien jäsen hän on ollut kuoron perustamisesta

lähtien kuuluu myös sen hallitukseen. Hänen osalleen on joutunut muitakin luottamustoimia, joista mainittakoon jäsenyys tuotantokomiteassa, Kymin-tehtaan Mestarikerhon johtokunnassa, jonka kerhon rahastonhoitajana ja puheenjohtajana hän myös on ollut, sekä aikaisemmin Kuusankosken Teollisuusteknikot ry:n johtokunnassa.

MARTTI HASARI

Helmikuun 9. p:nä kuoli Voikkaalla tapaturmaisesti työmatkallaan rakennustyömiehen Martti Hasari vähän yli 36 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 11. 11. 1918 Valkealassa ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1950 muurariksi Verlan tehtaalle käytyään sitä ennen alansa ammattikurssin sotainvalidien ammattioppilaitoksessa Mäntsälässä. Voikan rakennusosastolla hän oli työssä syyskuusta 1954 lähtien.

Hasari tunnettiin uutterana työntekijänä ja kelpo miehenä. Itse hän suunnitteli ja suurimmaksi osaksi rakensikin omakotitalon Verlaan. Työpaikallaan hän ahkeruudellaan sekä hiljaisella ja vaatimattomalla esiintymisellään saavutti sekä esimiestensä että työtoveriensa suosion ja luottamuksen. Sotavammansa hän kanto valittamatta.

Poismennyttä jäivät lähinnä suremaan puoliso ja kaksi lasta.

Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut

pidettiin helmikuun 24 p:nä Kuusankosken hyppyrimäen maastossa. Osanottajia oli yhteensä 35, joista Kymin—Kuusankosken tehtailta 22 ja Voikan tehtailta 13. Hiihdettävä matka oli yleisessä ja ikämiesten sarjassa 15 km, nuorten sarjassa 10 km sekä naisten sarjassa 5 km. Keli ei ollut kehuttava, jota paitsi pakkaneen ja tuuli jossain määrin haittasivat. Näiden kilpailujen perusteella valittiin edustusjoukkueet yhtiön hiihtomestaruuskilpailuihin. Tulokset:

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAAT

Yleinen sarja: 1) Matti Frimodig, Ky. pap., 57.14 (10 km:n väliaika 35.35). 2) Antero Pokki, Ky. korjauspaja, 1.01.49 (38.27). 3) Veikko Saarinen, Ky. pap., 1.01.50 (38.34). 4) Urmas Laakso, rak.-os., 1.03.57 (40.06). 5) Reijo Mauno, rak.-os., 1.05.31 (40.12). 6) Teppo Frimodig, sell., 1.05.34 (40.45). 7) Lasse Himanen, Ky. pap., 1.07.20 (39.06). 8) Martti Frimodig, klooritehdas, 1.08.10 (46.05). 9) Eero Lahtinen, kulj.-os., 1.09.52 (43.08). 10) Urho Kiili, kloorit., 1.10.05 (49.59). Viimevuotinen voittaja Veikko Pasi ei sairauden takia voinut osallistua näihin kilpailuihin.

35-vuotiaat: 1) Urho Niemi, sell., 59.57 (37.06). 2) Eino Volanen, kloorit., 1.08.49 (42.48). 3) Unto Jyräs, Kuu. korjauspaja, 1.09.05 (42.45). 4) Johan Nokelainen, rak.-os., 1.36.02 (53.31).

19-vuotiaat: 1) Veijo Laurila, sell., 38.39. 2) Unto Kääpä, rak.-os., 39.20. 3) Reijo Lahtinen, rak.-os., 41.23. 4) Esko Savolainen, Ky. korjauspaja, 47.17.

Naiset: 1) Anneli Kalliola, kloorit., 32.03. 2) Seija Saastamoinen, kulj.-os., 35.59. 3) Saara Puholainen, kulj.-os., 36.30.

VOIKAN TEHDAS

Yleinen sarja: 1) Erkki Multanen, ulkotyöos., 58.25 (10 km:n väliaika 36.35). 2) Erkki Knapp, korjauspaja, 1.01.42 (38.49). 3) Anssi Joutjärvi, pap., 1.02.05 (38.41). 4) Viljo Makkonen, höyryos., 1.05.43 (40.39). 5) Viljo Erkkilä, varasto, 1.09.16 (42.34). 6) Risto Paljakka, pap., 1.11.10 (42.34). 7) Klaus Luukkanen, rak.-os., 1.12.07 (43.37). 8) Eino Puranen, rak.-os., 1.19.12 (49.25). Myös Voikan tehtaan viimevuotinen mestari Vilho Floman oli tällä kertaa poissa.

35-vuotiaat: 1) Paavo Vähänen, karbidi, 1.05.20 (40.53). 2) Matti Alatalo, rak.-os., 1.13.07 (44.45). 3) Sulo Houni, rak.-os., 1.17.23 (48.56).

19-vuotiaat: 1) Kyösti Kallonen, korjauspaja, 42.20. 2) Hannu Kääpä, korjauspaja, 43.07.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy puolentoista kuukauden kuluttua eli kesäkuun 20 p:nä. Siihen tarkoitettut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle toukokuun 15 päivään mennessä.

Harrastushiihto

KYMIN—KUUSANKOSKEN TEHTAITTEN

harrastushiihto suoritettiin 13. 1.—13. 3. välisenä aikana. Hiihtoon osallistui 1.009 henkilöä (edellisenä talvena 1.808), joista yhtiön piirissä olevia 764 (1.106). Käyntejä oli yhteensä 9.196 (9.319) ja kilometrejä kertyi 130.745 (128.540). Päivää kohti oli ladulla 153 hiihtäjää ja päivittäinen kilometrimäärä vastasi matkaa Kuusankoskelta Suomen pohjoisrajalle ja takaisin (2.179 km). Kohteittain jakautuivat käynnit seuraavasti: Kukkomäki 2.671 (2.488), Nauhanaho 2.415 (2.094), Lappakoski 1.662 (1.909), Ahola 1.259 (1.309), Sääksniemi 661 (902) ja Puhjonmäki 528 (537). Kortteja palautettiin kaikkiaan 306 (284), joista miesten 141 (155), naisten 50 (44), vaimojen 24 (23), poikien 70 (49) ja tyttöjen 21 (13). Viiden arvan tulokseen pääsi yhteensä 72 (46) hiihtäjää.

VOIKAN TEHTAAN

hiihtoharrastuskilpailu suoritettiin myös 13. 1.—13. 3. välisenä aikana. Osanottajia oli kaikkiaan 873 henkeä (edellisenä talvena 947). Käyntejä kertyi yhteensä 6.001 (5.939). Eri majojen osalle jakaantuivat käynnit seuraavasti: Haarakallio 2.402 (2.850), Nauhanaho 2.085 (1.843), Kukkomäki 1.309 (1.024) ja Kuusankosken hiihtomaja 205 (222). Arvontaan oikeuttavan kilometrimäärän hiihti 216 henkilöä (190), joista 67 suoritti viiden arvan vaatimukset.

Tulosluettelot julkaisemme lehtemme seuraavassa numerossa.

Kymenlaakson Viesti

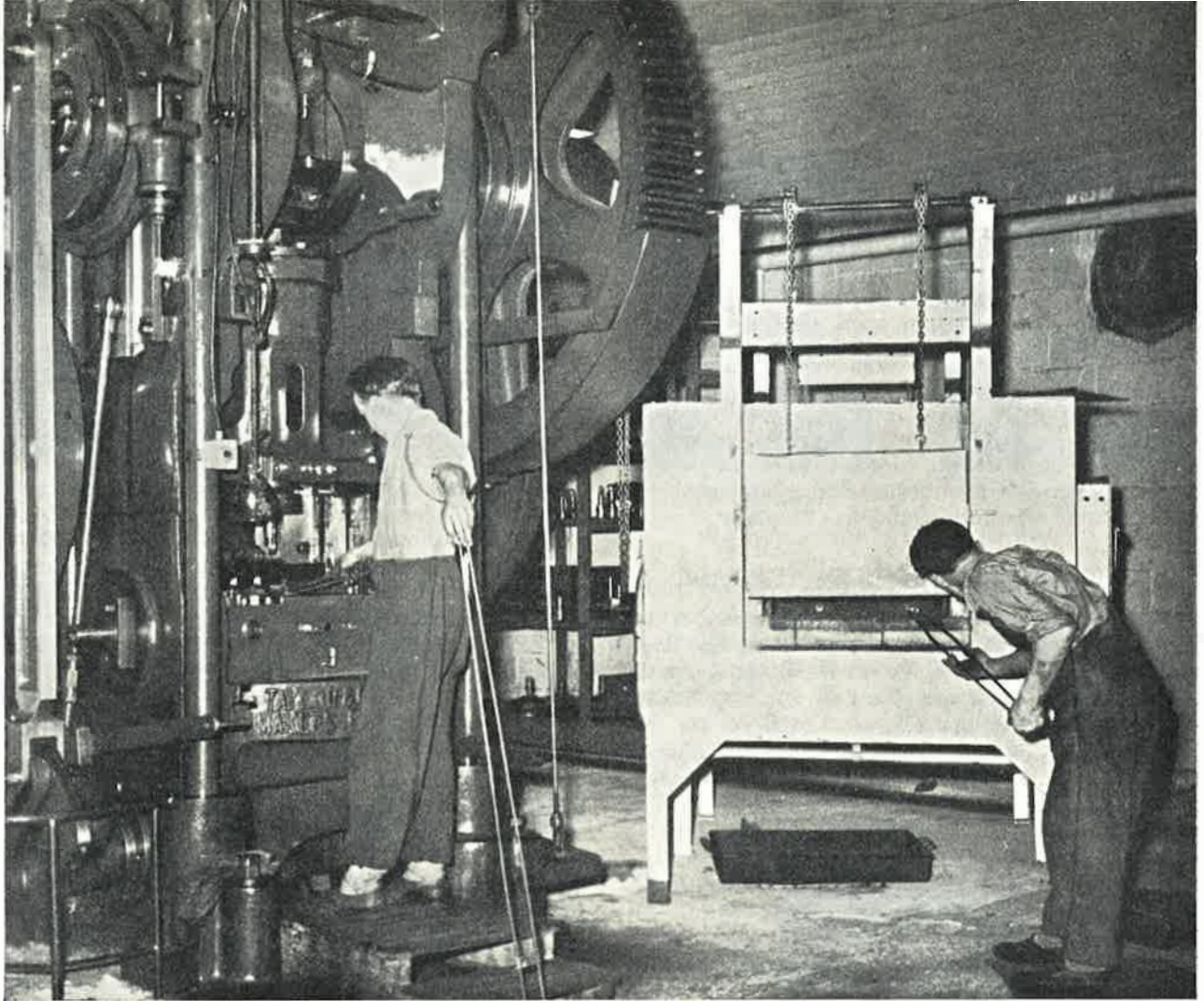
Yhdeksäs Kymenlaakson Viesti hiihdettiin maaliskuun 20 p:nä reitillä Voikka—Kotka. Olosuhteet olivat mitä parhaimmat ja niinpä voittanut joukkue saavuttikin uuden ennätyksen. Kilpailuun oli ilmoittautunut 24 joukkuetta, joista yksi jäi saapumatta. Lähtö tapahtui Voikan seuratalon luota isännöitsijä Curt Cedercreutzin toimiessa lähettäjänä. Tulokset:

Teollisuuslaitokset, A-sarja: 1) Tampella I 4.35.52. 2) Myllykoski I 4.38.31. 3) Enso-Gutzeit I 4.47.06. 4) Tampella II 4.47.55. 5) Summan Tehtaat 4.48.03. 6) Kymintehdas 4.54.47. 7) Sunila I 4.56.06. 8) Suomen Sokeri 4.56.18.

Teollisuuslaitokset, B-sarja: 1) Karhula I 4.53.01. 2) Myllykoski II 4.53.47. 3) Insuliitti 4.56.41. 4) Itä-Suomen Raakasokeritehdas 5.01.21. 5) Karhula II 5.04.34. 6) Voikka 5.09.15. 7) Enso-Gutzeit II 5.12.12. 8) Sunila II 5.17.50.

Virastot ja liikelaitokset: 1) Kotkan Poliisilaitos 4.51.22. 2) O. Vilkas 4.51.43.

Varuskunnat: 1) Kouvolan Varuskunta I 4.57.36. 2) 3 Er.Rt.Psto 4.59.57. 3) RUK Hamina 5.01.18. 4) Kouvolan Varuskunta II 5.09.17.

Puristaja A. Laiho (vas.) asettamassa hehkuvan raaka-aineen suureen puristimeen ja puristaja T. Niemelä ottamassa sähköuunista raaka-ainetta pienempään puristimeen.

Messinkiventtiilien valmistus

Messinkiventtiilien osat on aikaisemmin valmistettu valamalla. Kun se monine työvaiheineen on kuitenkin osoittautunut hankalaksi, on tilalle kehitetty uusi käytännöllisempi menetelmä, jonka avulla mm. venttiilin pesä valmistetaan nopeasti yhdellä työvaiheella, puristamalla. Saadaksemme selville miten tämä käytännössä tapahtuu kävimme tutustumassa menetelmään ja laitteisiin Salon Tehtaila isännöitsijä Axel Häggströmin asiantuntevalla opastuksella.

Konttorirakennuksen jatkona olevassa työsalissa tapasimme työnjohtajat P. Suomisen ja E. Taurénin, jotka juuri olivat seuraamassa venttiilipesien puristamista uudella puristimella. Kone, jolla työ suoritetaan, on suuri 200 tonnin kuumapuristin. Sen on Salon Tehtaille toimittanut englantilainen kone-tehdas Taylor & Challen. Kookkaana, kattoon saakka

ulottuvana jättiläisenä se hallitsee työsalia. Puristimen vieressä on sähköuuni, jossa raaka-aine kuumennetaan.

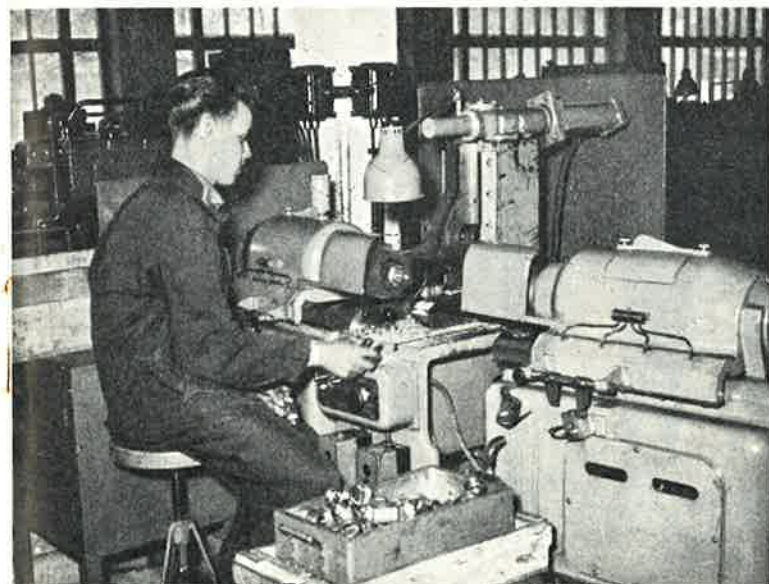
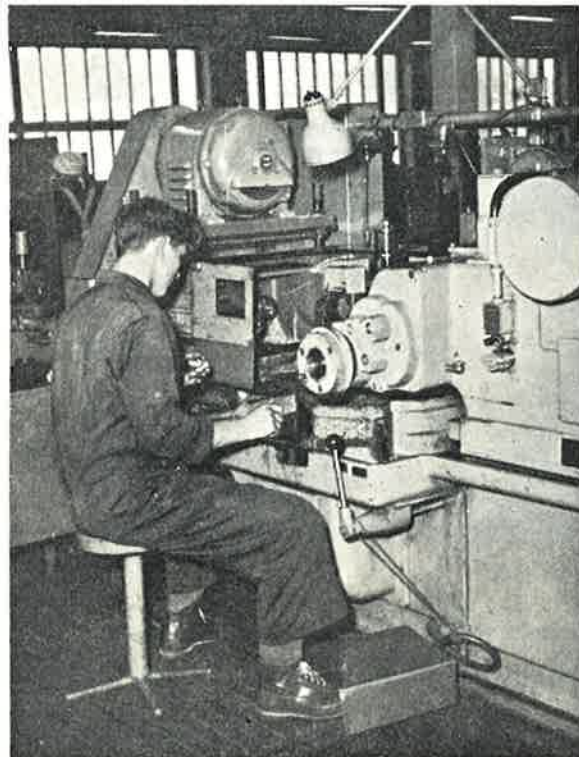
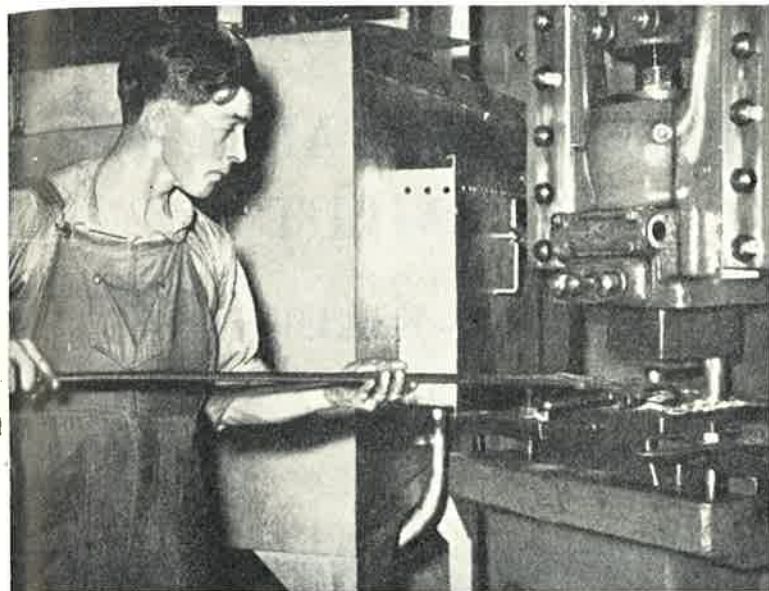
Puristaja A. Laiho oli juuri esilämmittämässä puristimen pöydässä olevaa muottia. Se on lämmitettävä, koska muotti kylmänä puristettaessa särkyisi. Kun muotti oli kyllin lämmin, otti Laiho sähköuunista hehkuvan messinkitankopalasen, asetti sen koneeseen ja käynnisti puristimen. 200 tonnin voimalla kone hetkessä muovasi venttiilin pesän. Koneen puristaessa työntyi ylhäältä yksi kara ja kummaltakin sivulta karat koneen muottiin ja muovasivat näin ne kolme aukkoa, jotka venttiilin pesässä tarvitaan. Yhdellä kerralla valmiiksi puristettu kappale otettiin tämän jälkeen pihdeillä puristimesta ja asetettiin jäähtymään.

Näin jatkui työ. Sähköuunin 700° kuumuudessa oli puristusta odottamassa pitkistä messinkitangoista leikattuja palasia. Valmiiden venttiilipesien määrä kasvoi jatkuvasti, sillä 8 tunnin työvuorossa koneella puristetaan n. 600—800 venttiilipesää.

Kun puristettu venttiilipesä otetaan koneesta, on

**HÖGFORSIN
TEHDAS**

Vas. ylhäällä: Puristaja T. Niemelä valmistamassa pienellä puristimella venttiilipesään kuuluvia pienempiä osia.

Vas.: Koneenhoitaja R. Paijola sorvaamassa venttiilipesän kartiopintaa.

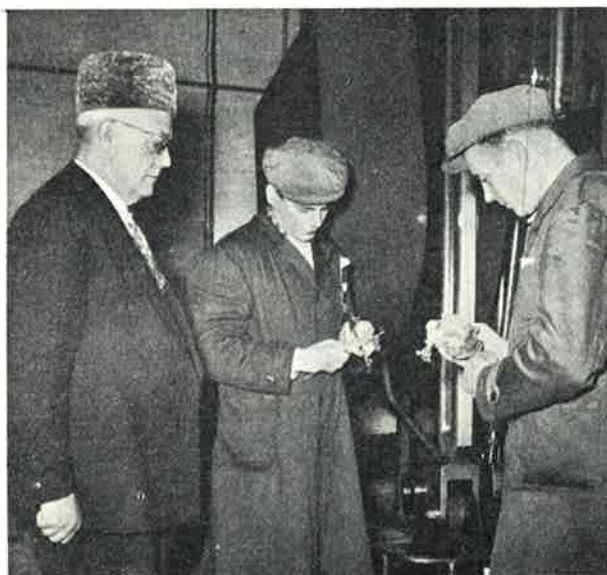
Yllä: Koneenhoitaja A. Korelin sorvaamassa kappaleeseen kierteitä.

Alla: Isännöitsijä Axel Häggström ja työntekijät E. Taurén sekä P. Suominen tarkastamassa työn tuloksia.

sillä ikäänkuin siivet. Liika metalli on puristunut pesän molemmille sivuille purseiksi, jotka leikataan pois epäkeskopuristimessa. Tämän jälkeen kappaleet viedään naapurirakennuksessa olevaan peittaamoon. Siellä venttiilien runko-osat upotetaan happoja sisältäviin ammeisiin, joissa ne puhdistuvat ja saavat kauliin pinnan. Tätä voisi nimittää niiden "kauneuskäsittelyksi".

Peittaamosta kappaleet siirretään konepajan puolelle. Näimme siellä, miten koneenhoitaja A. Korelin nopeasti pesäautomaattisorvilla sorvasi kappaleeseen kierteet. Tämä kone suoritti kaikki muut tarvittavat sorvaukset paitsi kartiopintaa. Sen sorvaamiseksi siirtyi kappale viereiseen koneeseen, jossa R. Paijola suoritti kappaleen viimeisen työvaiheen.

Nyt olikin venttiilipesä valmis. Kokoonpanijoiden näppärissä käsissä siihen liitettiin tarvittavat lisäosat. Näin muodostui kokonaisuus, joka lopputarkastuksen jälkeen oli valmis lähetettäväksi markkinoille.

Yllä: Yhtymämme tämänvuotinen hiihtokuningas, metsäosaston läntistä piirikuntaa edustanut L. Tyni.

Kymi-yhtymän HIIHTOMESTARUUS- KILPAILUT

6. 3. 1955 Karkkilassa

Oikealla: Tehtaitten välisessä kilpailussa toiseksi sijoittunut Juantehtaan joukkue.

Alla: Naisten mestaruuden vakuuttavasti voittanut Juantehtaan Eeva Parviainen.

Yhtymämme XIII hiihtomestaruuskilpailut pidettiin maaliskuun 6 p:nä Karkkilassa Högforsin Tehtaan järjestäminä. Olosuhteet olivat ihanteelliset, vallitsi tyyni, aurinkoinen sää, ja lämpömittari osoitti varjossa vain muutamia pakkasasteita. Keli oli erinomainen eikä voiteluvaikeuksia esiintynyt. Ratojen valinnassa oli pyritty käyttämään hyväksi Karkkilan vaihtelevan maaston tarjoamia mahdollisuuksia, ja miehet olivatkin täysin tyytyväisiä rataansa, kun taas naishiihtäjät pitivät omaa lenkkiään liiaksi voimia kysyvänä siihen sisällytettyjen pitkäköjen, väsyttävien nousujen takia.

Osanottajia oli miesten hiihdossa suunnilleen saman verran kuin on ollut aikaisemmissakin talvikisoissa, mutta kauniimman sukupuolen edustajia oli tällä kertaa saapunut runsaammin kuin pitkiin aikoihin. Jos näin jatkuu edelleenkin, tultaneen naisten hiihto säilyttämään ohjelmassa vielä senkin jälkeen,

Oikealla: Kymintehtaan—
Kuusankosken joukkue, jo-
ka kireässä ja tasaväkisessä
kilpailussa selviytyi yhty-
män mestariksi.

Alla vasemmalla: Ikämies-
hiihtäjistä parhain, Ky—
Kuu:n Urho Niemi saa
palkintonsa.

Alla oikealla: Hallan voit-
toisa naisjoukkue nouta-
massa kiertopalkintoa.

kun nykyisen kiertopalkinnon kohtalo on lopullisesti ratkennut.

NAISTEN 5 KM HIIHTO

Taipaleelle lähetettiin ensin naiset, joiden rata oli 5 km pituinen. Lähtö tapahtui pareittain minuutin väliajoin. Ilmoittautuneita oli kaikkiaan 20, joista 3 jäi saapumatta. Kukaan ei keskeyttänyt, joten tuloksen sai 17 hiihtäjää. Joukosta puuttui viime vuoden mestari, Högforsin Vesta Elvas, mutta muuten olivatkin kaikki tämän hetken parhaat lyylykkijättäremme mukana, mm. Mikkelissä toissa talvena mestariksi kruunattu Ky—Kuu:n Anneli Kalliola sekä viime talvena hänen lisäksään kärkitiloille sijoittuneet Högforsin Asta Mikkola ja Hallan Raili Jaakkola. Näiden kesken uumoiltiin nytkin kovimman kamppailun tapahtuvan. Ja tasaväkisiä he keskenään olivatkin, mutta mestaruuteen ei heistä kuitenkaan kukaan

ylettynyt, sillä Juantehtaan tytär Eeva Parviainen otti ja yllätti, kuten oli tehnyt Anneli Kalliola Mikkelissä.

Ensimmäisenä joutui lähtemään Juantehtaan edustaja Helmi Tirkkonen yksin, kun hänen parikseen merkitty oli poissa. Minuutti myöhemmin starttasivat Ky—Kuu:n Seija Saastamoinen ja Högforsin Pirkko Kaukelin, kumpikin ensikertalaisia talvikisoissamme, kuten useat muutkin. Sitten sai toinenkin juantehtaalainen, Anni Leskinen, parittomana painua taipaleelle. Neljäs pari oli luja, sillä siinä hiihtivät Anneli Kalliola ja Hallan Mirja Olsen, joka Mikkelissä palkittiin kolmannella palkinnolla. Salon Eine Rannikolle ei ilmaantunut paria, mutta minuutin kulluttua oli lähtöpaikalla jälleen kaksi neitosta, Juantehtaan Aino Hartikainen ja Hallan Hilka Borgman, jonka nimi viime talven tuloluettelossa oli kuudentena. Sekä talvi- että kesäkilpailuissa uskollisesti ja

menestyksellä mukana ollut Högforsin Raili Salonen oli saanut parikseen Ky—Kuu:n edustajan, ensikertalaisen Saara Puholaisen. Eeva Parviaisen toverina oli Salon Paula Rask. Sen jälkeen olivat lähtövuorossa Hallan Raili Jaakkola ja Högforsin Asta Mikkola, kumpikin "manageriensa" suuria toivoja. Viimeisen parin muodostivat salolaiset Liisi Hämeenoja ja Ritva Vikström.

Maaliin saapui ensimmäisenä Helmi Tirkkonen, joka oli ensimmäisenä lähtenytkin. Hänen ajakseen merkittiin tasan 30 minuuttia. Sen alitti kuitenkin jo toisena saapunut Anneli Kalliola, joka sai ajakseen 29.14. Hän oli jättänyt toista minuuttia pariaan Mirja Olsenia, joka tuli kolmantena perille ajalla 30.22. Lähelle Anneli Kalliolan tulosta pääsi viidennenä urakkansa loppuun suorittanut Hilkka Borgman häviten tälle 8 sekuntia. Kun Eeva Parviainen alun toista minuuttia myöhemmin porhalsi maaliin, näyttivät kellot hänelle niin hyvää aikaa kuin 28.27. Ainoat, jotka olisivat voineet hänen voittoa enää uhata, olivat Asta Mikkola ja Raili Jaakkola. Heillä oli minuutti aikaa, mutta se kului umpeen ja niin oli mestaruus mennyt Juantehtaan tyttärelle. Hänen ja Anneli Kalliolan väliin Asta Mikkola ja Raili Jaakkola kuitenkin kiilautuivat. Ensin mainittu voitti pariaan sekunnilla varmistaen itselleen toisen tilan, kuten viime talvena Kuusankoskellakin. Ajat olivat 29.05 ja 29.06. Myöhemmin saapuneista mainittakoon Raili Salosen aika 31.56, joka oikeutti kahdeksanteen tilaan.

Eeva Parviaisen voitto oli vakuuttava. Eroa toisen ja viidennen välillä ei sen sijaan ollut kuin vain 17 sekuntia. Vaikka keli oli hyvä, jäivät tulokset heikonpuoleisiksi, mikä seikka kieli radan vaikeudesta.

Naisten henkilökohtainen mestaruus meni nyt ensimmäisen kerran Juantehtaalalle. Voittaja Eeva Parviainen ei ollut viime talvena mukana Kuusankoskella, mutta kyllä edellisellä kerralla Mikkelissä sijoittautuen tällöin kahdeksanneksi.

Joukkuekilpailun voitti Halla jo neljännen kerran. Aikaisemmat mestaruudet ovat vuosilta 1950, 51 ja 53. Toisena oli Juantehdas, jota paitsi kolme muuta tehdasta sai joukkue tuloksen, mikä on erityisellä tyydytyksellä mainittava todistuksena yhtiömme naispuolisten työntekijäin hiihtoharrastuksen lisääntymisestä.

MIESTEN 15 KM HIIHTOON

oli ilmoittautunut kaikkiaan 53 osanottajaa, joista 7 oli 35 vuotta täyttäneitä. Pois jäi yksi ja yksi keskeytti suksirikon takia puolet matkasta hiihdettyään.

Osanottajaluetteloa silmäillessä voi todeta, että kahden viime vuoden mestarit, metsäosaston itäisen piirikunnan Miettinen ja läntisen piirikunnan Tyni olivat molemmat mukana, samoin vuoden 1954 "kolmas mies", Juantehtaan Eino Julkunen. Poissa olivat mm. läntisen metsäosaston Salminen ja Ky—Kuu:n Pasi, joista ensin mainittu sai toisen palkinnon v. 1953 ja jälkimmäinen seuraavana talvena. Pasi ei sairautensa takia ollut voinut osallistua Ky—Kuu:n mestaruuskilpailuihinkaan. Edelleen puuttuivat parin viime vuoden kisojen nimimiehistä mm. Voikan Floman, Ky—Kuu:n Korjala, Salovaara, E. Mauno ja Levä-

nen sekä itäistä metsäosastoa edustaneet Asikainen, Marin ja Ilkko. Metsäosaston miehiä oli tällä kertaa saapunut tavallista vähemmän, kaikkiaan vain 6. Tämä johtui siitä, ettei metsäosasto lainkaan osallistunut joukkuekilpailuun, mistä se jo hyvissä ajoin etukäteen oli ilmoittanut. Niin valitettavaa kuin tämä seikka olikin, se oli toisaalta omiaan lisäämään mielenkiintoa tehtaitten välistä kilpailua kohtaan, jonka nyt tiedettiin muodostuvan entistä tasaväkisemmäksi, kuten sitten kävikin. Metsämiesten panos oli kuitenkin luja: kaikki kuusi sijoittuivat kärkipäähän ja vain Juantehtaan Eino Julkunen pystyi heidän rintamansa rikkomaan. Erityisellä tyydytyksellä voitiin panna merkille, että luettelossa oli joukko uusia nimiä, joiden omistajista eräät suorittivat todellisen läpimurron kivuten jopa palkintosijoillekin.

Myös miesten hiihdossa joutui ladulle ensimmäisenä juantehtaalainen, nimittäin Kalle Lyytikäinen, parinaan metsäosaston Kuosmanen. Muilla numeroilla lähteneistä mainittakoon 5) metsäosaston Tyni, 7) Salon Hotokka, 8) Voikan Multanen, 10) metsäosaston Valjakka, 15) Voikan Knapp, 17) metsäosaston Romppainen, 19) Ky—Kuu:n Matti Frimodig, 22) Voikan Joutjärvi, 24) metsäosaston Miettinen, 31) metsäosaston Korhonen, 37) Juantehtaan Eino Julkunen, 38) Hallan Vakkari, 39) Ky—Kuu:n Saarinen, 40) Högforsin Elvas, 44) Ky—Kuu:n Niemi, 45) Högforsin Moilanen, 48) Ky—Kuu:n Laurila ja 49) Högforsin Pöntinen.

7,5 km pituinen reitti oli hiihdettävä kahteen kertaan, joten kilpailijat puolimatassa kävivät lähtöpaikalla, missä heille otettiin väliaika. Alkutaipaleelta saapui ensimmäisenä Kuosmanen, jonka ajaksi kuulutettiin 29.18. 25 sekuntia myöhemmin sivuutti puolimatkan krouvin Tyni, joka 2 minuuttia Kuosmasen jälkeen lähteneenä oli kuluttanut aikaa 1 min. 35 sek. vähemmän saaden siten väliajakseen 27.43. Tätä tulosta ei kukaan pystynyt alittamaan, mutta Tynin ja Kuosmasen väliin pääsivät Miettinen ajalla 28.49, Julkunen 28.57, Korhonen 29.09 ja Romppainen 29.10. Muista väliajoista mainittakoon Valjakan 29.27, Hotokan 30.01, Multasen 30.14, Elvaksen 30.23, Saarisen 30.27, Laurilan 30.46, Niemen 30.50, Moilaisen 30.57, Vakkarin 30.58, Knappin 31.19, Pöntisen 31.22, Frimodigin 31.34 ja Joutjärven 31.39.

Tynillä oli jo huomattava etumatka, ja toisella kierroksella se yhä lisääntyi. Odotusten mukaisesti hän päätyi maaliin ensimmäisenä kellojen osoittaessa hänen ajakseen 56 min. 20 sek. Toisena saapui Kuosmanen 1 min. 29 sek. kuluttua, mutta kun hän oli lähtenyt 2 minuuttia aikaisemmin, hävisi hän Tynille 3 min. 29 sek. Hänen loppuaikansa oli niin muodoin 59.49. Kun sen jälkeen oli merkitty kirjoihin mm. Valjakan aika 59.42, Multasen 1.02.03, Hotokan 1.02.42 ja Romppaisen näitä parempi aika 59.29, alettiin jännätä, pystyykö viime vuoden mestari Miettinen alittamaan Tynin ajan. Hän oli lähtenyt 9 minuuttia Tynin jälkeen. Aikaero kului kuitenkin umpeen ja lisäksi vierähti vielä 2 min. 15 sek., ennen kuin Miettinen oli suorittanut urakkansa loppuun. Tuloksellaan 58.35 hän oli kuitenkin tähän saakka toisella tilalla. Jo tässä vaiheessa näytti varmalta, että Tyni,

metsäosaston läntisen piirikunnan ainoa edustaja ja vuoden 1953 mestari, selviytyisi tällä kertaa voittajana. Tosinhan ladulla olivat vielä mm. Julkunen ja Korhonen, jotka olivat ensimmäisen kierroksen mainiosti hiihtäneet, mutta kun heidän aikansa sitten ilmoitettiin, todettiin niiden oikeuttavan kolmanteen ja viidenteen tilaan. Julkusen aika oli 59.08 ja Korhosen, jonka nimeä ei talvikisojemme tuloluettelossa ole aikaisemmin esintynyt, 59.32. Tyni oli siten vakuuttavasti voittanut kilpailun ja Miettinen tullut toiseksi. Seuraavien viiden tasaväkisyyttä osoittaa se, että heidän tuloksensa mahtuivat saman minuutin sisälle. Loppupäässä lähteneistä mainittakoon erityisesti 42-vuotias veteraani Urho Niemi, jonka 13. sija todistaa, että hän vieläkin kuuluu yhtymämme hiihtäjäkaartin parhaimmistoon. Paitsi sitä, että hän sai palkinnon yleisessä sarjassa, hänet palkittiin myös ikämiesten sarjassa, jossa hän oli ylivoimainen ykkönen.

Kuten jo alussa mainittiin, muodostui joukkuekilpailu äärimmäisen tasaväkiseksi Kymintehtaan—Kuusankosken joukkueen viedessä mestaruuden, Juantehtaan tullessa toiseksi ja Högforsin kolmanneksi. Näiden väliset aikaerot olivat vähäiset, vain muutamia sekunteja.

TULOSLUETTELO

Naisten 5 km hiihto

1) Eeva Parviainen, Juantehtas, 28.27. 2) Asta Mikola, Högfors, 29.05. 3) Raili Jaakkola, Halla, 29.06. 4) Anneli Kalliola, Ky—Kuu, 29.14. 5) Hilikka Borgman, Halla, 29.22. 6) Helmi Tirkkonen, Juantehtas, 30.00. 7) Mirja Olsen, Halla, 30.22. 8) Raili Salonen, Högfors, 31.56. 9) Aino Hartikainen, Juantehtas, 32.07. 10) Pirkko Kaukelin, Högfors, 32.37. 11) Anni Leskinen, Juantehtas, 33.39. 12) Saara Puholainen, Ky—Kuu, 34.11. 13) Seija Saastamoinen, Ky—Kuu, 34.59. 14) Liisi Hämeenoja, Salo, 35.17. 15) Eine Rannikko, Salo, 35.49. 16) Ritva Vikström, Salo, 37.54. 17) Paula Rask, Salo, 38.25.

Joukkuekilpailu: 1) Halla (Raili Jaakkola, Hilikka Borgman ja Mirja Olsen) 1.28.50. 2) Juantehtas 1.30.34. 3) Högfors 1.33.38. 4) Kymintehtas—Kuusankoski 1.38.24. 5) Salo 1.49.00.

Miesten 15 km hiihto

1) L. Tyni, Metsäosaston läntinen piirikunta, 56.20. 2) A. Miettinen, Metsäosaston itäinen piirikunta, 58.35. 3) E. Julkunen, Juantehtas, 59.08. 4) L. Romppainen, Me. i. pk., 59.29. 5) U. Korhonen, Me. i. pk., 59.32. 6) Simo Valjakka, Me. i. pk., 59.42. 7) A. Kuosmanen, Me. i. pk., 59.49. 8) E. Multanen, Voikka, 1.02.03. 9) M. Elvas, Högfors, 1.02.05. 10) A. Moilanen, Högfors, 1.02.35. 11) V. Saarinen, Ky—Kuu, 1.02.41. 12) P. Hotokka, Salo, 1.02.42. 13) U. Niemi, Ky—Kuu, 1.02.52. 14) E. Knapp, Voikka, 1.03.30. 15) Matti Frimodig, Ky—Kuu, 1.03.45. 16) V. Laurila, Ky—Kuu, 1.04.07. 17) V. Pöntinen, Högfors, 1.04.31. 18) A. Joutjärvi, Voikka, 1.05.03. 19) P. Hakala, Högfors, 1.05.07. 20) P. Vakkari, Halla, 1.05.24. 21) I. Issukka, Juantehtas, 1.06.04. 22) O. Suominen, Salo, 1.06.31. 23) A. Pokki, Ky—Kuu, 1.06.40. 24) K. Lyytikäinen, Juantehtas,

1.07.11. 25) O. Kahila, Högfors, 1.07.15. 26) A. Julkunen, Juantehtas, 1.07.16. 27) E. Tiainen, Juantehtas, 1.07.22. 28) Arvo Astala, Högfors, 1.08.07. 29) A. Laiho, Salo, 1.08.23. 30) M. Jousisto, Högfors, 1.08.24. 31) R. Mauno, Ky—Kuu, 1.08.32. 32) Auvo Astala, Högfors, 1.08.34. 33) A. Lumme, Salo, 1.08.40. 34) O. Tirkkonen, Juantehtas, 1.09.03. 35) E. Heijari, Halla, 1.09.09. 36) P. Vähänen, Voikka, 1.09.45. 37) V. Kanta-Oksa, Högfors, 1.09.56. 38) V. Erkkilä, Voikka, 1.09.58. 39) K. Kallonen, Voikka, 1.09.58. 40) V. Makkonen, Voikka, 1.10.10. 41) T. Frimodig, Ky—Kuu, 1.10.20. 42) R. Paljakka, Voikka, 1.10.57. 43) M. Tuominen, Salo, 1.11.30. 44) K. Luukkanen, Voikka, 1.12.57. 45) P. Kallio, Salo, 1.13.50. 46) Martti Frimodig, Ky—Kuu, 1.16.20. 47) P. Nurmi, Halla, 1.16.44. 48) S. Andersen, Halla, 1.19.57. 49) J. Koponen, Halla, 1.22.28. 50) V. Sivonen, Halla, 1.24.02. 51) B. Borgenström, Halla, 1.24.53.

Ikämiehet: 1) U. Niemi, Ky—Kuu, 1.02.52. 2) O. Kahila, Högfors, 1.07.15. 3) Arvo Astala, Högfors, 1.08.07. 4) Auvo Astala, Högfors, 1.08.34. 5) E. Heijari, Halla, 1.09.09. 6) P. Vähänen, Voikka, 1.09.45. 7) P. Nurmi, Halla, 1.16.44.

Joukkuekilpailu: 1) Kymintehtas—Kuusankoski (V. Saarinen, U. Niemi, Matti Frimodig, V. Laurila, A. Pokki ja R. Mauno), keskitulos 1.04.46. 2) Juantehtas, neljän edustajan keskitulos 1.04.54. 3) Högfors, kuuden keskitulos 1.04.57. 4) Salo, neljän keskitulos 1.06.34. 5) Voikka, kuuden keskitulos 1.06.42. 6) Halla, kuuden edustajan keskitulos 1.16.16.

PALKINTOJEN JAKO

tapahtui yhteisen ruokailun yhteydessä tehtaan seuratalossa. Sen suoritti sosiaalipäällikkö Åke Launikari liikuntaneuvoja Leo Savolaisen avustamana. Ensin mainittu piti puheen, jossa mm. totesi, että kiinnostusta näitä talvikisoja kohtaan on jatkuvasti olemassa. Puhuja kiitti yhtiön johdon puolesta Högforsin Tehdasta kilpailujen järjestelypuolen hyvästä hoitamisesta sekä vieraanvaraisuudesta ja lausui kiitoksen sanoja myös osanottajille reulun urheiluhengen osoittamisesta. Palkinnonsaajille kohotettiin raikuvat hei-huudot.

KESÄMESTARUUSKILPAILUT KUUSANKOSKELLA

Tehtaitten ja metsäosaston urheiluedustajain kokouksessa päätettiin ehdottaa seuraavat kesämestaruuskilpailut pidettäviksi Kuusankoskella, koska Kymin—Kuusankosken tehtaat ovat nyt järjestämissuorossa.

Hallassa viime kesänä pidetyssä kokouksessa asetettu toimikunta, jonka tehtävänä oli suunnitella lentopallon ottamista kesäkilpailujen ohjelmaan naisten tähänastisten lajien tilalle, oli päätenyt siihen tulokseen, että jo ensi kesänä olisi järjestettävä naisten lentopallokilpailut. Kaikki joukkueet pelaisivat aluksi samassa sarjassa, minkä jälkeen vasta hahmoteltaisiin mahdollinen sarjajako. Toimikunnan tehtäväksi jätettiin laatia asiasta yksityiskohtainen ehdotus, joka otetaan käsiteltäväksi sosiaalivirkailijain neuvottelukokouksessa keväällä Kuusankoskella.

Anton Astala.

Mikko From.

Paavo Palenius.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAITA

Kaavaaja Anton Astala valimosta 28. 4. 55. Hän on syntynyt Tammelassa. Työhön tehtaän valimoon hän tuli 6. 9. 28 työskennellen siellä edelleenkin.

Muurari Mikko From rakennusosastolta 3. 5. 55. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan rakennusosastolle hän tuli työhön 13. 4. 21. From on nuorempana ollut innokas voimailun harrastaja ja vieläkin muistetaan hänen lukuisat voittonsa painimatolla.

50-VUOTIAITA

Siivooja Jenny Kaukelin 29. 4. 55. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tuli 1. 8. 54 siivoojaksi piirustuskonttoriin.

Ammekaavaaja Magnus Oskar Landström valimosta 17. 5. 55. Hän on syntynyt Pusulassa. Tehtaan palvelukseen hän tuli 2. 4. 26 valimoon. Nykyisin hän toimii kaavaajana ammekaavaamossa.

Kirvesmies Paavo Palenius rakennusosastolta 29. 5. 55. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan rakennusosastolle hän tuli työhön 21. 10. 46. Nykyisin hän toimii asuntojen korjaustöissä.

Kaavaaja Arvo Ahola valimosta 3. 6. 55. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan palvelukseen hän tuli kaavaajaksi 4. 11. 47.

Työnjohtaja Sulo Viljanen metallivalimosta 16. 6. 55. Hän on syntynyt Lahdessa. Valimomiehen opin hän sai Lahden Rautateollisuus Oy:ssä v. 1919

—25. Sotaväen käytyään hän palasi takaisin entiseen työpaikkaansa, mutta siirtyi vuoden kuluttua Oy. Strömbergille Helsinkiin. Toimittuaan myös Suomi Valimossa Helsingissä hän muutti v. 1936 Salon Valimoon metallivalimon esimieheksi. Oltuaan sotien jälkeisen vuoden työnjohtajana Heinlahden Metallikonepaja Oy:ssä hän tuli v. 1946 Högforsin Tehtaan metallivalimon työnjohtajaksi, jona on edelleenkin. Viljanen on vuodesta 1947 toiminut tehtaan teknillisen kerhon kerhomestarina. Hän on myös puutarhayhdistyksen perustajajäsen ja sihteeri. Kalastusseuran puheenjohtajaksi hänet valittiin tänä vuonna.

Kattilaosaston työntekijä Reino Ståhl 16. 6. 55. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Työskenneltyään tehtaan maatalousosastolla 6 vuotta hän siirtyi 16. 11. 53 rakennusosastolle. Nykyisin hän toimii kattilaosastolla kuljetustyöntekijänä ja pihavaraston hoitajana.

HYVINKÄÄN—KARKKILAN RAUTATIE

60-VUOTIAS

Ratavartija Kustaa Einari Havunoja 9. 5. 55. Hän on syntynyt Tammelassa. Oltuaan ensin maataloustöissä, mm. pari vuotta Karkin ja Hongiston tiloilla tallimiehenä, sekä vuodesta 1928 lähtien kesäisin usean vuoden aikana radankorjaustöissä hän tuli 16. 5. 47 vakinaisesti rautatien palvelukseen ja on siitä lähtien toiminut ratavartijana Hunsalan piirissä. Nuorempana Havunoja harrasti urheilua ja oli mukana seuranäyttämötoiminnassa.

Sulo Viljanen.

Reino Ståhl.

Kustaa Havunoja.

Salon Tehtaitten urheilukuulumisia

Harrastushiihto alkoi 9.1. ja päättyi 7.3. Kohteita oli viidellä eri taholla kauppala. Osanotto oli alusta alkaen vilkasta ja viime vuoden tulokset lyötiinkin reippaasti. Matkaa tehtiin yli 2.000 km enemmän kuin viime vuonna. Tehtaan henkilökunnasta oli hiihdossa mukana 43,2 %. Käyntejä oli 665 kpl. ja kilometrejä kertyi 9086. Parhaita tuloksia:

Miehet: Antti Laiho 766 km, Esko Karanen 660, Olavi Vuorisaaari 601, Martti Tuominen 577, Antti Karanen 514, Pauli Kallio 278, Aimo Koski 269, Antti Korelin 268 ja Risto Lehto 253 km. — Naiset: Ilmi Akerfelt 458 km, Kyllikki Karanen 320 km, Maija Pusa 118 ja Laura Oksanen 110 km. — Vaimot: Ilona Suominen 157 km ja Paula Bang 106 km. — Pojat: Olli Suominen 161 km, Matti Bang 133 ja Keijo Niemelä 116 km. — Tytöt: Ritva Bang 126 km ja Pirkko Bang 116 km.

Palkintoloman saivat arvonnassa Kyllikki Karanen ja Risto Lehto.

Alkupalvesta lähtien olivat myös sarjahiihdot käynnissä. Matkat olivat miehille 5—10—15 km ja naisille 2—5—5 km. Tuloksia:

Yleinen sarja: 1) Pertti Hotokka. 2) Antti Laiho. 3) Pauli Kallio. — Yli 35-vuotiaat: 1) Pentti Suominen. 2) Arvo Bang. 3) Reino Lehtinen. — Kylmä sarja: 1) Onni Suominen. 2) Martti Tuominen. 3) Aatos Sinivaara. — Naiset: 1) Maija Virtanen. 2) Eine Rannikko. 3) Liisi Hämeenoja. — Alle 17-vuotiaat: 1) Hannu Vigelius. 2) Seppo Leino. 3) Taisto Sjöberg.

2.3. järjestettiin tehtaan mestaruuskilpailut. Samalla ratkaistiin kiertopalkintojen kohtalo yleisessä ja yli 35-vuotiaitten sarjoissa. Yleisen sarjan kiertopalkinnon voitti P. Hotokka saaden samalla toisen kiinnityksen siihen. Ikämiessarjan kiertopalkintoon sai A. Bang ensimmäisen kiinnityksen. Edellisen vuoden voittaja oli T. Laiholuoto. Tulokset olivat seuraavat:

Yleinen sarja, 15 km: 1) Pertti Hotokka 55.49. 2) Antti Laiho 59.46. 3) Pauli Kallio 1.00.16. — Kylmä sarja, 15 km: 1) Onni Suominen 58.37. 2) Antti Karanen 1.00.12. 3) Antero Lumme 1.01.09. 4) Martti Tuominen 1.01.34. 5) Olavi Vuorisaaari 1.08.09. — Yli 35-v., 15 km: 1) Arvo Bang 1.04.54. 2) Pentti Suominen 1.05.58. 3) Reino Lehtinen 1.09.13. — Alle 17-v., 10 km: 1) Hannu Vigelius 46.36. 2) Seppo Leino 50.07. 3) Taisto Sjöberg 50.14. — Naiset 5 km: 1) Maija Virtanen 26.46. 2) Paula Rask 29.35. 3) Liisi Hämeenoja 31.00. 4) Eine Rannikko 32.57. 5) Ritva Vikström 38.00.

Helmikuun lopulla alkoi myös puulaakilentopallasarja. Järjestäjänä toimi kauppalan työpaikkaurheilutoimikunta. Tehtaan osallistui sarjaan kahdella joukkueella. Ykkösjoukkueemme pääsi loppuotteluihin Lääke Oy:n ja Leino Oy:n kanssa. Viimeksi mainitun se voitti, mutta hävisi ensin mainitulle tullen siten sarjassa toiseksi.

KISSAKOSKI

Juho Näätänen.

60-VUOTIAS

Työnjohtaja Juhana N ä ä t ä n e n Kissakosken Tehtaan maatalousosastolta 2.6.55. Hän on syntynyt Soanlahdella maanviljelijän poikana. Käytyään maanviljelyskoulun hän piti itsestään selvänä asiana antautua maatalouden palvelukseen. 1.11.1920 hän meni työnjohtajaksi Läskelän tehtaan maatalousosastolle ja oli tässä toimessa 31.5.23 asti, jolloin siirtyi Hackman-yhtiöön. Työnjohtajana Kissakosken tehtaan maatalousosastolla hän on ollut 16.4.36 alkaen. Palvelusalttiina ja aina hyväntuulisena Näätänen on saavuttanut työnantajansa luottamuksen ja myös alaistensa keskuudessa hän on pidetty.

UUSMAALAISIA SANANPARSIA

"Veral verka paikataan", sanoi trenki kun piijan najei. (Vihti)

Kolme luatettavaa ystävää: vanha vaimo, vanha koira ja valmiit rahat. (Vihti)

Kaikis olen ollu pait puuronsilmäs ja myllyn navas. (Pusula)

"Kyl herraus maksaa", sano flikka kun pääsi tuupan ja paiskas piänen kenkän pois jalastas. (Nummi)

Mitäs siit vuahen mäkätüksest on, jos ei putti ja yhtään prökötä. (Pyhäjärvi)

Mää olen kolmekymment vuatta kävelly omas Vihris lapjo ja kuakka seljäs mää. (Vihti)

"Kyl mää kyl mää", sanoo vihtiläinen vaik on kuinka kuumas saunanparves. (Vihti)

Terveisii Vörlöst, vanha Kinnari ja Puanti käski. (Pusula)

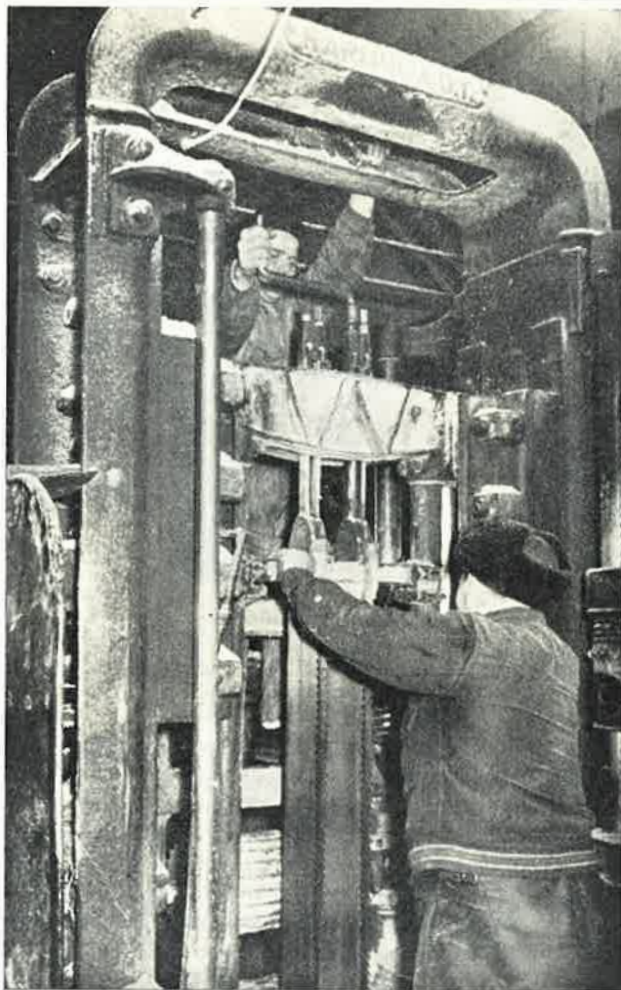
"Semmossii voileipii kun jouluisii varikakun kannoi", sanoi pusulainen vihtiläisiä voileipiä. (Vihti)

Äärest raarei vihtiläisii porsai. (Raarei = kovin erinomaisia). (Vihti)

"Taas on pusulainen vihtiläisen piimäkupis", sanoi miäs, kun kärväinen piimäkuppiin lensi. (Vihti)

"Pehmoisest mää tykkää", sano pusulainen kun pannukakun hääpöyräst söi. (Vihti)

"Saa paljon änttiin (= toimeksi), sanoo pusulainen. (Pusula)

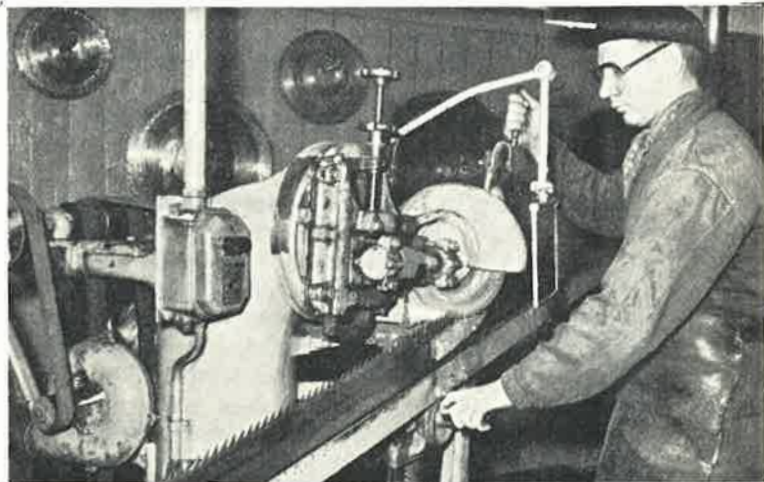

Voidaan hyvällä syyllä väittää, että sahalla ei ole koskaan hiljaista. Aina siellä tapaa miehiä täydessä työn touhussa. Kun toiset poistuvat ruokailemaan tai "piipputunnilleen", alkaa "viilakamarin" miesten työ. Terät on tauon aikana saatava jälleen purevaan kuntoon. Luonnollista on, että tällä ajalla ei varsinaista teroitusta ehditä toimittaa, mutta terien vaihtoon aika juuri ja juuri kiirettä pitäen riittää.

Terien huoltoa varten onkin sahan välittömässä yhteydessä korjauspaja, viilakamariksi kutsuttu, jonka täytyy pystyä tyydyttämään terien kunnostamistarve. Kun hiemankin ajattelee sitä terämäärää, jonka päivittäin täytyy käydä kunnostettavana, on selvää, että kaikki mahdolliset työvaiheet on täytynyt koneistaa. Vähänpä taidetaan nykyisin "viilakamarissa" viilaa käyttää. Varsinaisen teroituksen suorittaa hiomalaikka, jonka työnopeus luonnollisesti on moninkertainen viilaan verrattuna. Koneet eivät kuitenkaan, olivatpa ne miten viimeistellyjä tahansa, kykene itse hoitamaan itseään. Siihen tarvitaan ammattitaitoisia työntekijöitä. Näistä miehistä ja heidän työstään kertovat oheiset kuvamme.

Ensiksikin tällä sivulla ylhäällä vasemmalla olevassa kuvassa nähdään sahuri Kustaa Vanhanen ja terien harittaja Veikko Kivelä vaihtamassa ns. yläraamin asetetta. Vaihdon jälkeen terien tie käy teroi-

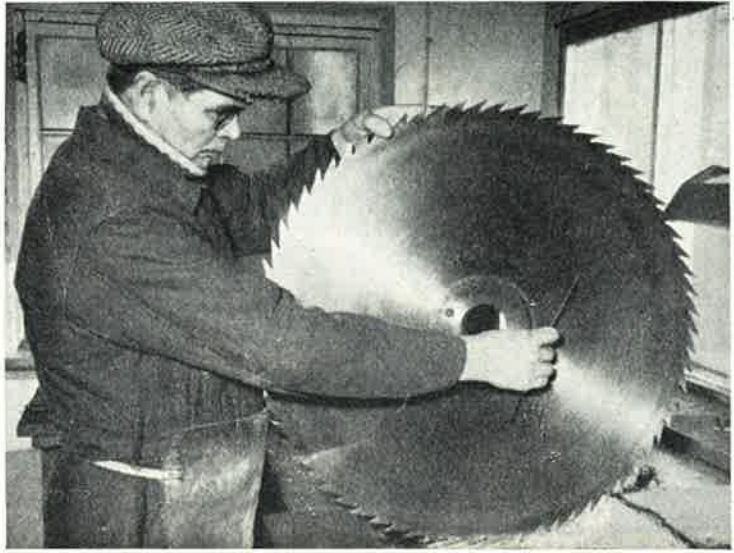
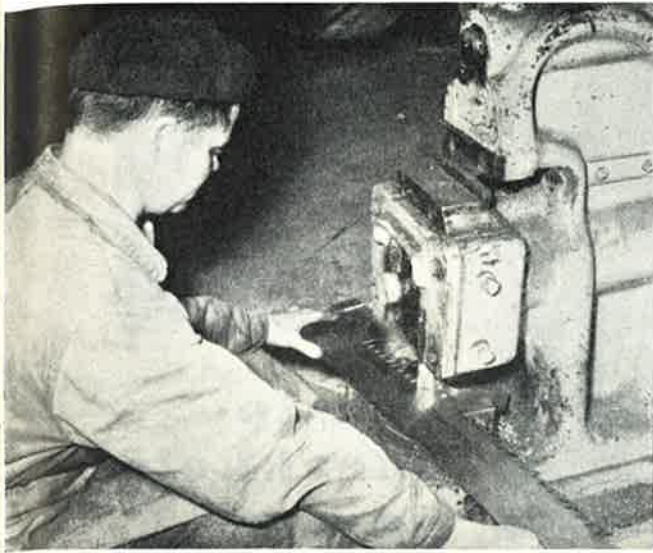
"Viilakamari" toimii

tuskoneeseen. Yllä terien teroittaja Vilho Siivonen "passaa" koneen syötön kohdalleen. Sen jälkeen kone hoitaa varsinaisen teroituksen automaattisesti. Mutta vaikka terän hampaat olisivat kuinka terävät tahansa, ei sen purevuus silti vielä ole paras mahdollinen, jollei sitä kunnolla hariteta. Tämän työvaiheen näemme vasemmalla olevassa kuvassa Veikko Kivelän suorittamana työkaluinaan haritusmittari ja jakorauta.

HALLAN TEHTAAT

Kiihkeärytymisessä työssä voi terä jostain syystä myös päästä vääntymään. Se on siis vielä oikaistava ennen uutta käyttöä. Terän hampaat voivat myös katkeilla. Viilakamarissamme olevalla koneella voidaan terät hammastaa uudelleen, kuten tällä sivulla ylhäällä vasemmalla olevasta kuvasta näkyy. Hammastuksen jälkeen terän on luonnollisesti käytävä läpi kaikki normaalin teroituksen vaiheet. Niin on terä taas valmis palvelemaan tuotantoa.

Kehäsahojen terät eivät kuitenkaan ole ainoita, joita viilakamarimme huoltaa. Myös pyörösahat kuuluvat sen toimintapiiriin. Niiden hoito kuuluu Evert Kivelälle. Eikä häneltä varmaan työ lopu, kun huomioiden terämäärän, joka päivittäin on käytössä särmäyk-

sessä, "kimpipuolella", sahalla, tasaamalla ja lautatarhalla. Alakuvassa Kivelä "venyttää" terää. Pystyäkseen kunnolla toimimaan on terässä nim. oltava määrätty "välilöysä", ts. hampaista kiinni pidettäessä on keskiön pystyttävä liikkumaan vapaasti. Sitten onkin jäljellä enää tarkistus, jota Kivelän nähdään ylhäällä oikealla olevassa kuvassa suorittavan ja jossa "venytyksen" oikea määrä todetaan.

"Viilakamari" ei ole kooltaan suuren suuri, mutta siellä tehty työ ja sen vaikutus koko sahaukseen on ensiarvoisen tärkeä. Hyväkään mies ei huonoilla vehkeillä kykene saamaan kunnollista työn jälkeä aikaan. Sama pätee, ehkä vielä osuvammin, kun kysymyksessä ovat koneet.

Rouva Marie-Louise Tötterman kiinnittää ansiomerkin Edvard Bycklingin rintapieleen. Vasemmalla rouva Evo Weckman ja majuri B. Weckman.

Ansio- merkkejä jaettu

Kymin Oy:n ansiomerkkien jako pitkäaikaisesti palvelulle suoritettiin tammikuussa. Merkit jakoi majuri B. Weckman rouvien Evo Weckmanin ja Marie-Louise Töttermanin avustamana. Hän mainitsi puheessaan ihmisen osuudesta tuotannollisessa työssä ja teroitti erityisesti, että vaikka koneistaminen teollisuudessa vietäisiin miten pitkälle tahansa, aina tarvitaan ihmistyövoimaa ja aina tulee tuotanto vaatimaan ponnistuksia palveluksessaan olevilta. Lopuksi majuri Weckman kiitti yhtiön puolesta nyt ansiomerkkinsä saavia työntekijöitä ja korosti pitkäaikaisen palvelun etuja sekä työnantajan että työntekijän kannalta katsoen. Tilaisuuden musiikkipuolesta vastasi Hallan Naiskuoro.

Ansio-merkin saivat tällä kertaa seuraavat: Vildor Suortti, Viktor Keveri, Anselm Heikkilä, Edvard Byckling, Anton Mättölä, Emil Vanninen, Emil Hyy-

tiäinen, Edvard Råback, Eetu Viehto, Ida Liljander, Elias Oksanen, Kustaa Vanhala, Olli Arvilommi, Petter Koistinen, Väinö Saareks, Vilma Virtanen, Lauri Kaipainen, Hugo Lintunen, Uuno Karhunen, Tyyne Riisö, Tauno Husu, Uuno Naukkarinen, Toivo Raussi, Aune Tiihonen, Toivo Viikari, Olavi Anttila, Helmi Ylönen, Eino Kostamo, Aili Kankaanpää, Hilja Lekkander, Yrjö Happonen, Veikko Laanti, Väinö Virtanen, Evert Kiviharju, Ananias Suntio, Yrjö Kärkäinen, Väinö Björnman, Selim Pajala, Vilho Vihtonen, Urho Andersson, Johannes Nenonen, Vilho Markkanen, Arvid Tuominen, Saima Härmävaara, Martti Lautala, Tauno Räsänen, Urho Muuri, August Tirkkonen, Emil Ukkonen, Emil Wecksten, Sakari Saario, Frans Tjeder, Konsta Kiviharju, Hugo Koistinen, Matti Okker, Anton Tani, Arvi Yrjölä ja Eino Härmä.

Kahvinjuonnin lomassa esiintyi Hallan Naiskuoro sosiaalipäällikkö Eero Lepän johdolla.

Vilhelm Baas.

Gunda Kristiansen.

E. T. Hämäläinen.

Uno Juusti.

MERKKIPÄIVIÄ

85-VUOTIAS

Eläkeläinen Vilhelm Baas 16.6.55. Hän on syntynyt Pieksämäellä. Vuosina 1917—24 hän työskenteli Kuusankosken selluloosatehtaalla, mistä v. 1924 muutti Hallan selluloosatehtaalle. Eläkkeelle hän siirtyi v. 1939.

80-VUOTIAS

Eläkeläinen Pekka Lappi 7.5.55. Hän on syntynyt Suonenjoella. V. 1902 hän tuli Hallaan tukkitöihin ja siirtyi jonkin ajan kuluttua metsäosastolle. Palveltuaan yhtiötä kaikkiaan 36 vuotta hän jäi eläkkeelle.

75-VUOTIAS

Eläkeläinen Gunda Kristiansen 13.6.55. Hän on syntynyt Norjassa. V. 1900 hän tuli Hallan sahalle, mistä v. 1919 siirtyi Hallan selluloosatehtaalle. Palveltuaan siellä vuoteen 1939 hän jäi eläkkeelle.

60-VUOTIAITA

Vartija Anton Pakkanen 28.4.55. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1929 sahalle apusahuriksi. Siitä lähtien hän on työskennellyt enimmäkseen sahalla ja rakennusosastolla, kunnes v. 1953 siirtyi vartijan tehtäviin.

Kuormaaja Impi Penttilä 6.6.55. Hän on syntynyt Suursaassa. V. 1942 hän tuli työhön Hallan sahalle, missä edelleenkin työskentelee.

50-VUOTIAITA

Työnjohtaja Enok Tuure Hämäläinen 28.4.55. Hän on syntynyt Kymissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1935 sahalle. Työskenneltyään vuoroin sahalla ja lautatarhalla hänet nimitettiin v. 1952 työnjohtajaksi lautatarhalle.

Eläkeläinen Uno Juusti 30.5.55. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924 rakennusosastolle ja siirtyi eläkkeelle v. 1953.

Eläkeläinen Matti Okker

SAAVUTTI HARRASTUSHIIHDOSSA 400 KM TULOKSEN

Harrastushiihtokorttien saapuessa maaliskuun 14. p:nä sosiaaliosastolle löytyi niiden joukosta kortti, jonka omistajan nimeä ei koskaan aikaisemmin ole harrastushiihtäjien luettelossa esiintynyt. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan ajatteli kai tämä hiihtäjä, Matti Okker nimeltään, joka jo oli ehtinyt kunnioitettavaan eläkeikään, ennen kuin ryhtyi muiden harrastajien kanssa tavoittelemaan vapaata hiihtolomaa. Hänellä oli arvonnassa mukana kokonaista neljä arpaa, saavutus, johon eivät monet ole Hallan harrastushiihdoissa päässeet. Vuokatti jäi vielä tällä kertaa näkemättä arpaonnen suosissa muita, mutta toivottavasti jo seuraavalla kerralla lykää paremmin.

Okker, joka asuu Itärannassa, jäi eläkkeelle talvella

toista vuotta sitten. Hiihto oli hänelle käynyt kuitenkin niin veriin, että aamuisin oli lähdeävä hängille yhtä säännöllisesti kuin ennen töihin. Näin hän tuli osallistuneeksi harrastushiihtoon, jossa hänelle kuluneena talvena kertyi kilometrejä peräti 400. Aikakin parani vähitellen ja lopulta hän tarvitsi käyntiin Luovin hiihtomajalla vain tunnin ja viisi minuuttia. Okker hiihteli lainasuksilla, kun omat katkesivat seitsemän vuotta sitten Halla-hiihdossa eikä uusia ole kannattanut ostaa. Hiihtokenkinä ovat olleet huopatallukkaat, joihin siteinä käytetyt nahkaremmit ovat jättäneet jälkensä. Kumi- ja nahkajalkineet eivät sovi Okkerin jaloille hitaan verenkierron takia. Voidetta hän on suksiensa pohjiin vetänyt vain vesikelillä, muulloin on terva yksin saanut riittää.

Hiihtämisen aloitti Okker pikkupoikana "litureilla" ja toivottavasti hän voi jatkaa sitä vielä tulevina talvina omilla liimatuilla ja sellaisella menestyksellä, että haave Vuokatin vaarojen näkemisestä muodostuu hänelle todellisuudeksi.

Vasemmalla: "Apteekinmäki" 50 vuotta sitten. Kuvan vasemmassa laidassa "Kalliopytinki". Nykyisen kartonkitehtaan paikalla näkyy maantie.

Entistä ja

nykyistä

Oikealla: Tällaiselta näyttää sama paikka nykyisin.

Heikki Miettinen.

Väinö Pietikäinen.

MERKKIPÄIVIÄ

60-VUOTIAS

Sekatyömies Heikki Miettinen 3.5.55. Hän on syntynyt Nilsiän Puruniemessä nykyisen työntekijäin kesähuvilan naapurissa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensin metsäosastolle ja sieltä v. 1929 Juantehtaan ulkotyöosastolle. Viimeiset 15 vuotta hän on ollut kartonkitehtaalla ja puuhiomossa.

50-VUOTIAS

Sekatyömies Väinö Pietikäinen 9.5.55. Hän on syntynyt Juankoskella, missä hänen isänsä oli tehtaan palveluksessa. Jo 13-vuotiaana hän aloitti työskentelynsä valimossa putsaripoikana jatkaen sitten valajana. Yli 31 vuoden aikana hän on ehtinyt olla melkein kaikissa mahdollisissa töissä Juantehtaalla. Hän on saanut Kymin Oy:n 25-vuotisansiomerkin. Pietikäinen on osallistunut kunnalliseen elämään mm. kunnanvaltuuston ja sosiaalilautakunnan jäsenenä.

STRÖMSDAL

JUANTEHDAS

17 46

Vieressä: Lumen runsautta todistaa tämäkin kuva, jossa nähdään tilanhoitaja Toivonen navetan seinustalla valtavien lumivallien välissä.

Alhaalla: "Jättiläisen sokeripaloja". Lumenluonti katolta käy nopeammin ja turvallisemmin pitkävartisilla lapioidella ja lunta paloina irroittaen.

ENNÄTYSMÄINEN LUMITALVI

Vanhatkaan työntekijät eivät muista talvea, jolloin lunta olisi täällä ollut niin paljon kuin kuluneena talvena. Lumitöitä jouduttiin nyt tekemään paljon enemmän kuin tavallisina talvina. Useiden rakennusten katoilta täytyi lumi luoda kaksikin kertaa pois, jotta ne eivät olisi sortuneet raskaan taakan alla. Suurimman lumentulon aikaan oli työt sahassa keskeytettävä, koska miehet tarvittiin lumitöihin. Ilman traktoriauraa, joka viime talvena oli ensimmäisen kerran käytössä, ei teiden aukipitäminen olisi ollut mahdollista. Lumimäärän valtavuutta todistaa sekin, että teiden risteyksistä piti lumi välillä ajaa

pois, koska toiselta tieltä tulevaa autoa ei olisi lumivallin takaa näkynyt. Henkilöautojen katot olivatkin lumivallien huippuja huomattavasti alempana. Luistinrata supistui lopputalvesta pieneksi läiskäksi urheilukentän keskelle, koska aurattu lumi vei aina osan luistelijain "elintilasta".

Mutta ei niin pahaa, ettei jotakin hyvääkin. Suuri lumimäärä näet tietää keväällä paljon vettä ja toivottavasti myös enemmän tuotantoa tehtaallemme lisäten siten työmahdollisuuksia, ja maatyöt on helppo suorittaa, koska routaa ei juuri ollut. Paksu lumi-kerros ehti näet sataa jo ennen maan jäätymistä.

Sanomalehtimies- retkeily

Maaliskuun 2—3 p:nä vieraili yhtiön Kuusankosken tehtailla 15 sanomalehtimiestä, jotka edustivat sekä pääkaupungin että maaseudun sanomalehdistöä. Käynti täällä liittyi Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton sanomalehtimiehille järjestämään kiertomatkaan, jonka tarkoituksena oli tutustuttaa lehdistön edustajia puunjalostusteollisuuteemme. Retken johtajana toimi dipl.ins. Jouko Koljonen Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitosta.

Kymintehtaan virkamiesklubilla järjestetyssä vastaanottotilaisuudessa maisteri Veikko Talvi selosti tehtaiden syntyä sekä kehitystä, ja Kuusankosken tehtaitten isännöitsijä Curt Cedercreutz esitti katsauksen tehtaitten nykyiseen toimintaan ja tuotantoon. Tämän jälkeen suoritetun kiertokäynnin aikana tutustuttiin

Työt käynnissä Kymin Osakeyhtiön puutavaran varstoalueella Kirjokivessä. Puut vedätetään metsien kätköistä rautatien varressa sijaitsevalle varastopaikalle etupäässä hevospelillä. Puita rautatievaunuun kuormattaessa käytetään apuna moottorin avulla toimivaa kuljetinta.

Alla: Asiantuntijat selostamassa retkeläisille, miten puu kulkee metsästä tehtaalle.

METSÄOSASTO

Tihvetjärven jäällä tuli retkeläisiä vastaan tuon tuostakin paperipuu-, halko- ja tukkikuormia. Reki luisti mainiosti hyvin aurattua ja jäädytettyä tietä pitkin.

Kymin selluloosatehtaseen, Kymin ja Kuusaan paperitehtaisiin sekä uuteen paperivarastoon. Illalla pidetyssä esitelmätilaisuudessa dipl.ins. Koljonen valaisi puunjalostusteollisuuden nykyhetken ongelmia ja sosiaalineuvos Akseli Kaskela selosti puunjalostusteollisuuden piirissä suoritettavaa sosiaalitoimintaa. Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton edustaja metsäneuvos Jarl Lindfors esitti keskustelun kuluessa valaisevia tietoja maamme metsävaroista ja puunjalostusteollisuuden raaka-ainekysymyksistä. Työntekijöiden kannalta selostivat puunjalostusteollisuuteen liittyviä kysymyksiä pääluottamusmiehet Viljo Hinkkuri ja Onni Okka.

Näiden neuvottelupäivien kohokohdaksi muodostui seuraava päivä, jolloin aamuvarhaisesta iltapimeään retkeiltiin metsätyömailla ja tutustuttiin paikan päällä puutavaran hankintaan, metsätöihin, kämppiin ja metsätalouden koulutustoimintaan. Päivän isäntänä toimi yhtiömme metsäosasto ja retken johtajana ylimetsänhoitaja Harry Willman apunaan aluemetsänhoitaja Sten Furuhjelm. Aluksi suunnattiin matka moottorijunalla Kouvolasta Kirjokiveen, jossa ylimetsänhoitaja Willmanin opastuksella perehdyttiin pysäkin läheisyydessä sijaitsevaan yhtiön puutavaravarastoalueeseen ja osittain koneellisesti tapahtuvaan rautatievaunun kuormaukseen. Tämän jälkeen jatkui matka hevoskyydillä Tihvetjärven lumisia selkiä myöten yhtiön metsäkämpälle Sikoniemeen. Matkan varrella nähtiin puiden hevos- ja traktorikuljetusta jälle aurattuja kuljetusteitä pitkin. Sikoniemen

kämpässä yhtiön metsäpäällikkö, metsäneuvos Bj. Bützow esitelmöi metsätaloudestamme (esitelmän pääkohdat julkaistu lehtemme tässä numerossa). Kämpän läheisyydessä saatiin tutustua uudenaikaiseen tienhoitokalustoon, kuten erilaisiin auroihin, lanaan, tien jäädyttämisrekeen ja vesipumppuun, jonka avulla järvenselkien yli johtavia jääteitä voidaan nopeasti vahvistaa.

Tukevan kämpppäämiaisen jälkeen jatkui matka Kivisilmän lohkolle. Matkan varrella seurattiin puiden kaatoa sekä moottorisahan että pokasahan avulla, tukkien ajoa järvenrantaan ja monia muita metsätöiden eri vaihteita. Nautinnolliseksi hetkeksi muodostui kahvitaukio rakovalkean loimossa Hevosojan kylän emäntäväen huolehtiessa kahvitarjoilusta.

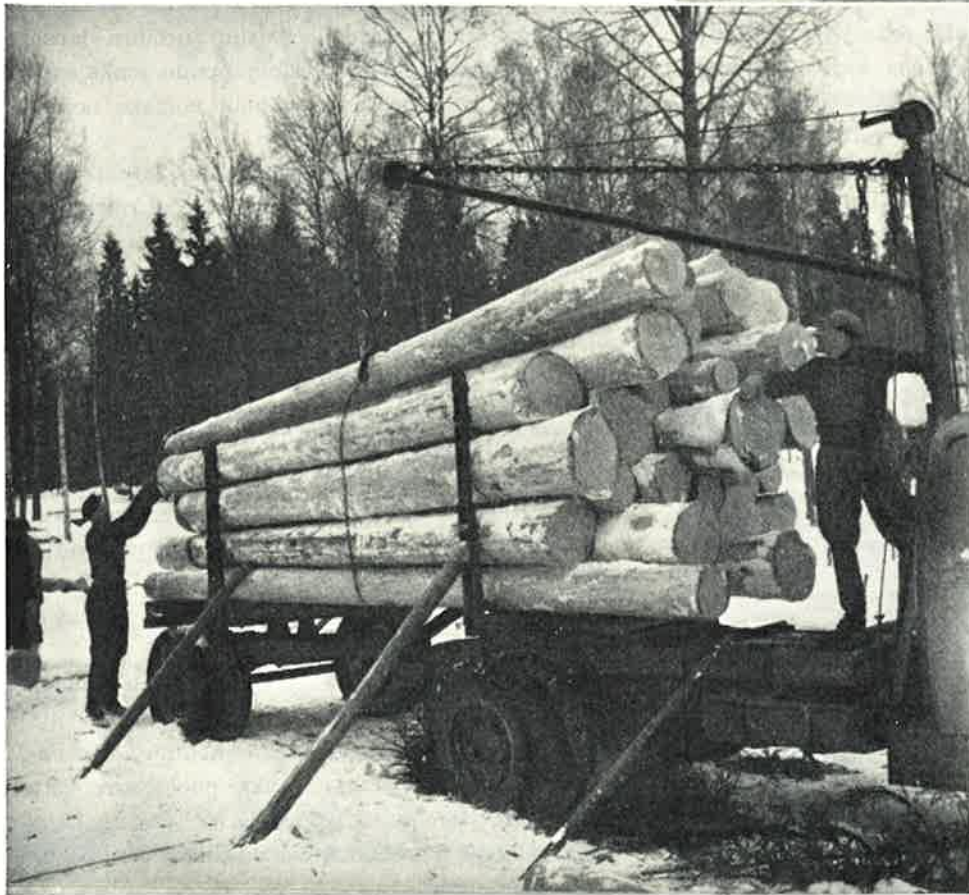
Hevosojalta jatkui matka linja-autolla halki Valkealan Sippolaan Kaihlussuon puutavaravarastoalueelle, jossa parhaillaan oli täysi työntouhu menossa. Hevosia tuli tuon tuostakin varastoalueelle joko tukki-, halko- tai propsilastissa. Samanaikaisesti kuormattiin tukkeja autoihin Hallaan vietäväksi. Tässäkin vaiheessa todettiin konevoiman auttavan ja jouduttavan lastaajan työtä.

Metsäkysymyksiin perehtyminen jatkui Sippolan metsäkoululla, jossa koulun johtaja, metsänhoitaja Eric Appelroth kertoi retkeläisille koulun vaiheista ja toiminnasta. Työnjohtaja Lonka puolestaan esitteli erilaisia metsämiehen työkaluja ja osoitti, kuinka suuri kehitys vuosikymmenien aikana on tälläkin alalla tapahtunut.

Tässä tilaisuudessa niin kuin kaikissa edellisissäkin vieraat esittivät lukuisia kysymyksiä, joihin asiantuntijat antoivat selventäviä vastauksia ja lisätietoja. Päivistä muodostuikin vieraiden lausunnon mukaan erittäin antoisat ja kaikki vakuuttivat saaneensa puunjalostusteollisuudesta ja metsätaloudesta paljon tarkemman ja avaramman käsityksen kuin mitä heillä oli siihen saakka ollut.

Järven jäätä jäädytetään tehokkaan moottoripumpun avulla. Tällä tavoin järvenselkää pitkin kulkeva tukkitie vahvistetaan raskaitakin kuormia kantavaksi.

Yhtiön varastoalueelta Sippolan Kaihllassuolta tapahtuu puiden edelleen kuljettaminen kuorma-autojen avulla. Tukkien kuormauksessa käytetään apuna auton moottorin voimalla toimivaa nosturia.

Metsätaloutemme näköaloja

(Yhteenvedo esitelmästä, joka pidettiin sanomalehtimiesretkeilyn yhteydessä Sikoniemen metsäkämpässä 3. 3. 1955)

Maamme metsäteollisuudella on takanaan pitkä kehityskausi. Jo 1600-luvulla merkittäväksi elinkeinoksi nousutta tervanpoltoa sekä samoihin aikoihin harjoitettua tukkien käsi- ja vesivoimasaahausta voidaan pitää ensimmäisinä merkkeinä metsäteollisuuden syntymisestä. Sahaustoiminta oli kuitenkin näihin aikoihin maan tukkipuuvarastoihin katsoen vähäistä ja lisäksi tuon ajan talouspolitiikan säännöstelytoimenpiteistä johtuen vaivalloista. Vasta höyryn aikakaudella ja teollisen toiminnan 1860-luvulla vapautuessa aikaisemmista kahleistaan varsinainen suurteollisuus pääsi tuntuvasti kehittymään ja paisuikin pian valtavaksi taloudelliseksi tekijäksi. Tältä ajalta ovatkin peräisin useat puuta raaka-aineena käyttävät teollisuusyrityksemme. 1800-luvun loppupuoliskolla sai alkunsa myöhemmin yhä tärkeämmäksi muodostuva paperi- ja selluloosateollisuus, ensin puuhiomoiden ja mekaanisen paperinvalmistuksen merkeissä. Kemiallinen jalostus pantiin alulle taas hiukan myöhemmin, ja 1910-luvulla rakennettiin maahamme ensimmäiset vaneritehtaat sekä toistakymmentä vuotta myöhemmin ensimmäiset kuitulevytehtaat.

MAAMME METSÄRIKKAUDET VALTAKUNNAN METSIEN ARVIOIMISTEN VALOSSA

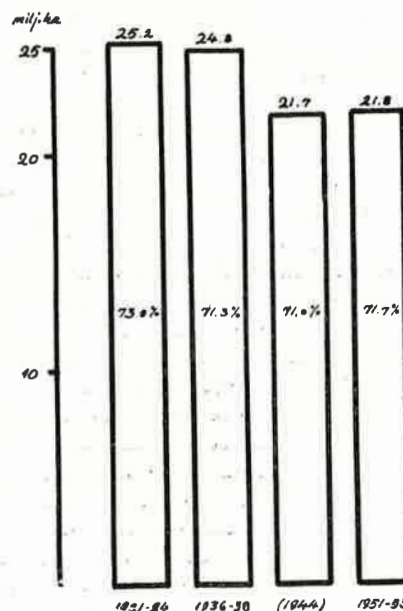
Metsäteollisuuden kasvua kuvaa sen käyttämä raaka-ainemäärä, joka 1910-luvulla oli n. 10 milj. m³ ja vv. 1925—34 keskimäärin 15,6 milj. m³ kohoten edelleen hyvien suhdanteiden vuosina 1935—38 keskimäärin 20 milj. m³:iin, mitä suuruusluokkaa se on ollut jatkuvasti.

Kehitys on siis ollut valtava, mutta myös edellytykset ovat olleet hyvät. Käyttämätöntä koskivoimaa ja raaka-ainetta on ollut runsain määrin. Maamme on eräs Euroopan metsärikkaimpia maita, jossa vuotuinen lisäkasvu on n. 11 k-m³ jokaista asukasta kohden, kun vastaava luku Euroopan kaikki maat huomioiden on vain 0,97 k-m³. Maamme kokonaispinta-alasta, n. 30,5 milj. hehtaaria, on hiukan yli 70 % metsämaata, joka tuottaa meille vuosittain yli 45 milj. k-m³ puuta. Nämä luvut perustuvat vv. 1951—53 suoritettujen valtakunnan metsien arvioimisen tuloksiin, järjestyksessä kolmanteen suurisuuntaiseen valtakunnan metsien tilaa ja tuottoa koskevaan tutkimukseen.

Tarkastelkaamme lähemmin valtakunnan metsien arvioimisen tuloksia. Kuvan n:o 1 pylväätsä osoittavat metsiemme pinta-alaa miljoonissa hehtaareissa vv. 1921—24, 1936—38 ja 1951—53 suoritettujen valtakun-

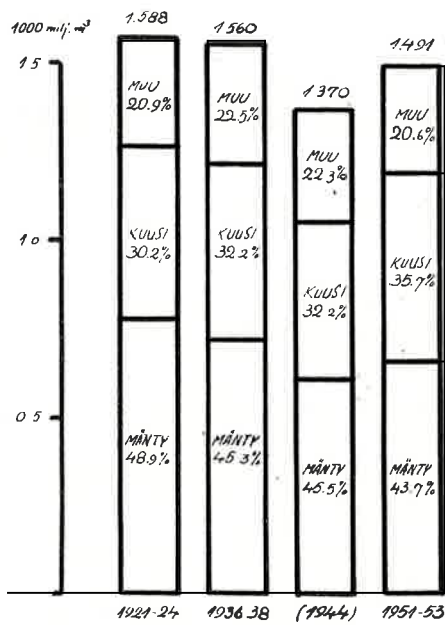
nan metsien arviotulosten valossa. Neljäs pylväs tässä asetelmassa osoittaa v:n 1944 tilannetta sellaisena kuin se on nähty, kun v:n 1936 arvioluvusta on vähennetty v:n 1944 rauhansopimuksen poistuma. Metsiemme pinta-ala on vuodesta 1921 vuoteen 1951, siis 30 vuoden aikana, vähentynyt kaikkiaan 25,2 milj. hehtaaria 21,8 milj. hehtaariin lähinnä rauhansopimuksesta johtuneessa maanluovutuksessa. Verrattaessa v:n 1944 arviolukua v:n 1951 kentällä tarkistettuun lukuun huomataan metsiemme pinta-alan hiukan lisääntyneen siitäkin huolimatta, että asutukseen on käytetty melkoiset alueet. Lisäys johtuu lähinnä 1930-luvulla suoritetuista valtavista metsän-ojituksista, joiden tulokset vasta nyt ovat näkyvissä. Valitettavasti metsänojitustyöt ovat sodanjälkeisinä vuosina vähentyneet, mikä johtunee voimassa olevan maanhankintalain aiheuttamasta epävarmasta omistusoikeudesta. Kun maassamme on 4 à 5 milj. ha ojituskelpoisia soita, joista tähän mennessä metsän kasvulle on ojitettu vain n. 750.000 ha, on olemassa edellytykset metsäpinta-alan kohottamiseen 15—20 prosentilla, kunhan vain tähän ojitamiseen tarvittavat varat olisi käytettävissä ja kun olosuhteet muuten saataisiin niin järjestetyksi, että harrastus tällaista toimintaa kohtaan kasvaisi.

Suomen metsien pinta-ala
(% koko maapinta-alasta)

Kuva n:o 1.

Suomen metsien puuvarasto

Kuva n:o 2.

Metsien puuvarasto (kuva n:o 2) on vv. 1951—53 arvion mukaan vain n. 70 milj. k-m³ pienempi v:n 1930 vastaavaa lukua. Kun arvion mukaan rauhansopimuksessa menetettiin n. 190 milj. k-m³, on puuvarasto täten lisääntynyt n. 120 milj. k-m³. Selityksen tällaiseen kehitykseen löydämme lähinnä siitä, että metsiemme kasvu on tarkoituksenmukaisin metsänhoitotoimenpitein lisääntynyt ja että sota-aikojen hakkuut kaikesta huolimatta olivat suhteellisen pienet ja kohdistuivat etupäässä sellaiseen puutavaraan, jonka poistaminen metsistä oli omiaan lisäävästi vaikuttamaan jäljellä olevan metsän kasvuun.

Jos tarkastelemme metsiemme vuotuista kasvua taulukon n:o 3 valossa, toteamme, että kasvu vuodesta 1936 vuoteen 1951 on pienentyneestä pinta-alasta huolimatta vähentynyt vain n. 1 milj. k-m³:llä vuodessa.

Edellä olevasta lyhyestä katsauksesta käynee selville, että metsiemme tila on jatkuvasti parantunut ja että niissä suoritettut työt alkavat vähitellen tuottaa hedelmää. Tämä puhuisi myös sen puolesta, että rasakat aluemenetykset voidaan ajan pitkään korvata kohottamalla metsien tuottoa määrätietoisella metsänhoitotyöllä. Tällainen kauaskantoinen toiminta edellyttää kuitenkin entistä suurempaa mielenkiintoa suuren yleisön taholta, tukea ja ymmärtämystä valtiiovallan puolelta ja paljon enemmän metsätietoa ja -laitoa maamme runsaslukuisen metsänomistajakunnan keskuudessa. Olisi entistä enemmän sekä vapaaehtoista tietä että sopivilla lakisääteisillä määräyksillä saatava aikaan laajalla rintamalla tuottamattomien metsien muuttaminen metsää kasvaviksi sekä kaikkien vajaatuottoisten metsien saattaminen maapohjan kasvukykyä vastaaviksi. Tätä tietä saataisiin maamme yli 2 milj. ha vajaatuottoisia metsiä kunnollista puuta kasvaviksi. Eräänä edellytyksenä niin hyvin

tällaiselle toiminnalle kuin edellä mainittujen vesiperäisten maiden kuivattamiselle on kuitenkin siirtymisen normaaliin asutustoimintaan. Edelleen olisi niitä tapauksia varten, jolloin metsänomistaja omaaloitteisesti vapaaehtoisella toiminnalla ei lähtisi tässä tarkoituksessa metsien tuottoa kohottamaan, aikaansaattava muutos nykyiseen yksityismetsälakiin. Nykyinen yksityismetsälaki kieltää metsien hakkuun niin, että luontainen uudistuminen vaarantuu. Tämä varmaankin on eräänlaista perua 1800-luvun pelosta metsiemme loppumisesta. Tämän päivän tilanteessa olisi ehkä tarkoituksenmukaista pyrkiä lain puitteissa määrittelemään metsänomistajain velvollisuudet, jotta jokaisen metsälön tuotto saataisiin kohoamaan.

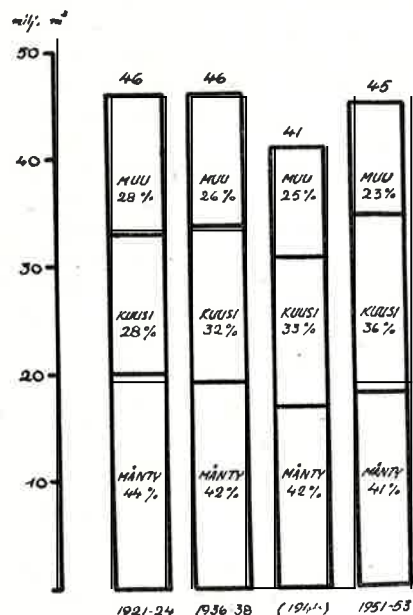
PUUMÄÄRÄN VUOTUINEN KÄYTTÖ

Edellä totesimme metsiemme kasvun olevan n. 45 milj. k-m³ vuodessa, mikä puumäärä meillä näin ollen on vuosittain käytettävissämme, ilman että käymme käsiksi pääomaan. Tämän puumäärän me vuosittain käytämme seuraavasti:

	milj. k-m ³	%
Teollisuuden raaka-aine	16,1	38
” polttoaineet	3,1	7
Jalostamattoman puutavaran vienti	3,2	8
Liikenne	2,2	5
Maaseutuväestön talous	12,1	28
Muu käyttö	2,3	5
	39,0	
Hakkuutähteet, hukku ym.	3,5	9
	Yht. 42,5 milj. k-m ³	

Teollisuutemme raaka-aineksi käytetään metsiemme vuotuisesta tuotosta siis vain 38 % eli 16,1 milj. k-m³. Jalostamattomana viedään maastamme vuo-

Suomen metsien vuotuinen kasvu

Kuva n:o 3.

sittain 3,2 milj. k-m³. Tähän lukuun sisältyvät sekä kuusi- että mäntypaperipuut. Viimeksi mainittua on ulkomailla tähän asti käytetty teollisuuden raaka-aineena vain aivan vähäisessä määrin, kun sen sijaan suurin osa täältä viedystä mäntypaperipuusta on käytetty kivihiihikaivoksissa kaivospölkkyinä. Sen sijaan koko kuusipaperipuumäärä käytetään ulkomailla paperin raaka-aineena, ja näin valmistettu paperi kilpailee siten tuotteittemme kanssa maailman markkinoilla.

Aivan erikoisesti kiintyy huomio maaseutuväestön käyttämään puumäärään, joka nousee yli 12 milj. k-m³ vuodessa vastaten 28 % koko puunkulutuksesta. Suoritetut tutkimukset osoittavat, että sopivalla säästäväisyydellä ja eräillä muilla tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä sekä paremmin rakennetuilla asumuksilla tätä lukua voidaan huomattavasti pienentää, mikä tietäisi sitä, että teollisuuden käytettäväksi jäisi entistä suuremmat raaka-ainemäärät. On kuitenkin muistettava, että suuri osa maaseutuväestön kuluttamasta puusta on laadultaan sellaista, ettei teollisuutemme tällä kertaa voi käyttää sitä hyödykseen. Ns. pienpuukysymys on viime vuosina tullut yhä ajan-kohtaisemmaksi, kun metsistä saatu harvennuspuu muuttuneissa olosuhteissa on käynyt yhä epäedullisemmaksi polttoaineeksi. Tänäkin päivänä on olemassa vain hyvin harvoja seutuja, joissa metsillemme välttämättömiä harvennushakkauksia voidaan taloudellisesti suorittaa, koska näin saatavaa polttopuuta ei voida markkinoida. Lienee kuitenkin vain ajan kysymys, kun naapurimaamme Ruotsin tapaan mm. koivupuuta tullaan käyttämään laajassakin mitassa selluloosateollisuutemme raaka-aineena.

Edellä esitettyjen numeroiden valossa vuotuinen kulutus alittaa n. 2,5 milj. k-m³:llä vuotuisen kasvun. Tällä määrällä me siis vuosittain lisäämme metsäpääomaamme. Tässä esitetty luku tuoton ja kulutuksen suhteesta ei kuitenkaan ole niin hyvä ja lohdullinen kuin mitä numerot osoittavat. Maassamme on valitettavasti vielä suuria alueita, jotka sijaitsevat niin huonojen kulkureittien takana, että puun kuljetus jalostuslaitoksiin ja vientisatamiin on kannattamatonta. Nämä alueet sijaitsevat luonnollisesti lähinnä Lapin läänissä ja Kainuun perukoilla sekä osaksi Pohjois-Karjalassa, mutta tällaisia kannattavuuden rajoilla olevia alueita löytyy myös etelämpänä. Voimekin vetää sen ajattelemista antavan johtopäätöksen, että yksityismetsiä parhaimmilla liikennepaikoilla on vuosien kuluessa jo ylirasitettu ja että sikäli kuin aivan erikoisiin toimenpiteisiin nolla-alueella olevien metsien saattamiseksi taloudellisen käytön piiriin ei ryhdytä, suuret alueet maastamme Oulujoen vesistön eteläpuolella tulevat liihakakuun johdosta nykyisestään heikkenemään.

Tällaisen uhkan edessä kysyttäneen varmaankin, eikä mitään asian kohentamiseksi voitaisi tehdä. Tähän on vastattava, että paljonkin on tehtävissä, mutta siihen tarvitaan myös runsaasti varoja. Tärkeätä on löytää keinoja, joilla töitä yksinkertaistetaan ja koneellistetaan, jotta kustannukset tätä tietä saataisiin alenemaan. On kuitenkin syytä muistaa, että olosuhteet koneellistamiselle metsätoissa ovat vähemmän

suotuisat ja että metsämaitten viime vuosina tapahtunut pirstominen pieniin yksiköihin ei suinkaan ole ollut omiaan helpottamaan metsätöitten koneellistamista. Mutta ei myöskään tule unohtaa, että puun kuljettamiseksi metsästä kulutuspaikalle on vuosikymmenien aikana paljon tehtykin. Niinpä uittoreittejämme on rakennettu ja hevos- ja mieskäyttöiset kuljetusneuvot uitossa koneellistettu, teitä rakennettu ja puunkuljetuksessa suuressa määrin siirrytty nykyaikaisemmalle autokuljetuksen kannalle. Autokuljetuksen jatkuvan tehostamisen edellytyksenä on kuitenkin kunnollisten, raskaan liikenteen vaatimien teiden rakentaminen. Myös metsissä tapahtuvan kuljetuksen koneellistaminen on ollut niin hyvin läntisessä naapurimaassamme kuin myös meillä usean vuoden aikana perusteellisen tutkimuksen kohteena. Valitettavasti on kuitenkin todettava, ettei traktori vetovoi- mana metsässä lähimainkaan aina korvaa hevosta. Niin ikään moottorisahat ovat antaneet paljon puheenaihetta. Toistaiseksi meillä ei ole kuitenkaan vielä sellaista moottorisahaa, joka olisi osoittautunut niin tehokkaaksi ja käytännölliseksi, että se olisi saavuttanut työntekijäin jakamattoman kannatuksen. Myös puunkuorimakoneet ovat vielä kokeiluasteella. Edistystä on joka tapauksessa tapahtunut. Se, ettei työn ja työtapojen tehostaminen metsäalalla ole samaa luokkaa kuin esim. tehtaissa, johtuu ymmärrettävästi niistä oloista, joissa metsätöitä suoritetaan.

METSÄTALouden TYÖVOIMAKYSYMYS

Metsäteollisuutemme piirissä on siis varsin monta kysymystä, jotka askarruttavat metsämiesten mieltä. Ratkaistiinpa edellä mainitut pulmat millä tavalla tahansa me kuitenkin aina olemme riippuvaisia työntekijöistä. Työvoimakysymys metsätalouden piirissä onkin niin hyvin meidän maassamme kuin muuallakin ollut melkein säännöllisesti se minimitekijä, joka on määritellyt metsätalouden piirissä suoritettujen työn volyymin. Maassamme on viimeksi v. 1950 laadittu metsätyövoimaa ja sen käyttöä koskeva yksityiskohdainen selvitys. Se osoitti, että metsätyöläisiä oli kaiken kaikkiaan 337.000. Tästä määrästä kuitenkin n. 68.000 oli tehnyt metsätöitä vain hyvin lyhyen ajan vuodesta eli vähemmän kuin 20 päivää. Jos katsotaan, että ammattimetsätyöläisen vaatimukseksi asetetaan vähintään 100 työpäivää vuodessa, oli tällaisia miehiä kokonaismäärästä vain 25 % eli 79.000 miestä, joten kausityöläisten lukumäärä näin ollen nousi 258.000 mieheen.

Saadaksemme vielä tarkemman kuvan metsätyön luonteesta ja metsätalouden merkityksestä työnantajana mainittakoon, että äsken suoritetuissa tutkimuksissa kokonaista 162.000 miestä eli 48 % teki työtä metsätaloudessa alle 50 päivää vuodessa. 50—100 työpäivää vuodessa työskentelee metsätaloudessa 96.000 miestä eli 28 %, 101—150 työpäivää 44.000 eli 13 %, 151—200 työpäivää 20.000 eli 6 %, 201—250 työpäivää 10.000 eli 3 % ja vähintään 251 työpäivää vuodessa vain 5.000 miestä eli 2 % koko siitä määrästä, joka sanottuna vuonna työskenteli metsätalouden piirissä.

Todettakoon, että metsätyöläisiä oli eniten Kuopion

läänissä eli 66.000 vastaten 20 % koko määrästä. Seuraavina olivat Vaasan lääni 16 %:lla ja Oulun lääni 14 %:lla. Lapin läänissä, jota on totuttu pitämään metsätyöläisten luvattuna maana, ei metsätyöläisiä ollut enempää kuin 23.000 eli 7 % koko määrästä.

Tutkimus osoitti myöskin, että metsä- ja uittotöiden sekä omaan lukuun harjoitettavan maatilatalouden

yhteenkytkeytymä on suuren kausityöläisjoukon luonnollinen rinnakkaisilmiö. Jos yli 10 peltohehtaarin viljelijöitä nimitetään maanviljelijöiksi, 5—10 peltohehtaarin viljelijöitä pienviljelijöiksi ja 0,25—5 peltohehtaarin viljelijöitä taasen kääpiöviljelijöiksi, voimme todeta metsä- ja uittotyöläisten jakaantumisen äskettäin mainittuihin ryhmiin seuraavasti:

	Metsä- ja uittotyöntekijöitä	Ammattimaisia metsä- ja uittotyöntekijöitä	Ajomihiä	Tekomihiä
Maanviljelijät ja perheenjäs.	9 %	1 %	10 %	6 %
Pienviljelijät ja perheenjäs.	17 %	8 %	21 %	14 %
Kääpiöviljelijät ja perheenjäs.	43 %	48 %	47 %	47 %
Tontin haltijat ja perheenjäs.	10 %	14 %	7 %	11 %
Yhteensä maanhaltijat ja perheenjäsenet	82 %	75 %	87 %	81 %
Muut	17 %	24 %	13 %	18 %

Edellä olevasta käy selville, että ns. kääpiöviljelijät perheenjäsenineen ovat vallitsevina kaikissa yllä mainituissa ammattiryhmissä. Edelleen on todettava, että maanviljelijät osallistuvat varsinaisiin metsätöihin ja metsässä suoritettaviin hakkuutöihin varsin vähäisessä määrin, kun sen sijaan tämä ryhmä ajoitissa edustaa 10 prosenttia. Kuitenkin on huomattava, että kaikista metsätyöläisistä noin 66 % on omaa maatilataloutta harjoittavia, joten mm. vuonna 1950 vain noin 129.000 oli sellaisia metsätyöntekijöitä, jotka eivät millään tavalla olleet sidottuja omaan maatilatalouteen. Näyttää siis ilmeiseltä, että metsätöillä ansiotyönä on varsin huomattava merkitys maatalousväestölle ja ennen kaikkea kääpiöviljelijöille ja näiden perheenjäsenille.

Tulkoon kuitenkin tässä sanotuksi, että varsinkin suurempien kääpiöviljelmien asukkaista suurin osa on käyttänyt pääosan ajastaan näiden viljelmien hoitoon. Maassamme on näin ollen noin 100.000 sellaista kääpiöviljelmää, joiden haltijoille ja heidän perheenjäsenilleen säännöllinen metsätyö olisi taloudellisesti edullisempaa, mutta jotka työskentelevät pääosan vuodesta vain 5 peltohehtaaria pienemmillä viljelmillään. On kyllä totta, että tällaisellakin viljelmällä voidaan harjoittaa varsin voimaperäistä puutarhaviljelyä ja karjataloutta, mutta äsken mainitusta 100.000 määrästä on n. 70.000 miestä asunut Mikkelin, Kuopion, Vaasan, Oulun ja Lapin lääneissä, joissa tällainen voimaperäinen kääpiötilan menestyksellinen hoito on hyvin harvinaista. Vaikka näitten kääpiöviljelmien markkinoille tuottamien elintarvikkeiden määrä on mitätön, ne kuitenkin siis käyttävät hyvin runsaasti työvoimaa. Esimerkkinä mainittakoon, että varsinaiseen maatalouteen käytettiin 2—3 peltohehtaarin viljelmillä v. 1950 105 muunnettua miestyöpäivää hehtaarille ja 20—25 peltohehtaarin viljelmillä vastaavasti 36 muunnettua miestyöpäivää hehtaarille.

METSÄTALouden SOSIAALIPOLITIikka

Puhuttaessa metsätalouden sosiaalipolitiikan kehitysvaiheista voidaan erottaa kaksi toisistaan olennai-

sesti poikkeavaa linjaa. Ensimmäisessä käsitellään metsätyöläistä ainoastaan metsätyönantajan työmaalla työskentelevänä työvoimayksikkönä ja häneen tunnetaan kiinnostusta vain sikäli kuin hän astuu metsätyömaalle. Se, mitä hän tekee ja miten hän elää työmaan ulkopuolella, herättää mielenkiintoa vain aivan vähän tai ei ollenkaan. Tämän vaiheen sosiaalisena ilmenemismuotona mainittakoon valtion metsätyöläispolitiikka, jonka tuloksena on laki metsä- ja lauttaustyöväen yhteisasunnoista v. 1928 ja 1947, metsätyöpalkkojen säännöstely ja metsätyönantajien harjoittama sosiaalipolitiikka, johon sisältyy mm. muonituksen järjestely metsätyömälle, työtehon lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet yms. Toinen, huomattavasti kehittyneempi metsätyöväestön sosiaaliisiin oloihin parannusta tarkoittava ajattelutapa tarkastelee metsätyöläistä tämän omalta kannalta, maaseutuyhteiskunnan ja perheen piirissä elävänä yksilönä. Tähän ryhmään kuuluvat toimenpiteet kohdistuvat metsätyöntekijöiden toimeentulomahdollisuuksien, työvuoden käytön, vuosiansion, asunnon laadun, ravitsemuksen ja viihtyisyyden parantamiseen. Tähän ajattelutapaan liittyy lähinnä pyrkimys vakinaisen metsätyöläisammattikunnan luomiseen.

Lienee ilman muuta selvää, että nykyajan metsätalous työntekijänsä suhteen mielellään omaksuu viimeksi mainitun suunnan. Voitaisiinhan tätä tietä poistaa suuri osa niistä syistä, jotka tähän mennessä ovat vaikeuttaneet työntekijöiden siirtymistä metsätöihin. Puuttumatta edes kaikkiin sellaisiin syihin mainittakoon tässä vain, että työntekijän epävarmuus työnsaannista häviäisi, että asunto-olot ilmeisesti paranisivat ja että ammattitaitoa kohottamalla ja tehollista työaikaa lisäämällä vuosiansiot suurenisivat ja elintaso nousisi. Kaiken tämän saavuttamiseksi on kuitenkin metsätaloudessa aikaansaattava eräitä perusmuutoksia, joista osa valitettavasti on senlaatuaisia, että ne vaativat syvälle käyviä muutoksia yhteiskuntamme peruskysymyksissä, ennen kaikkea maaseudun asuttamis- ja työllisyyskysymyksissä.

Merkki- päiviä

Kalle Ruotsalainen.

Kusti Smolander.

Taavi Liukkonen.

75-VUOTIAS

Metsätyönjohtaja Otto Aravirta 13.3.55. Hän siirtyi viime vuonna eläkkeelle suorittuaan pitkän työpäivän yhtiön palveluksessa Saimaan hoitoalueessa. Kymin Oy:n ansiomerkin hän sai vuonna 1947 35-vuotisesta palveluksesta, mutta jo ennen virallista palvelukseen astumistaan metsätyönjohtajaksi hän oli useina vuosina ollut työssä yhtiöllä. Sulkavalla eläkepäiviään viettävä Aravirta on erittäin pirteässä ja hyvässä kunnossa. Juhlapäivänään hän joutui monien onnittelujen kohteeksi.

70-VUOTIAS

Työnjohtaja Kalle Ruotsalainen Peltosalmella 13.6.55. Harvinaisen pitkä on työnjohtaja Ruotsalaisen työpäivä ollut, sillä jo v. 1911 hän tuli Halla Ab:n palvelukseen Kiuruvedelle. Hallan aikana tuli Ruotsalainen toimineeksi useassa Pohjois-Savon pitäjässä tuoden tukkilauttoja jopa Sotkamon väyliltä Maaningan Ruokovedelle asti. Rehtinä miehenä Ruotsalainen on saavuttanut esimiestensä, maanomistajien ja metsätyömiesten täyden luottamuksen. Kymin Oy:n hopeisen ansiomerkin hän sai 28.9.1947.

60-VUOTIAS

Piirityönjohtaja Kusti Smolander Leppävirralla 13.6.55. Käytyään Evon Metsäkoulun 1922—23 hän tuli 15.4.26 Oy. Läskelä Ab:n palvelukseen toimien aluksi työnjohtajana ja 1.6.32 alkaen piirityönjohtajana Impilahdella ja Läskelässä. Sotien jälkeen hän siirtyi Kymin Oy:n palvelukseen Juantehtaan ja Kuopion hoitoalueisiin työskennellen edelleenkin piirityönjohtajana Leppävirralla. Tunnollisena ja ahkerana metsämiehenä Smolander on saavuttanut esimiestensä, metsänomistajain ja metsätyömiesten täyden luottamuksen. Kymin Oy:n ansiomerkin 25 vuoden palveluksesta hän sai v. 1952.

50-VUOTIAS

Työnjohtaja Taavi Liukkonen Mäntyharjulla 11.6.55. Hän on syntynyt Hirvensalmella. Oltuaan ensin vuodesta 1933 vuoteen 1941 Enso-Gutzeitilla erilaisissa tehtävissä, mm. mittamiehenä ja mittakirjurina Ilomantsin, Iisalmen ja Savonlinnan hoitopiireissä, hän siirtyi vuonna 1942 yhtiömme metsäosaston palvelukseen Mäntyharjun hoitopiiriin Pyhäkoskelle. Tässä toimessa hän kesäisin valvoo Saimaalta uitettavan puutavaran kuljetusta ja nippujen purkaustöitä. Talvella hän toimii vanhempana työnjohtajana valvoen puutavaran hankintaa yhtiömme metsistä. Nämä tehtävät on Taavi Liukkonen hoitanut erinomaisella ahkeruudella ja tunnollisuudella saavuttaen niin esimiestensä kuin alaistensakin ehdottoman luottamuksen.

Manan majoille

Ernest Pirinen.

Rafael Swahn.

Pitkällisen sairauden murtamana päättyi piirityönjohtaja Ernest Pirisen työntäyteinen elämä maaliskuun 3. päivänä Pajujärvellä.

Pirinen astui yhtiömme palvelukseen v. 1914 ja ryhtyi heti harvinaisella tarmolla ja taidolla hoita-

Tuttavuutta hierotaan: Vasemmalta lukien metsänhoitaja Rolf Arnkil, Hirvi-Heikki, metsäneuvos Bj. Bützow ja piiriesimies Heikki Leppänen.

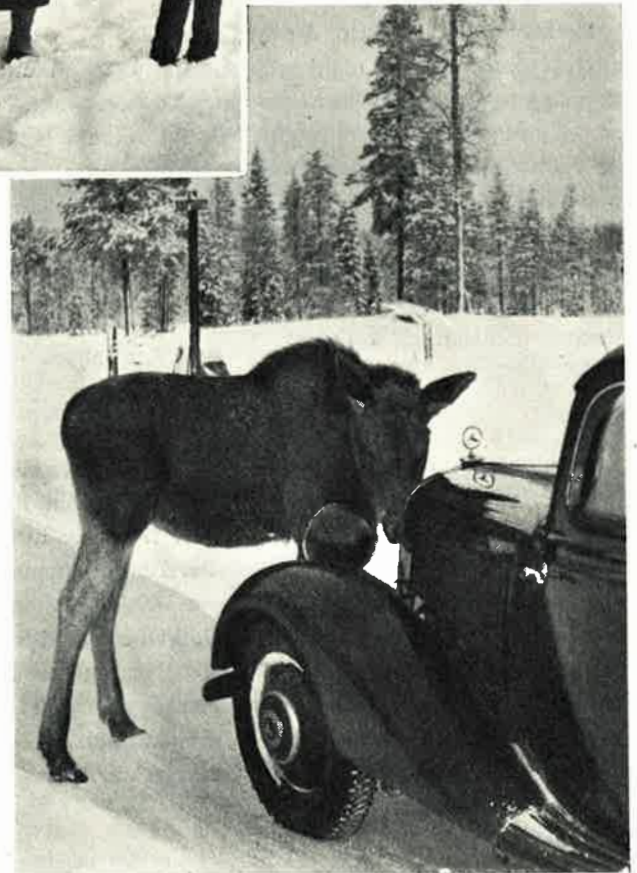
Alla: Autoja Hirvi-Heikki nuuhkii mielellään.

"Hirvi-Heikki"

Pielisjärven Kuoran kylässä sijaitseva metsämiehen kämpä on saanut harvinaisen asukkaan, jonka tässä esittelemme. Kysymys on "Heikistä", kesystä hirvestä, jonka näemme oheisissa kuvissa.

Heikin tarina on lyhyesti kerrottuna seuraavanlainen. Viime keväänä leimausporukka löysi metsästä huonossa kunnossa olevan hirvenvasan, joka ei kyennyt nousemaan edes jaloilleen. Nähtävästi emo oli hyljännyt sen todettuaan jälkeläisensä liian heiveröiseksi tähän kovaan maailmaan. Mutta metsämiehet olivat toista mieltä. He kantoivat vasan kämpälleen ja alkoivat hoivata ja ruokkia sitä kuin pientä lasta. Porukalla ostettiin sille maitoa ja makuupaijaksi se sai tukkimiehen petin. Tässä hellässä hoirossa Heikki vaurastui ja samalla kesyyntyi. Isommaksi tultuaan se siirtyi majailemaan kämpän ulkopuolelle, missä se liikuskelee pelkäämättä mitään ja tutustuu uteliaasti kaikkeen näkemäänsä. Aamuisin se lähtee saattamaan miehiä savotalle, mutta tavallisesti jo kilometrin päässä kääntyy takaisin kotiinsa.

Miesten ja Heikin välinen ystävyys on ajan mukana vain lujittunut. Heikkiä hemmotellaan ja se on tottunut kaikenlaisiin ihmisten herkkuihin.

maan piirinsä alueella olevia laajoja omia metsiä. Hän saavutti pian myös maanomistajien luottamuksen, joka säilyi eheänä vuosien kuluessa. Täyttä arvontoa ja kunnioitusta hän samoin nautti sekä esimiestensä että alaistensa taholta. Kymin Oy:n ansiomerkki 25 vuoden palveluksesta hänelle annettiin 28. 9. 1947.

Viime joulukuun 30. päivänä kuoli Kuopion kaupunginsairaalassa ankaran taudin murtamana auton-

kuljettaja Rafael Swahn. Hän oli syntynyt 21. 5. 1901 Pielavedellä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 13. 9. 1943 itäisen piirikunnan ylimetsänhoitajan autonkuljettajaksi ja hoiti toimensa uskollisesti sairastumiseensa saakka. Ahkerana, tunnollisena ja aina alttiina palvelemaan hän oli kaikkien pitämä. Tunnustuksena hyvästä ammattitaidosta hänelle myönnettiin AK:n hopeinen ansiomerkki 3. 12. 1949.

Poismennyttä jäivät lähinnä suremaan puoliso, os. Voutilainen, ja tytär.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Lehtemme saapuu lukijoillemme yhden tilinvälin myöhästyneenä. Tämän viivästymisen aiheutti postiljoonien lakko. Kuvalaattalähetykset juutuivat matkalla kiinni ja niin meni aikataulu sekaisin. Menetettyä aikaa ei kirjapaino kyennyt saamaan kiinni, sillä lehtemme ei valmistu käden käänteessä. Latominen, painaminen ja nitominen ottaa oman aikansa.

Pari viikkoa tässä on myöhässä kevätkin. Talvi on pitänyt pintansa pitkään ja tarjonnut kiitollisen puheenaiheen. Säästähän sitä on ylipäänsä parasta juttella. Keskustelu liikkuu silloin vaarattomilla vesillä ja leppoisassa hengessä. Tuskinpa siitä aiheesta saisi riitaa syntymäänkään. Ja kukaties sen pohjalla piilee jotakin ihmisen ja luonnon yhteenkuuluvaisuudesta.

Talvessa olikin ihmettelemistä. Lumentulo tuntui ehtymättömältä ja hanget säilyivät vitivalkean hohdavana huhtikuuhun saakka. Teiden auraamisissa ja lumivallien siirtelemisissä uudenaikaiset koneet saivat näyttää kuntonsa ja taitonsa. Ja hyvin ne urakoistaan selvisivätkin. Koneitten aikakautta tämä näky olevan, olipa kysymys vaikka lumenluonnista.

Luonnon tarjoamat puheenaiheet eivät menettäneet ajankohtaisuuttaan talven vihdoin taittuessa. Nyt odottelemme kevättulvia. Kymijoki on pitkin talvea ollut voimansa tunnossa ja aikoo näyttää mahtavuutensa kevään ja alkukesän kuluessa. Kunpa ei nyt sentään liikoja leventelisi, sillä siitä koituu vahinkoa niin tehtaille kuin rantaviljelmillekin. Tämän maankunnan väki on monet kerrat tuskailut Kymensä kanssa, kun se on pyrkinyt levittäytymään yli äyräitensä. Kohtuus se olisi paras joen juoksullekin.

*

Olemme useasti pakissut tällä palstallamme vanhoista asioista. Ja luulemme, että ne kiinnostavat myös lukijoitamme. Kotiseudun menneisyyden valottaminen on monelle ihmiselle läheinen elämänpiiri. Totesimme sen jälleen Voikkaalla pidetyssä kotiseutuillassa, johon oli kokoontunut väkeä lähes salin täydeltä. Houkuttimena ei ollut mitään ulkomaan elävää tai iskelmäsankaria. Olipahan vain tavallista omin voimin suoritettua ohjelmaa ja keskeisimpänä aiheena seudun vaiheet viime vuosisadan puolella. Tunnelma oli kotoinen, melkein pärrä, ja varmaan jokainen tunsi saaneensa tästä illasta jotakin arvokasta ja muistossa pysyvää.

Jännittyneenä seurattiin Juho Kaalinpään mainiota kuvausta ensimmäisestä myllymatkastaan, jonka hän suoritti 8-vuotiaana poikasena kotitalostaan Mattilasta kylän myllyyn nykyisen selluloosatehtaan paikalle. Voinemme tuonempana tarjota lukijoillemme tämän kertomuksen kokonaisuudessaan. Elävästi kertoivat lapsuudestaan ja silloisista oloista Otto Kaalinpää ja Vihtori Hilden. Edellinen joutui omakohtaisesti näkemään ja kokemaan, miten uusi aika tehtaineen tunkeutui Mattilan kylään ja tempasi tämän uneliaan maalauskylän pyörteisiinsä. Hilden tuli tähän syntymäisillään olevaan tehdaskylään siirtolaisena, 13-vuotiaana pojannappulana, päästen ensin halkotöihin ja pian porapojaksi kuulua Elvingin tunnelia tekemään.

Riipaiseva oli Hildenin kuvaus tulostaan Voikkaalle. Perhe oli kotoisin Hartolasta, eräästä saaresta, jo-

hon oli koivuista salvottu jonkunmoinen asumuksen tapainen. Puute pakotti isän ja perheen hakeutumaan edes hieman paremmille leipämaille. Aluksi isä pääsi rakentamaan kasarmeja Vierumäelle. Kun ne valmistuivat, oli ryhdyttävä hakeutumaan muualle. Samoihin aikoihin alkoi liikkua huhuja tehtaan rakentamisesta Kyöperilänkosken partaalle. Tämä epämääräinen kuulopuhe riitti kiihokkeeksi ja niin lähdettiin vaeltamaan kohti koskea. Koko omaisuus ladottiin 4-pyöräisiin rattaisiin. Isä ja äiti olivat aisoissa ja lapset taapersivat perässä työntää punnertaen kuormaa ylämäissä. Pienimmät siinä hommassa pian väsyivät ja pääsivät vapaakyytiin tavaralaatikon päälle. Niin valettiin Kymenrantaan, päästiin aluksi maalaistaloon asumaan ja saman tien uutta ruukkia rakentamaan. Se oli ratkaiseva tapahtuma näiden ihmisten elämässä.

Näiden vanhojen perimätietojen muistiinmerkitsemistä on alettu paikkakunnallamme suorittaa järjestelmällisesti. Tulevanakin kesänä jatketaan tätä työtä. Siten saadaan kokoon aineistoa, joka muuten menisi vanhan polven mukana maan rakoon.

Mutta aiotaanpa tänä vuonna saada talteen tarinaa muutenkin. Kuusaalaiset muistanevat vielä kotiseutu-aiheisen kirjoituskilpailun, joka pantiin toimeen pari vuotta sitten. Nyt jatketaan tällaista paikkakuntalaisten oma-aloitteisuuteen perustuvaa keräystoimintaa, ja kunnan kotiseutu- ja museolautakunta onkin julistanut paikallisten sananparsien ja kaskujen keräyskilpailun.

Suomen kansahan on tunnetusti huumorintajuinen. Ei tarvitse muuta kuin kuunnella kansanmiehen ja -naisen puhetta, niin tulee siitä vakuuttuneeksi. Kieli on elävää, kuvausvoimaista ja sitä höystetään sananparsilla ja sattuvilla sanakäänteillä. Usein nuo sananparret ja vertaukset kuvastavat harvinaisen tarkkaa havaintokykyä, ovat psykologisesti naulan kantaan osuvia ja sisältävät koettua elämänviisautta. Tällaista sananparsi- ja kaskuperinnettä on syntynyt myös tehdasseudullamme, ja se pitäisi saada tarkoin talteen. Tässäkin asiassa ovat aarrearkun avaimet vanhan polven käsissä. Oppia saaneen nuoremman polven kyky tuollaisen perinteen säilyttämiseen ja uuden muodostamiseen on käsittääksemme monin verroin heikompi. Siis seutukuntaamme liittyvät sananparret, kaskut ja humoristiset tarinat talteen joko kunkin itsensä muistelemina tai haastattelemalla kiitollisia kohteita. Aineisto pyydetään toimittamaan kotiseutu- ja museolautakunnalle ensi marraskuun loppuun mennessä. Parasta lähettää kirjoitukset toimituksellemme välityksellä.

*

Viime numerossamme oli eräs erehdys, jonka tässä oikaisemme. Kertoessamme Sippolan metsäkoulun teknikkokurssin päättäjaisistä mainitsimme, että opilaskunnan puolesta puhui tilaisuudessa metsäteknikko Sulo Markkanen. Puhujana oli kuitenkin kursisijulkaisutoimikunnan puheenjohtaja Paul Nevalainen.

